

43-
11-92

శ్రీరస్తు

ఋక్ సంధ్యాభాష్యమ్
మహాసారం బ్రహ్మయజ్ఞం వంచనాక్తా జేషపూజా
ఇంద్రాక్షిచ

ఋక్ శాఖినా మత్యంతోపకారాయ
వందితై నమ్యక్ పరిష్కార్య

పుంగవురీస్థిత
తాగిమనోరంజనీ ముద్గాక్షిరకాలాయాం ముద్గీణాత్వా
ప్రకటితృతాని

సందననామ సంవత్సర భాద్రపద మాసః
(1892 సంవత్సరం ఆగష్టునెల.)

శ్రీమద్విశ్వకర్మసంహితాశ్లోకములు

శ్రీమః

శ్రీగణాధికారియేనమః

ఋక్ సంధ్యాభాష్యమ్

ఆచారసంధ్యావిధిరచ్యతే

అశ్వసంధ్యాకర్తవ్యం సర్వేషాం సర్వేషాం । దక్షః । అహోరాత్రస్య
యానంధిమాసర్వసంక్షయః । సాచసంధ్యానమః ఖ్యాతాముని
భిస్తత్వవర్జితః । రాత్రిస్థితయామేనాడిద్వైవంశ్యానాం కాలఉచ్య
తే । దశనాద్రవిరేఖాయాస్తదంతోముసిభిస్తస్మిన్ ॥ రవిరేఖాయా
దశనాదుపలక్షితః కాలస్సంధ్యాంతిభిర్యథా । స్త్రోత్యంతరము
హూతముదయాత్పూర్వముహూతముదయాత్పరం । సంధ్యా
కాలస్సంక్షేపానాయాహ్నుతిపర్యయః । ఆరవం । కాలేనవంశి
తాసంధ్యాసాసంధ్యాఫలదాయినీ । అకాలేనవృత్తాయాసంధ్యా
వంధ్యావధూరివ । రాత్రిత్వోభిన్నత్వోభిన్నగ్రామేవృత్తీమాతకే ।
సంధ్యావంశిసచ్చిత్రిగ్నదోహయకదాచన । సంధ్యాకాలేతుసంప్రా
ప్తేవంధ్యానైవాభ్యుపాసితా । జీవమానోభవేచ్ఛాద్రోమృతత్వా
దోభిజాయతే । సంధ్యాహీనోశుచినిర్విమలసహాస్పర్శకమః ।
యశ్శుచిశుభ్రుతేకమనరిస్సంధ్యఫలమశ్నుతే । సంధ్యాహీనోనిర్వి
మశుచిస్సంధ్యకమస్వసహాః । సాచసంధ్యాత్రిధా తదుక్తమతి
తా । సంధ్యాత్రయంతికలకన్యంద్విజేనత్సవిచానదేతి తత్త్రికాలభ
దేనదేవతానామభేదమాచార్యావః । గాయత్రీసావిత్రాస్యస్తేసావి
త్రీమధ్యమాస్త్రతా । సరస్వతీచనాయాహ్నుతే సంధ్యాత్రిధాస్త్ర
తా । ప్రతిగ్రహపన్నదోహత్పాతకాదుపపాతకాత్ । గాయత్రీప్ర
శ్నతేతస్మాదాయతంత్రాయతేయతః । నిత్యద్యోతనానైనసావిత్రి
కలకీర్తితా । జాతప్రసవిత్రివావాసుప్రత్యానిరిన్వతి । గాయ
త్రీక్షవరాశుసావిత్రిశుక్లవరాశా । సరస్వతీకృష్ణవరాశిపా
స్యానాభేదతః । గాయత్రీబ్రహ్మయాపాశుసావిత్రిరుద్రవరాశి । స
తన్వతీవిష్ణుయాపాశిపాస్యాకాలభేదతః । పాదావాస్త్రమఖంబ్రహ్మ
శ్య సుచిప్రదేశేతిపరిత్యజ్య । దధాపాదీహూత్యా దధాహీనాశు

యానంధ్యాయచ్చదానంవిసోదకం । అనంఖ్యాతితయజ్జన్తం త
 త్సర్వంనిష్ఫలంభవేత్ । గోవా లీయపవిత్రేనంధ్యోవాస్తి కిరోతి
 యః । సవై ద్యాదశివమాణిక్యతసంభోధి నేస్మరః । గాయత్ర్యా
 చత్రికోణంచలపోషలిఖత్తతిః । మధ్యహ్నింజీవనం యుక్తం రం
 స్పృష్టాభిమంత్రయేత్ । లపోహిష్ఠేత్రముచాన్త్రేభ్యంనమవేత్తి
 యః । సతన్యవిద్యతేనంధ్యా యథాశూద్రస్థేవసః । క్షిప్తోశా
 రంతగాయత్ర్యానిబద్ధీయాచ్ఛిఖాంతి । మృగాచన్యవిధవత్సం
 ధ్యా కర్మణమూచరేత్ । పంచాంగురీభిరానాగ్రవీడనంప్రణ
 వాభిధా । ముద్రేయంన్యపాకఘ్నివానకృత్సంవాప్తయో । అగ్ర
 ప్తానామికాభ్యాంచయతీనాఽప్రహ్లాచారిణాం । ద్వితాచన్య । య
 త్కౌక్తప్రణయాయుఃకృత్వా । మమోపాత్తదురితయ ద్వాతాశీ
 కరమేక్యంవీర్యభక్తంప్రతిస్సంధ్యాముపాసె । ప్రతిస్సంధ్యాంగాయ
 త్రిం కుమారీరక్తాగ్రీరక్తవాసినీ వాంఛాభసమూయాథానా
 త్కమూత్రకమండలుపారిశీంబింహదైగత్యామోకారశిఖాం భాగ్నో
 క్షిప్తాఽముష్ణాతిమూవాహయామి । అగ్రచ్ఛవరదదేవజప్యేమే స
 న్నిధిభావ । గానంత్రాయసేయస్తాద్యాయత్రీప్యముగవాతా
 లపోహిష్ఠేత్రయాణామంత్రాణామాంగీరసభాత్రీస్సంఘద్యౌక బం
 షి । లపోదేవతా । గాయత్రీచ్ఛంక । మూజావేదవియోగః ।
 అపస్తంబానాంభౌమికదేవతావజ్ఞం । లపోహిష్ఠేనీమాక్తానమా
 జ్ఞానంమృగిముద్రయా । అన్యయాముద్రయాకుర్యాద్భిప్రాహత్యా
 వమంభవేత్ । భూవాహస్తంపతిస్తాన్యమూజానత్రితకారయేత్
 । బ్రంహ । ధారాచ్యతేనతోయేనంధ్యోవాస్తివికగహితా ।
 విరోసవశంసంతినప్రశంవంతిదేవతాః । అత్రహేతుమాహ । స
 పేవ । మంత్రపూతంజలంయస్తాదాపోహిష్ఠేనిమంత్రితం । సతన్య
 తుదిదేశేతుకస్తాత్రింపతివజాయేత్ । ఇతి । కథంహిమామూజా
 నమిత్యపేక్షతేనపవాహ । సద్యాస్తీర్థేప్రదేవాపిభాజనేభ్యస్త
 యేపివా । ఔదుంబరేపిసావణాభాజనేతారుపంభవే । కృత్యాతు
 తామహస్తేవానంధ్యోవాస్తింనమూచరేదితి । ఔదుంబరే తామ
 తాయోన్యోదశమితీశవః । వనంచతుడుక్తం । వామహస్తే

జలంశ్చ త్వాదేశుపంధ్యాముపాసతే । సాపంధ్యానృపరీజ్ఞేయాలను
 కాస్తేస్తులిపికాతా । మృన్తయాదిపాత్రవిద్యావివిషయమిత్యనుసం
 తము । అస్థాత్మకం నవిపదంపదాదాబ్ధిహృహభవేత్ । పాదాంతే
 మాదానంగుర్యాతోన్విత్యమేధఫలంలభేత్ । నవపూజయంతై నరపా
 ట్ ప్తేష్ట్యైచైవచ । సంవర్తిస్త్యైతంపాపంమా జానాదేవనశ్యతి ।
 వ్యాసాపి । అపోహిష్టేష్ట్యాచాకుర్యన్తానం చక్షుకోదంతై ॥ప్ర
 గవేనశునియక్త్రాత్మికేద్యారిపదేపదే । మృదయేపాదశిరిసిదక్షి
 శ్శుభవానుకే । ముఖేష్టస్తేచభూమాచనూజానంగిరిసిక్రమాత్ । ఏవ
 ముక్తగంధ్యాభాష్యమ్ ॥ ఉరకేవాత్తానంపరిషిచ్య । సూర్య
 శ్చేత్సిన్ధుమంతిన్య । యాజ్ఞావల్క్యఉపనిషదృషి । సూర్యోమన్య
 మన్యపతయోరాధిష్ఠిదేవతాః । ప్రకృతీష్ఠిందా । అధ్యంగశరతు
 ధ్యక్షముదకప్రాశి నేపసయోగః । సూర్యశ్చేత్సమవాకేనఉదకమభి
 యంత్ర్యచాత్మానంతరంద్విగాచమ్య । ఇతిపరంపరచక్షమా జా
 నానిశిరిసికలికాన్యాని । పగవైవైవవ్యాపృత్యాగాయత్రాన్యప్రణ
 వాన్యయా అపోహిష్టేదినుం తేనగాజానంహితతుధానం సూక్తా
 దాప్రణవనోత్తాముగాదా హావంతరిముజ్జధ్నేమాజానం కుర్యా
 ద్రవ్వాపాత్యానమభవేత్ । ఋగంతేమాజానంకుర్యాతోన్విత్యమేధ
 ఫలంలభేత్ । అతాభినయనా । ఓం భూభువస్సుః ॥ ఓం
 తస్మితుర్వర్యో భగోదేవస్యధీనుహి శియోయోసాప్రచోదయాత్
 ॥ ఓంఅపోహిష్టామయోభువ = చక్షుశ్చ అపోహిష్టేతి నవచక్షు
 సూక్తస్యఅగ్నినిపురాస్సింధుద్వీపముషి । అపోదేవతాగాయత్రీచ్యం
 దాపంచమవధానూనాః ప్రమీప్రతిష్ఠాద్వ్యుమృతంమాజానే విని
 యోగః పరికష్టమాజానసహితానిదశమాజానానిశిర సికార యేత్
 షాదకాటంకంబ్రహ్మగాయత్రాన్యన్మకరస్తస్మితా । గాయత్రీశిరసాకు
 ర్యాచ్చకుర్వింతిమాజానం । ఓంసాపోజ్ఞాతీంసాన్యాతం । బ్రహ్మభూ
 భువస్సుః ॥ శిరిసికారయేత్ । పాపపుడపవిసజానలక్షణం
 ఉద్ధృత్యప్రణవేన్వేపజలంగోకగావర్కరం । నిధాయనాసిగ్రాసేతు
 పాపపుడపంచనంస్తరేత్ । ఋతంచైవఋతంవాపిశ్చుకదాద్యాజపే
 తృతం । శిజలంవానోర్యాభస్యపాచ్ఛానమహాసాయేత్ । క్షమా

కాశేయంకంబళంవాపిఅజనంపటమేవవా । దారుణంతాళపర్ణంవాప
సనంకరికల్పయేత్ । భిన్నాననంయోగవటంతథైవమృగచర్మచ ।
కృష్ణాజనంచయశ్చేనవర్ణయేత్పుత్రవాగ్మహి ॥ ధరగాగ్నిమాఖనం
భూతిద్వార్యాగ్నిమాదుకాననే । గృహాననేయశోహనికల్లవేచిత్తవి
భ్రమః । వశాననేదరిద్రస్యాత్పమానవ్యాధిసంభవః । వాససిమ్మ
త్కునాప్నోతిసర్వహనినిరాననే । శాంతిశపాష్టికచైవశ్వేతకంబ
ళకంస్థుతం । వశ్యాశ్చమణాయోశ్చైవరిక్తమాణిక్యకంబళః ।
అగ్రజపవిధిః । అవిదిత్యాముషింఛదోదైవతంయోగమేవచయో
ధ్యావయెజ్జపేహామేతత్సర్వనిష్ఫలంభవేత్ । ఓషధీశేరేచయే
ద్వాయంవామేనాపూగ్యచోదరం । కుంభకంశుతతఃకుర్యాత్పూగా
యామవ్యలక్షణం । వామనాసాపుటాద్వాయునూపూర్వాత్సత్స
మాధయే । విష్ణుఃపృష్ఠశంఖచక్రగదాహస్తంవిచింతయేత్ ।
అథగాయత్రీమహిమా । గాయత్రీంచైవవేదాంశ్చశులయాశూల
యత్ప్రేమః । ఏకతశ్చశురోవేదాసాంగాంశ్చ సజదక్రమః ।
ఏకతశ్చైవగాయత్రీతుల్యరూపాభవత్తదా । గాయత్ర్యానారకజ
న్యంగాయత్ర్యానపరంతపః । గాయత్ర్యానపరంధ్యానంగాయ
త్ర్యానపరంహుతం । గాయత్రీంతుపరిత్యజ్యయోన్యంమంత్రంమూ
చానతే । శృషిణోజ్ఞాన్తవీతీరేకూపఃఖనితిదుర్మతిః । గాయత్ర్యా
ప్తచారకజలమభిసంక్రియజహుమాప్రోక్ష్య । ఉత్పతంత్యచాభూతా
నిపుధిన్యంతరవాసినః । అసనాదానమనశ్చిత్త్యబ్రంహకమానమౌగ
ధే । పృథ్వీత్వమౌధృతాలోకాదేవత్వంఽస్తువాధృతా । త్వంచధా
రయమాండేవిపచిత్రంకుశుచాసనం । భూనూక్తంజపిత్యా । అన
నమంత్రస్య । మేరువృక్షజుషిః । కూర్మాదేవతా । సుతిలం
ఛందః । అననేవినియోగః । ఓం జ్ఞానాననాయనమః । ఓం కూ
ర్మాననాయనమః । ఓం శార్ఙ్గాననాయనమః । ఓం భూభూవ
స్వరోమిత్యన్యమంత్రస్య । స్రజాపనిఋషిః । పోజాపతిదేవతా
గాయత్రీఛందః । ఉపవేళనేవినియోగః । ఓం భూభూవస్వరోమి
త్యుపవిశ్య । అపక్రావంతుభూతాద్యాన్నర్వేనేభూమిభారకాః ।
నర్వేషామవిరోధేనబ్రహ్మకమానమౌగధే । ఓం గుంకురుభ్యోనమః॥

ఓంసంసరమగురుభ్యోనమః । ఓంపంపరమేష్విగురుభ్యోనమః । ఓం
 దుఃదుఃగాయోనమః । ఓంగంగణపతయేనమః । ఓంఊంజేరివా
 లకాయోనమః । ఓంసంసరస్వత్యైనమః । అపసపఃతు యేభూతా
 యేభూతాభూమినంస్థితాః । యేభూతావిష్ణుకతాఃర స్తేనశ్యం
 తుశివాజ్ఞయా । ఆశ్రుమంతేనవ్యభూతానినివాద్య । తతంత
 మితివామపాదభూత్మితియంకృత్వా । వికాన్యాంచక్రముద్రాంప్రథ
 శ్శక్యకాజ్ఞాబాణవారాచముద్రాప్రథకాయేత్ । ఓంలంకింపట్క
 ర్శక్తింకృత్వా । కరమధ్యేతథాశ్శక్తిమేకూపకరేమణిబంధక ।
 కిరాగ్నింగుళిమూలేతుకంశక్తిరిస్తృతా । అథభూతిశక్తిః । శక్తి
 రస్యత్రాఋషిః । సత్యోదేవతా । పృథ్వితిపురుషంఛందఃమను
 శ్శక్తిశ్శక్తిఃకేదపేనియోగః । శరీరస్యోమయోగ్యతాస్యిద్ధం
 భూతిశక్తిఃకరిష్య । అన్యశ్రీపంచమహాభూతిమంత్రస్య । ఆత్రిశ
 రద్వాజ్ఞాప్రాప్తేద్యైకాఋషిః । సమీరణాగ్నిహఃపృథివ్యాకా
 శోదేవతాః । శోమణదావానస్తానసపిండికీరగస్థాపనాన్యవాంకరిష్య
 న్నాథేభ్యోనామథాగపాపపురుషం విచింతయేత్ । బింవాహత్యా
 శ్శివంధన్వోస్తేయభుజన్వయం । సురావాసహారాయుక్తంగు
 ర్భుతిల్పకటిన్వయం । అతస్యోగపదన్యోద్యమంగత్రయ్యంగ పాత
 కం । ఉపపాతకరోమాణంకత్తక్రూరిలోచనం । కిద్ధచమధరం
 క్కన్ఠంకక్షాపాపంవిచింతయేత్ । నాయుబీజన్యకీషింధరమిః । వా
 యుదేవతా । గాయత్రీఛందఃధూమ్రు వజ్రేనవాయుబీజేనపాప
 మ్మరణసాధనంశరీరంశోమయిష్యామి । నాభింస్పృష్ట్యానప్రణవం
 త్తాయుబీజంచద్వారసుచ్చార్గ్య । అగ్నిబీజన్యకాశ్యపఋషిః । అగ్ని
 దేవతా । త్రిష్టాప్చందః । పింగళివజ్రేనాగ్నిబీజేనపాప పురుషే
 నసాధనంమమకరీందాపాయిష్యామి । హృదయంస్పృష్ట్యానప్రణ
 వమగ్నిబీజం ద్వాదశివారసుచ్చార్గ్య । అన్యబీజన్యహరణ్యగర్భ
 ణమిః । సోమోదేవతా । గాయత్రీచ్ఛందః । శుక్లవజ్రేనామృగ
 బీజేనమమకరీంస్థాపయిష్యామి । శిరస్స్పృష్ట్యా । సప్తగోవమహృత
 బీజచతుర్విశతివారసుచ్చార్గ్య । పృథివీబీజన్యకాశ్యపఋషిః
 పుద్రోదేవతా । త్రిష్టాప్చందః । నీలవజ్రేనపృథివీబీజేనమమకరీం

ఓండీరణంకరివ్యామి । వాదాస్మిప్త్యా । నపగ్నివంపుభవీబీజంతిః
 శివార్థమాచార్య ఆకాశబీజవ్యహిరణ్యగర్భః ఋషిః । ఆకాశోదేవతా
 అనుషుచ్ఛందీధూమవణోనాకాశబీజేనమమశిరంస్థాపయిష్యామి ।
 బ్రహ్మరంధ్రంస్మిన్బ్రహ్మనప్రణవమూకాశబీజంద్యాత్రింశద్వారముః
 ర్య । అన్యశ్చిహ్నిప్రతిష్ఠామంత్రీన్య । బ్రహ్మః స్థుమహేశ్వరీతాఋష
 యః । ఋగ్వజసానాధర్వాణశ్శుదాంసః । ప్రాణశక్తిః పరాదేవ
 తా । ఆలబీజం । హింశక్తిః । కోటిలకం । మమప్రతిష్ఠాథేవి
 నియోగః । ఓంఅంఆంహింక్రోం । కంఖంగంఘంజం । ఆంపుభి
 వ్యప్తేజోవాయ్వాకాశాత్తనే । హంప్రాదయాయనమః । ఓంఇం
 ఆంహింక్రోం । చంఛంజంఘంజం ॥ ఈంశిబ్దస్సశేరు పరనగం
 భాత్తనే । హంశింశేస్వాహ । ఓంఊంఆంహింక్రోం । ఊంటం
 కండ ధణం । ఊంవాక్యాణిపాదవాయూపస్థాత్తనే । హూంశిఖా
 యైవవత్ । ఓంఎంఆంహింక్రోం । రింఛందంధంసం । వింత్వక్ష్ప
 త్సుశోత్రిజిహ్వఘాతాత్తనే హ్రీంశవచాయవాం । ఓంఓంఆంహిం
 క్రోం । వింఛంబ భంమం । ఔం మనోబుద్ధ్యహంకారచిత్తవిజ్ఞానా
 త్తనే హ్రాంవేత్రిత్రియాయవావత్ । ఓంఅంఆంహింక్రోం యం
 రంలంగంశంమంసంహంశంతుం । వచనాదానగమనిపనిగపగ్నికా
 కానంబాత్తనే హ్రాంత్రాయభత్ । భుభువస్వరోమితిదివ్యంధః ॥
 రక్తంభోధిహ్రీంహ్రీంబ్రహ్మహ్రీంబ్రహ్మహ్రీంబ్రహ్మహ్రీంబ్రహ్మహ్రీం
 మిత్తూర్ధ్వమణిగణమన్యంకుశంపంచబాణా । బ్రహ్మహ్రీంబ్రహ్మహ్రీం
 లంత్రినియనిసహితావీనవిత్తీరుహధ్వజేవీబ లాంకవణానివసకు
 వ్యాదయే హ్రీంశక్తిః పరాని । ఓంఊంహింక్రోం యంరంబశేషస
 హంమమప్రాణ ఇహప్రాణిమమజీవఃకృతః । మమసర్వేమాణి
 వాజ్మనీశ్చక్షుశ్రోత్రోజిహ్వఘ్రీణశిరాసినహగర్భసుఖం చిరంత్యం
 తు స్వాహ । అథాంతమాత్మకాబహిమాత్మకా । అన్యశ్చీత
 మాత్మక బహిమాత్మకస్తోత్రీమంత్రీన్య । శిబ్దబ్రహ్మహ్రీం । అ
 ను స్తవ్యంధః । అంతమాత్మకాబహిమాత్మకాదేవతే । హలో
 బీ తాని । స్వరేశక్తయః । విండవకీలకం । అంతమాత్మకాబ
 హిమాత్మకాహీనాదసిద్ధ్యథేదపేవినియోగః । అంకంఖంగంఘం

పూరకకుంభక రేచకాని ఇదయాపిబహుదశభివవనంశర దుత్తర మ
 ప్రిమిభాదరికం త్యజిపింగళయాశనైకైశ్చనైకైర్దశభిర్దశభిర్ద్వదశకం । అ
 ధిచాగ్రాయామవిధిః । అత్రయోగయాజ్ఞవల్క్యః । ఎవంసంమూర్త
 సంకృత్వా బాహ్యసిద్ధ్యర్థకారకం । తిథాభ్యంతరశుద్ధ్యర్థం చా
 గ్రాయామూ సమాచరేత్ । సంవర్తేపి । ప్రాణాయామైశ్చ్రీభిః పూ
 తోగామత్రేణుసపేతైరితి । చాగ్రహయోగాయామోవిరోధః । ప్రా
 గాయామః । సకలలక్షణభిర్వేషతేమనురాహ । సహ్యాహృతింసప్ర
 ణవాంగాయత్రీంశిరసాసహ । త్రిపతేదాయత్రహణః । చాగ్రాయామ
 స్పడిచ్యతే । హ్యాహృతియోభ్యాద్యానప్రహ్యాహృతయః । ప్రోక్తాః । చా
 గ్రాయామేతునిత్యకః । భూత్యువస్వర్తహర్షదన్తపననత్యంతదైవచే
 తియోగయాజ్ఞవల్క్యస్తరగాత్ । శిరశ్చాత్రోఽచూపోజ్యోతిరితియ
 టాశ్చేదికోమంతిః । ఓచూపోజ్యోతిరిశ్చేషమత్రః । తైత్తిరీయస్త
 రగాత్ । సప్రణవమిత్యనేనభ్యాదిమనవస్వవిప్రణవయోగమూహ ।
 తిక్లేపయాజ్ఞవల్క్యః । భూత్యువస్వర్తహర్షదన్తపననత్యంతదైవచ
 పత్యోంకారసమాయుక్తంతథాతత్సవితృపదం । ఓచూపోజ్యోతి
 రిత్యేతద్భిఃకశ్చాత్ప్రయోజయేత్ । తిరావర్తనయోగాత్తుచాగ్రాయా
 మామస్తృభృతైరితి । ఓంకార్యోత్రమంత్రాదాద్రిప్తవ్యః తిథాచ
 యమః । సావిత్రింశిరసానాథంమనసాత్రిఃపతేద్విదః । బద్ధ్యాన
 సంనియమ్యాసూస్త్యత్యచామాదికంతథా । సన్నిమీలితద్భిక్
 మానీప్రాణాయామంసమభ్యసేదితి । ఆసనంచాత్రస్వస్తీకార్య స్థి
 తిమం వేదితవ్యం । ఆమాదికంచాత్రవ్యాసేనోక్తం । ప్రవేశ్య
 ఋషిబ్రాహ్మణాయత్రీఞండవచ । దేవోగ్నిస్సర్వకర్మాదాపిని
 యోగఃప్రకీర్తితైరితి । యోగయాజ్ఞవల్క్యపివ్యాహృతీనాంశు
 నవ్యానామామంత్రైఃసప్రజాపతిః । గాయత్ర్యుష్ణిగనుష్టుప్సబృహ
 తీవంశ్చైవచ । త్రిష్టుప్సజగతీచైవఞందాన్యేతానికృత్వై ఆగ్ని
 వాక్యాయస్తధాదిత్యోబృహస్పత్యాకవచ । ఇంద్రశ్చవైశ్విదేపా
 శ్చదేవతానముదాహృతాః । ప్రాణాయామంత్రయోగేచవినియో
 గిదాహృతః । సవితాదేవతాయన్యముఖమగ్నిశ్చ్రీవాచ్యయా ।
 విశ్వమిత్రఋషిశ్చందోగాయత్రీసవితేతుత । వినియోగస్తూపన

యెప్రాణాయామేతిధేవచ । ఓమాపోజ్యోతిరిత్యేవామంత్రోయస్తు
 ప్రకీర్త్యతే । యశ్చప్రణాపతిశ్చష్టమంయజాశ్చదోవివజాతం ।
 బ్రహ్మగ్నివాణ్యుసూర్యశ్చదేవతానసమదాహృతాః । ప్రాణస్యా
 యామనెనైవవినియోగఉదాహృతః । అత్రబ్రహ్మ వ్యాహృతీనా
 మృషిభేదమాహ । విశ్వామిత్రోజమదగ్నిభణరద్వాజోధగౌతమః
 । ఋషిరతివశిష్ఠశ్చకశ్యవశ్చ యథాశ్రమం । సచప్రాణాయా
 మః । పూరకరేచకకుంభకైస్త్రీలక్షణోజ్ఞేయః । పూరకఃకుంభ
 కోరేచకఃప్రాణాయామస్త్రీలక్షణః । ఏతేషాంలక్షణమాహ । సవ
 వ । సాసికాశ్చష్టఉచ్చాసోద్ధారఃపూరకఉచ్చతే । కుంభకోతిబ
 లోచ్చాసోరేచపాసేస్తురేచకఇతి । కుంభకేతువిశేషమాహత్రి॥
 ఆకాశాగ్రాన్నసాగ్రాచ్చనిరోధశ్చస్యతేబుద్ధేః । నిరోధాజ్ఞాయతే వా
 యువాణ్యోగిన్యజాతే । ఆగ్నేరాపశ్చజాయంతే తతో
 తశ్చుష్ట్యతేతిభిరితి । యోగయాజ్ఞవల్క్యస్తుపూరకరేచకయోవిశ
 శేషమాహ । బాహ్యష్ఠితంప్రాణపదేనవాయుమాకృత్య యజ్ఞేన
 శనైఃసమస్తం । శింత్యమనవాపరిపూరణీయాపపూరణో నామమ
 హానిరోధః । శనై వాపాపుటైవాణ్యుముచ్చేన్నతువేగతః ।
 సకంపయేచ్ఛరీరంతునయోగీ యమోమత ఇతి । అత్రివ్యాఘ్రపా
 దా । నాభిపద్మస్థితం ధ్యాయేత్రిశక్తింపూంఢెనతు । నీలోత్పలా
 భంహృత్పదేకుంభకేనదనాడణం । లలాటస్థశివంశ్వేతం రేచక
 నాభిదింతయేత్ । శుద్ధస్ఫటికసంకాశంనిమలంపాపనాశనమితి ।
 తత్రఫలమాహబృహస్పతిః । రక్తంపశిఖాపతింధ్యామేద్విష్ణుః । నీలో
 త్పలప్రథం । శింకరంత్ర్యంబకంశ్వేతంధ్యామేస్తుచ్యైతబంధనాత్ ।
 యోగయాజ్ఞవల్క్యసి । పూరకేపిష్ఠుసాయజ్యకుంభకే బ్రహ్మణోం
 తికం । రేచకేనతృతీయేనప్రాన్నయాదేశ్వరంపదమితి । అతిబ్ర
 హ్మ । పాదయోశ్చతథాజాన్వోజఃపుయోజాతరేపిచ । కశేణ
 ముఖేతథామూర్ధ్నిక్రమేణస్యాహృతీస్సగసేపితి । భూరంగుస్తద్వ
 యేన్యన్యభువస్తడణికాన్యసేత్ । క్షేప్తాంగుభీద్వయేధీమూర్ధన్యః
 పదంవినియోజయేత్ । కరన్యసవిధిఃకృత్వాఅంగన్యానం సమా
 చరేత్ । భూపదంహృదివిన్యన్యభువశ్చిరసివిన్యసేత్ । శిఖాయాం

స్వపదంస్యస్యకవచం తత్పదంస్యసేత్ । అన్యోధాగపదంస్యస్యదిగ్వి
 విక్షుధియఃపదమితి । తతిఃపచ పోజ్యోతిరితివవాంగవ్యాసః । శి
 రస్తస్మాస్తునవాంగప్రాణాయామేపదంస్యసేదికివ్యానస్తంజాత్ ।
 ఏవంకుర్వతఃఫలమాహయోగయాజ్ఞవల్క్యః । పాణి యామ
 త్రయంకుర్యాత్సూర్యసౌర్యవయసఃకరి । కమఃస్వగ మాప్నోతి
 నంతసుస్కృతోయథా । సంవతోపి । మాసనం వాచికంపా
 పంకాయేనై వతుయత్కృతం । తత్సర్వంనశ్యశిశిప్రంప్రాణాయామ
 త్రియోక్తే । ఇతిదివసేదివసెకుర్యాత్ । సవ్యాహృతిః సప్రావా
 పాణియాచాంస్తుషడః । అపిభూవానంమాసాత్సునంత్యహర
 వాఃకృతాః । ధృతీప్రాపనంయక్తఃప్రాణాయామైశ్వత్సుశ్చైః । ము
 చ్యతేబ్రహ్మహత్యాయాకింపునశ్యేషపాతకైః । అథ పాణియా
 మవ్యాసః । ఓంభూఃఅంగుష్ఠాభ్యాన్నమఃఇతిఅంగుళివ్యాసః । అథ
 షడంగవ్యాసః । ఓంభూఃప్రాణాయానమః । ఓంభువశిరశేవ్యా
 హా । ఓస్వశిఖాయైవషట్ ఓంహహాకవచాయహుం । ఓంజ
 నఃసేత్ప్రత్రయాయవేషట్ । ఓంతపఃఅస్త్రాయశట్ । ఓంసత్యం
 భూభూవన్వరొమితిదిగ్బంధః । విష్ణుభాన్వత్ప్రీతింగవలయధరం
 కల్పహరోధరాంఘ్రిశోణాభాహ సువక్షోమణిముకుటషహమం
 దినై మహండితాంగం । హస్తోద్యచ్ఛంఖచక్రాంబుజగదమమలంపీ
 తికాశేయవాసవిద్యోతంభానమద్య ద్దినకరనదృశంపద్మ సంస్థంస
 మామి । ఓంభూః ఓంభువః ఓంస్వః ఓంమహాః ఓంజనః ఓంతఃఓం
 సత్సమిత్యాది । పాణియామత్రయంకృత్వా క్షౌత్ గాయత్ర్యా
 గాయత్రీచ్ఛ నోవిశ్వామితీఋషిః । నవితాదేవతా । అగ్నిమహ
 ఖం ॥ బ్రహ్మశిరః । పిష్టఃశృదయం । రుద్రశ్శిఖా ॥ పృథివీయో
 నిః । ప్రాణాపానవ్యానోదాన సమానా సపాణిశ్వేతవణాగా
 యతీచతుర్వింశత్యక్షరాత్రిపదాషట్కుక్షిః । పంచశిరోపనయ
 నాదివసుస్తపాపక్షయాధాంయధాశక్తిగాయతీమంత్రపదంకరిష్యే
 తతోమూలమంత్రేణకరిశ్శుద్ధిక్రత్వాపశ్చాదంగుళివ్యాసః । మూల
 మంత్రేణహ్యకత్రయంకృత్వా । తత్సవితుబ్రహ్మత్యనహృదయాయ
 నమః । పరోన్యంవిష్ణోత్తనశిరసేవ్యాహా । ఇగోదేవస్యరుద్రాత్తన

శిఖాయైవపట్ । ధీమహి శశ్వరాత్త నకవచాయహుం । ధియో
యోనినచాశివాత్త నేనేత్రత్రయాయహేపట్ । ప్రచోదయాత్ పరమార్త నే అ
స్త్రాయఫట్ । భూభువస్వరోమితిదిగ్బంధః । ఆ
థాంగుశ్యక్షరన్యసః । తన్నమః । తన్నమ్ । వింశ । శుంశ । ర్వం
శ । రేంశ । ణింశ । యంశ । భంశ । గోంశ । దంశ ।
వంశ । న్యంశ । ధీంశ । శుంశ । హింశ । ధింశ । యోంశ ।
యోంశ । నంశ । ప్రంశ । చోంశ । దంశిమః । యాంశిమః ।
ఇతిదక్షిణహస్త తదానీమూలకర్వాది । అథాంగుశిపదన్యాసః । త
న్నమః । నవితుసః । వరేన్యంశ । భగోంశ । దేవస్యనమః ।
ధీమహి । ధియోనమః । యోనమః । నిసమః । ప్రచోదయాత్
నమఇతిదక్షిణహస్తాంగుస్తమారభ్యహమహస్త కసిన్ధికాపర్యంతయం
గుశిపదన్యాసః । తరింశుభేదకరుదన్యాసః । మూర్ధ్నాఘా శేభు
వోమః ధ్యేనేత్రయోశ్శ్రోత్రయోనః । దంతోష్ఠతాలు వక్త్ర
పురుదానిజశివస్యసేత్ । మూలమంత్రేణస్పష్టివహంన్యాసః । వ్యా
హృత్యాదిమంత్రపాదచతుష్టయం వసనూలికాన్యాసగ్రయంకృత్యా
అథదండన్యాసః । తన్నమః । చ్ఛంశమః । ఇత్యాదిలంగమ స్వ
సేత్ । తరింశాయత్రిషదంగన్యాసంకర్వాత్ । త్రిద్యౌకదశభిశ్చ్రీ
ద్యౌపంచాంగుశిపదైక్రమాత్ । హృచ్చిరోధశిఖావద్దేనేత్రత్రయా
యాస్త్రాయచ । ఓంతత్సవితూర్బ్రహ్మసేహృదయాయనిహః । వరే
న్యంవిష్ణ్వస్త నశిరసేస్వాహ । భగోం దేవస్యకుద్రాత్త నశిఖాయై వ
పట్ । ధీమహి శశ్వరాత్త నకవచాయహుం । ధియోయోనినచా
శివాత్త నేనేత్రత్రయాయహేపట్ । ప్రచోదయాత్ పరమార్త నే అ
స్త్రాయఫట్ । భూభువస్వరోమితిదిగ్బంధః । ధ్యానం ధ్యేయస్సదా
నవిత్రమండలమధ్యపతీనారాయణస్సరసిశానసనస్సవిష్ణుః । కేయా
రవామకరకుండలవా కిరీటిహరీహరన్తాయవపుష్పలికంఖచక్రః ।
అశపదన్యాసః । తీర్థపంచాదయోనఃస్యజాన్వోస్తునవిత్రుః । ధధం ।
వరేన్యంకటిదేశేతుభగోనాధ్యాంతువిస్యసేత్ । దేవస్యేశిపదం కు
క్షాద్రయత్సేనచవిస్యసేత్ । ధీమహి హృదివిస్యస్యగళేధియ ఇతిస్య
సేత్ । యాపదంతులలాటేతుసాపదంతుముభేస్యసేత్ । ప్రచోదయా

నీతిపదః బ్రహ్మరథే చ విన్యసేత్ । అథ ధ్యానం । - ముక్తావిద్యమహా
 హేమసీలధర్మశాస్త్రయైముఖే (స్త్రీశ్చైవైర్మక్తామిదుసిబద్ధరత్న
 ముఖబూతత్యాధికవరాత్మికాం । గాయత్రీంపరదాభయాః కుశ
 కశాశ్శుభ్రంకపాలంగుణశ్శిఖించకీషధారవిండయుగళంహస్తేర్వ
 హంత్రీభజే । అథమణాశ్శాసః । త్రిగ్రహాః । తత్కారంఽన్యసే
 త్సాన్వితపదాంగుష్ఠ్యయైవ్విజః । సకారంఽంగుల్ఫదేశేతు వికారం
 జఘయోన్యసేత్ జాన్వీస్తుపీధితు కారం పకారంచోరుమూలతః
 రెకారవిద్యసెద్దుహ్మీకారంఽపృషజన్యసేత్ కటిదేశేతుయంకారం
 భుకారంనాభిమండలే గోకారంజఘనేయోగీదేశా రంస్తనయో
 న్యసేత్ । వకారంహృదిన్యస్యన్యకారంకంఠదేవతు । భీకారమా
 స్మేహిన్యన్యమకారంబాలుమధ్యతి । హికారంనాశికాగ్రేతుధికారం
 నియన ద్వయే । భృహోవకధ్యేతుయోకారంబలాటెతుద్వితీయకం
 పూర్వాననెతిసకారంఽవకారంఽపీణాననె । ఉత్తరాస్మేతు చోకా
 రం దకారంపశ్చిమాననె ॥ విన్యసేత్పాధిక్షయాతకారంసర్వవ్యా
 పిసమీశ్వరం । అత్రసర్వేణాకాః ప్రణవాద్యానమోతాశ్చ తథాచ
 భృగుః । ఓంకారమదావుచ్చ్యోగ్ । మంత్రబీజమన్తం । నామ
 గ్రాహ్యంసమోతాశ్చజపవ్యాసశ్రోత్రీకృతి । అతన్యాసక్రమః ।
 ప్రత్యక్షరంకశవాదచతుర్వింశతిరావభిన్నయోజ్యన్యసేత్ । ఓం
 త్రేశివాయనమఃపదాంగుష్ఠయోగితి తతోహోధ్యానంకుర్యాత్
 తథాచబ్రహ్మ । కృత్యాచమాత్మికాన్యానమశేషంపాపనాశకం । ప
 శ్చాశ్చసమాచరే వ్యాసంనణామూషసమర్శిరిమినితఃపితౄనైవోక్తం
 ఓంకారంవ్యతియ ద పంపీతంశ్వేతంచరీలకం । చక్రుస్మృతికృతం
 నాపమోంకారోదహతీక్షణాత్ । తత్కారంచవరోపేతం బ్రహ్మవి
 స్టుశివాశ్శకం । శాంశంపద్మాననారూఢంధ్యాయేత్స్వధానవంఢితం ।
 ౧ । సకారంచీతయేచ్ఛావ్యమమరిసీలమృన్మస్మిధం । పదమధ్యస్థి
 రిం సాన్యుముపపాతికనాశనం । ౨ । వికారంఽపిలంచీత్యం కమ
 లానం । ౩ । ఋక్సాంసంజితయేత్ప్రజ్ఞాశ్చంద్రనీలనిభాశ్శ్రధం । నిజహేతస్స
 వక్షాదుభిమృగోహరౌగసముద్భవం । ౪ । ర్వకారంఽహ్ని దీప్తాధర్మ

చింతయేచ్ఛ విచక్షణః । భూగవా త్యాశితం పాపంతత్క్షణాదేవ న
 శ్యతి । ౫ । రేకారం విమలం ధ్యాయేచ్ఛ ధన్యతీక సన్నిభం । పాప
 నశ్యతి తత్క్షణే ప్రమగమ్యాగమనోన్మవం । ౬ । ణీకారం చింతయేద్వ్యో
 గీంద్ర్యతస్ఫుటిక సన్నిభం । అభక్త్యభక్షణం పాపంతత్క్షణాదేవ నశ్య
 తి । ౭ । యంకారం తారకావణా విందుశ్శుభధూపితం । యో
 గినాం వరదం ధ్యాయేద్బ్రహ్మహ త్యాది నాశనం । భ కారం కృష్ణవర్ణం తునీల
 మేఘసమప్రభం । ధ్యాత్వా పూర్ణమ్ము మిహ స్పదిపాపం నాశయతి ద్విజ ।
 ౮ । స్తోకారం రక్తవర్ణం తు మలాసన సంస్థితం । గోహ త్యాది కృతం
 పాపం నాశయంతం విచింతయేత్ । ౯ । దేకారం మరీచ త్యాదుంక
 మలాసన సంస్థితం । నశితం చింతయేద్వ్యోగీశ్రీహ త్యాది దహేత్పరం ।
 ౧౦ । వకారం శుక్లవర్ణం తు బాజేపుష్ప సమప్రభం । గురుహ త్యాశృ
 తం పాపం ధ్యాత్వా దహేత్ తత్క్షణాత్ । ౧౧ । స్వకారం చ తథావీతం
 సువర్ణవదృశప్రభం । మననాచింతితం పాపం ధ్యాత్వా దహేత్తాననఘ ।
 ౧౨ । ధీకారం చింతయేచ్ఛక్త కుండపుష్ప సమప్రభం । పితృహితృ
 వధా త్యాహస్తుచ్యతే నాశితం యః । ౧౩ । మకారం వంటిదం నర్ణం
 చింతయేద్దీప్త తేజసం । పూర్వజన్మాద్భీతం పాపం తక్షణాదేవ నశ్యతి । ౧౪ ।
 హకారం శంఖవర్ణం తు పూర్ణచంద్రవిమలప్రభం । అశేష పాపదహనం
 ధ్యాయేన్నీయ విచక్షణః । ౧౫ । ధికారం పాపం దురంధ్యా యేర్ష్యైశ్చో
 పరివంధిపం । ప్రతిగ్రహకృతం పాపం స్వరకాదేవ నశ్యతి । ౧౬ । యో
 కారం రక్తవణం తు విందుశ్శుభధూపితం । అశేష పాపదహనం
 ధ్యాత్వా దహేత్తాననఘ । ౧౭ । ద్వితీయశ్చైవ య పోక్త
 యోకారోరుక్త సంభవః । నిరక హేత్సనక పాపాని నాస్యైః పాపై
 శ్చ లిప్యతే । ౧౮ । సకారం తు ముఖం పూర్వకూడిత్యోగ సాసం
 నిభం । సకృద్ధ్యాత్వా ద్విజశ్శేష్ట సగచ్ఛదే శ్వరం పదం । ౧౯ । నీ
 లోత్పలవళ్యామం ప్రకారం దక్షిణాముఖం । సకృద్ధ్యాత్వా ద్విజశ్శే
 ష సగచ్ఛదే శ్వరం పదం । ౨౦ । సామ్యం గోరోచనోపేతం చోకా
 రంచోత్తరాననం । సకృద్ధ్యాత్వా ద్విజశ్శేష్ట సగచ్ఛదే శ్వరం పదం
 । ౨౧ । శుక్లవర్ణం దుసంకాశం దకారం పశ్యిమాననం । సకృ
 ద్ధ్యాత్వా ద్విజశ్శేష్ట సగచ్ఛదే శ్వరం పదం । ౨౨ । యాత్యార

సుఖిరః ప్రాశస్త్యమునకనవత్ప్రభాః । ప్రత్యక్ష ఫలదోబ్రహ్మవిష్ణోరు
 ద్విజాస్థితీః ॥ ౨౮ ॥ ఎంతజ్ఞాత్వాత్మముధావీడకమామాకరోతి
 యః । నభవేత్సూతకః తస్యమృతకః చనవిద్యతే ॥ ౨౯ ॥ సాక్షా
 ద్భవస్యసాబ్రహ్మ్యయ భూషణమేశ్వరః । యస్తేవ్యవసవిజానాతిగా
 యత్రీంతుయథాః ధికధితః సూతకః తస్యమృతకః చమయానఘః । నై
 వదానఘః । స్వస్వయజ్ఞఫలంబధేత్ ॥ నచతీర్థఫలంప్రోక్తం త
 స్తేవ్యంసూతకైః ॥ గాయత్రీహృదయంకల్పం గోవిందేన ప్రకాశి
 తం । ఇవాలోకేపరత్రైవర్వస్రసుఖమశ్నుతే । తథాముద్రాలపి
 తేన నదితి ॥ ౩౦ ॥ ముముఖంసః పుటంచైవవిరతంవిస్తృతంతథా ।
 ద్విముఖఃత్రిముఖః చైవచతుఃపః చముఖంతథా । వజ్రభో భోము
 ఖంచైవవ్యాపకాః జలికంతథా । శిశుటయమపాశంచగ్గ్రితంసన్న
 భాస్తుఖం । పృథ్వీబలముష్టించైవమత్స్యఃకూమరవాహకౌ సిం
 హాకారంమహాక్రాంతమగ్ధంఫలలంతథా । ఏతాముద్రాశ్చ
 తువిశంశద్దాయతీస్సప్రతిష్ఠితాః । యదిముద్రానజానాతిగాయత్రీ
 సింహాంభవేత్ ॥ అశముద్రాగ్రివాగలక్షణేనముద్రాదేశయేత్ ॥
 అథగాయత్రీకవచం । ఓమితీర్థదమః । భూరితిమాఖే । భవఇ
 తిశిరసి । స్వరితినవాంగే । తతోయథావిధిః । గాయత్రీంసం
 స్మరేత్ ॥ ఏవంకువఃతాఫలమాహవ్యాసః । విన్యస్తేవం జపేన్య
 స్తుగాయత్రీ వేదమాతరం । బ్రహ్మలోకమవాప్నోతివ్యాసస్యవచనం
 యథా । భోధాయసః । నాభేరధాసంస్పృశః కిమనయక్రొ
 వజయేతి ॥ యమోపి । నాభేరధస్పృశకాయంస్పృష్ట్యావృ
 త్తాశయేతకా । దక్షిణవాస్పృశేతకాంస్తరేద్వావిష్ణు మవ్య
 యం । అత్యవదితవదమాహ । నవవ । విరిమేన్ద్రావ్యాజేప్రా
 పైసమంతేనచనంబదేత్ ॥ శూద్రంద్వ్యష్టేవసంప్రాప్తంవాధీయా
 తకథంచన । శూద్రంద్వ్యష్టేవవిరిమేన్నసంబదేదిత్యుక్తః । వ్యా
 సాపి । జపకాలేనభాషేతవ్రతలాభాదికముచ । ఏతేష్వేవావసిక్తం
 తుయద్వాగచ్ఛేద్విజౌత్తమః । అథశపవిధిః । సంధ్యాప్రదేశేసం
 భ్యాయాంసంభ్యాత్రిషుతకాపయేత్ ॥ జపమన్యప్రదేశేతువునసం
 భ్యావిధేయతే । మనస్సంతోషగాశౌచమాసంసుంత్రాథకాచింత

సం । అన్యత్రైవనిర్వేదోదకస పత్తి హేతవః । క్రోధామదిత్య
 ధాత్రీనిష్ఠీనసజ్యభాత । శ్వసీచవిజ్ఞానం నిదాప్రమాదాన్
 జపేద్విజ్ఞానస్థి మీచ్యుకేనగ్నముక్తకేశోభావృతః । అపవిత్రకం
 తైప్రసవలపంసపవేత్కచిత్ । స్తంబద్వీసమనువ్యాసా మన్యేహం
 ప్లాణినాయక । ఆచార్యాజపేచ్ఛేష యద్వాసూర్యాగ్ని మిక్
 యేత్ । పలోకయేద్వారాజానమ్మహిచ్ఛాయా సచా రీయేత్
 దశభిఃసన్తపితతే నచపురాతనం । త్రియ్యంతువహసేగా
 యత్రీహతకల్పిషం । వ్రాతనాః శౌకం కృత్వాం ధన్వేష్వృతి
 నంభిరః । నాయ జపతినాసాగ్రేతినధ్య జపేత్సం । ఉచ్చైస్త్వీ
 కగుణాప్రోక్తం చ్యవేశగుణస్తృతం । ఉవాంశస్యాశ్చగుణాన
 హస్తమానస స్తుతం । స్మృత్వంతతే । ఉచ్చైర్దేవ్య తుషకం
 న్యాదువాంశుషకభాగ్యవేత్ । వక్త్రేతుకేతగ జ్ఞేయః క్షియాంతు
 నహాకం । మానసవిశవాపూర్ణమన రిః ధ్యనమాత్రితః । హ్రూ
 పంపూర్వముచ్చాన్యన్యస్మాతీంస్పతరావరిం । గాయ త్రీప్రణవేచాం
 బేజపమదఉవాన్యః । అక్షరాక్షరంతాన నమోత సేవల వితి
 మంత్రాధాం చింతయేత్సన్తపదకాలే ప్రశస్యతే । ఓంకారపురు ప
 తైప్రవగాయత్రీసుండకీరహా । తియోగ్నయోగకాలేతువస్త్రమా
 చ్ఛాన్యగ్యతే । ప్రాభ్యావామికామూలంపాదక్షిణ్యకమేతత్
 మధ్యనామూలపద్మంతరపేదంగుళవర్జసు । జపేయశ్శ్రోత్రియా
 విప్రీద్వా తిశతస్సంఖ్యయావరాత్ । గాయత్రీజపమేతైః కొటిసం
 ఖ్యాగుణంభవేత్ । ధాన్యాభా శుపుత్రాయురభివృద్ధిరంభవేత్ ।
 శ్మశురీత్యాహసర్వేహ మనీషాంముసేత్తమః ॥ ఏచ్ఛిన్నపాదా
 గాయత్రీప్రహత్యంభాహాని । అదచ్ఛిన్నాతుగాయత్రీబ్రహ్మ
 హత్యాప్రయచ్ఛతి ఉచ్చాగిరిమః । ఓంభూభావస్య ॥ ఓం
 తత్సవితుర్వరేణ్య । ధగోదేవవ్యధిపః । ధయోయోనఃప్రచో
 దయాత్ ॥ సర్వపురాతనమూలావిధి । అంగుళీజపసంఖ్యాకమే
 కమేకంవరానసే । కేభాన్యమగుణాప్రోక్తంపుణ్డీకవై దశకాధికం । త
 తన్యాచ్ఛంఖమణిభిసహసంతుప్రవాళకైః । పద్మశ్చంద్రసా హ
 గ్రంశ్చుక్తికైలకమచ్యతే । మాక్తికై దశశలకంతునువృత్తైః ।

కుశగింధ్యాచరునాక్షరసంరథలమశ్నుతే ॥ ఆచావృహ్యదివిన్యా
సంకరశుద్ధిస్తతఃపరం । అంగుళివ్యాపఃన్యాసోవృహదిన్యాసవవచః ।
తాత్రయంచదిగ్గంధఃప్రాణాయామస్తతఃపరం । ధ్యానంపూజాజ
పశ్యేతినర్వణంత్రైవ్యయక్రమః । అంగంపాదంపదంవణంచం
పకంతత్యమావృత్తిం । దండకంవనమాలాస్త్రీముద్రాచ దశమీస్త్ర
తా । దశవ్యాసయతాండేవీనజపేద్యోద్విజాధిమః । తత్కమ
తోవదంతరాజావృథాకమణియోజయేత్ । జపాంతేపునః ప్రాణ
యామంకృత్వాఅంగుళీన్యాసపదంగన్యాసకృత్వా । ధ్యేయస్సదే
తిథ్యానికృత్వా । తతఃలష్టముద్రాప్రదశోయేత్ । మరభిజ్ఞా
నచక్రాణియోనికూమోఽధపంకజం । లింగనిర్మాణముద్రాచల
స్తే తైజపపూర్తికాః । తతస్సంధ్యోపస్థానం । కశ్యపఋషిః । తా
రివేదాలగ్నిర్దుర్గాదేవతా । త్రిప్రుష్ఠాదః । సంధ్యోపస్థానెవిని
యోగః । కాంతిశ్చాంతిశ్చాంగిః । నిర్వాణిష్ఠ శాంతిరిస్తు । గా
యత్రీతిపఞ్చాంగుర్యాజ్జపాంతేకమన్ద్రమే । బ్రహ్మఘ్నంవాసురా
పంవాతేనపాపంవ్యపోహతి । ఆచమ్యచాగ్నినాయమ్యనంకల్ప్య ।
ప్రాతస్సంధ్యాగాయత్ర్యాన్యాసఋషిః । బ్రహ్మదేవతా గాయత్రీ
చ్ఛుదః । భూపురుషతర్పణంకరిష్యే । భూపురుషతర్పణయా
మి । ఋగ్వేదంతర్పణయామి । మండలంతర్పణయామి । ఆత్మా
నంతర్పణయామి । గాయత్రీంతర్పణయామి । వేదమూలింతర్పణ
యామి । సాంకృతింతర్పణయామి । సంధ్యాంతర్పణయామి । కు
మారీంతర్పణయామి । బాగీష్ఠీంతర్పణయామి । హంసవాహినీం త
ర్పణయామి । ఉషసీంతర్పణయామి । నిమృజీంతర్పణయామి । స
ర్వసిద్ధికరీంతర్పణయామి । సర్వమంత్రాధిపతింతర్పణయామి । భూ
భూవస్వపురుషంతర్పణయామి । అగ్నిమాధ్యాహ్నికసంధ్యాధిధి ।
వాదాహస్తాముఖంప్రయోశ్యే । సద్భవదేవేక్షపశ్యే । ద్వీరాచమ్య ।
యథోక్తప్రాణాయామంకృత్వా । మాధ్యాహ్నికసంధ్యాముపాసే ।
పాదపూజానంకృత్వా । అగ్నిపునంతిత్వన్యమంత్రీన్యాపూతిఋషిః । ఆ
పాదేవతా । అస్తీచ్ఛుదః । అభ్యంతరిశుద్ధిస్థముద్రాచాశీనెవినియో
గః । ఆపపునంతుపృథివీ... పృథిగ్రహంస్వాహా ద్వీరాచమ్యః శేషమా

ర్జనంపూర్వవత్ । ఋతంచనత్యంచపూర్వవత్ । హంసశ్శుచిషది
 త్యేకస్యాఋచోగాతమపుత్రోనామదేవఋషిః సూర్యోదేవతాఽగతి
 చ్చందఃఅమరసంహరణార్థమస్మ్యుచ్యదానేవినియోగః । హంసశ్శుచి
 పత్ ... ఋతం హంసశ్శుచిషదిత్యాదితాక్షం గాయత్ర్యార్థ్యంబ
 త్వా । ఉపవిశ్యాచమ్య । కేశవాదిద్వాదశతర్పణంకృత్వా । ఆచమ్య
 తతస్సూర్యోపస్థానం । ఉడుత్యంతాతవేదసమితి । ప్రవరముచ్చార్యన
 మసాహరంకృత్వా । ఉపవిశ్యాచమ్య । పునరానససాగ్రాయామం
 కృత్వా గాయత్రీధ్యానన్యానాదికంపూర్వవత్ । జపంతేఉపస్థానాది
 కంపూర్వవత్ । ప్రవరముచ్చార్య । సమసాహరంకృత్వా । ఉపవి
 శ్యాచమ్య । సూర్యాహ్నికసంధ్యాతరణంకరిష్యే । యథావిధి ।
 వ్రాణానాయమ్యవంకల్ప్య । సూర్యాహ్నికసంధ్యాతరణంకరిష్యే
 సూర్యాహ్నికసంధ్యాపావిత్ర్యాః । కశ్యపఋషిః । దుద్రోదేవ
 తా । ఉష్ణిక్చందః । భువిపురుషతరణంకరిష్యే । ఓంభువఃపు
 రుషంతరణయామి । యజుర్వేదతరణయామి । మండలతరపయా
 మి । అంతరాత్తానతరపయామి । సావిత్రీంతరపయామి । వేద
 మంతరంతరపయామి । సాంకృతింతరపయామి । సంధ్యాంతరపయా
 మి । యువతింతరపయామి । రాద్రీంతరపయామి । వృషభవాహి
 నీంతరపయామి । ఉషసింతరపయామి । నిమృజింతరపయామి । నర్వ
 సిద్ధిరీంతరపయామి । నర్వమంత్రాధిపతింతరపయామి । భూభువ
 విస్వఃపురుషంతరపయామి । ద్విరాచమ్య । అథసాయంసంధ్యావి
 ఛి । పాదానాస్తావ్రతౌశ్య । శుచిప్రదేశేఉపవిశ్య । ద్విరాచమ్య
 యథోక్త । పాణాయామంకృత్వా । మమోపాత్త దురితిక్షయద్వా
 రాశిసరమేక్యవీర్యకణాసాయంసంధ్యాముపాసె । పాద చూరణ
 నంపూర్వవత్ । అగ్నిశ్చేద్యవ్యవంత్రస్య । యాజ్ఞవల్క్యఉ
 చిషశ్శుషిః । అగ్నిమణమ్యమణమ్యుపతయోహశ్చదేవతాః । పృ
 కృతీశ్చానః । అధ్యంతరశుద్ధ్యథాముదకప్రాశనేవినియోగః । అ
 గ్నిశ్చైవ మత్యశ్చ ... సర్వోహ్యతిషజహామిస్వాహా । ద్విరాచమ్య
 శేషచూరణంపూర్వవత్ । పాదపురుషవిసర్జణం పూర్వవత్ ।
 బ్రహ్మశ్రుమస్త్రావనంపాఠణంపూర్వవత్ । ఆచమ్య పునరానససా

గాయామంశ్చ త్వా । గాయత్రీన్యాసః ధ్యానానిజపవిధి పూర్వవత్ ।
 తతస్సంధ్యోపసానం పూర్వవత్ । పవనముచ్చాద్యనజసాఽరంభం
 త్వా । ఉపవిశ్యాచమస్త్వా । సాయంసంధ్యాతర్పణం । ఆచమ్యాప్రా
 గానాయమ్యసంశ్చ్యత । సాయంసంధ్యాతర్పణత్వా । వశిష్టఋషిః ।
 విష్ణుదేవతా । అమృత్యురదః । స్వౌపురుషమర్చణం కిరీట్యై ।
 ఓంస్వౌపురుషంతర్పయామి । నామవేదంతర్పయామి । మండలం
 తర్పయామి । పరమాత్మానంతర్పయామి సరస్వతీంతర్పయామి వేద
 మాతరంతర్పయామి సామ్యంతర్పయామి సాంకృతింతర్పయామి సంధ్యాం త
 ర్పయామి వైష్ణవీంతర్పయామి । గోమతరాహినీం తర్పయామి ।
 ఉవసంతర్పయామి । నిత్యజంతర్పయామి భూభువస్స్వపురుషంతర్పయా
 మి । ద్వీరాచమ్యై । కాలాగ్నిదక్షిణాపసిషద్విధివాత్సీపుండ్రధార
 ణంకుర్యాత్ । మంగ్రదేవప్రతికాశికాయా సంధ్యాచందనప్రయోగ
 ఉచ్యతే । ఆచమ్యప్రాజ్ఞుభూభూత్యై । కుశపాణిశ్చమాజాతః । నవ
 గవవ్యా పృథివీప్రగాయత్రీంశింహావహా త్రిపతేనాయగః ప్రాగ్రా
 గాయామనిఉచ్యతే । ప్రాణానాయవ్యాధివద్యాత్యతస్సంయతేంద్రి
 యః । అథసంధ్యాముపాసన్విత్తతేనంకల్ప్యచూడయేత్ । తిన్మభి
 మూర్జణంకుర్యాదాపోహితమశోదతైః । పదేపదేషీపేన్దుధీన్
 ప్రతిప్రణవనంయతే । ఆత్మానంద్రణవేనై వపరిమిచ్చజలస్తతిః ।
 సూర్యశ్చేత్యనువాకేన । ప్రాతఃకాలేపిబేదః । అగ్నిశ్చేత్యనువాక
 నసాయంకాలేపిబేదః । ఆహునతేతుమధ్యాహ్నం తాత్రచమనమా
 చరేత్ । విష్ణుజ్యేష్ఠభావాచమ్యై కుశపాణిశ్చమాజాయేత్ । క్రణవే
 నై వవ్యాపృత్యా గాయత్రీప్రణవాద్యయా । ఆపోహిష్టేతి సూక్త
 నమాజ్ఞానంహితమర్చణం । సూక్తాదాగ్నించోక్త్యుగంకమా
 జ్ఞానతః । ఉద్భవ్యదక్షిణైవజలంకోణం వహరం । సిరా
 యవానికాగ్రత త్పూర్వపూర్వంచనస్తరేత్ । యతఃపైవ హృతం
 వాపిన్మనవాంవాజవేన్ద్రుచం । దక్షిణాన పుటేనై వవాపాత్మాన మహా
 వాయేత్ । నిజలంకావలోక్యానివామభాగక్షితౌషిషేత్ । విష్ణు
 జ్యేష్ఠభావస్త్రైవభృత్యానభావ సతావరం । తివరభ్యు రూజానా

మాధ్యమ్యా గాయత్ర్యావాసానంభవేత్ । ఆయాతువరదాదేవీతి ।
 పాణిభ్యాంబలమూదాయగాయత్ర్యాచాభిమంత్రితం । రవేరభి ముఖ
 స్తిష్ఠా త్రిమాధ్వంసైధ్యయోహిపత్ । ఆసావాద్యోమంత్రేణవరద
 యోమంభవం । ఆపన్నప్యైదక్షిణేనవశ్చద్వభాన్విసజయేత్ ।
 ధ్యా త్యాపవిత్రింపంప్రోక్యజగన్దానంకుశోదకై । ఆహ రాదీన్నమ
 సౌత్వకుశాగై రాసనంతి । బద్ధకుద్దానంవాపిన్నస్తికంవాఘాభా
 నుభం । ఓంభూక్కువన్వరోమితిజప్త్యుహ్యసంతతి । ప్రాణాయా
 మంధారయెత్త్రిర్యథావిధిసమూహితః । రుహ్యదిబ్ధగంజప్త్యరుషి
 ప్రోక్తాన్వయార్థతః । వ్యాప్యతీభిష్ఠిన్వన్వవావిత్త్యాచవిధానతః ।
 వడంగముతాంవిన్వన్వయోనిమంద్రాంప్రదర్శయేత్ । గాయత్రీం
 పంస్త్రేధీర్వాహ్యాదివాసూర్యమండలై । కల్పోక్తలక్షణేనైవధ్యా
 త్యాభ్యర్చ్యతతోజపేత్ । ప్రాతస్త్రిష్ఠాజపేద్విహిసానుంహైవోపవి
 శ్యచ । ఉపవిశ్యచమధ్యాహ్నజపకర్తవ్యమాచరేత్ । అష్టోత్తరశతం
 నిత్యమష్టావింశతిమేవవా । విధినాదశకంవాపితికాలేషుదపేద్విజః ।
 నక్షత్రేషుసాక్షాద్భాజపేదాసూర్యదర్శనాత్ । అర్ధాస్తమితమార
 భ్యజపేదారుక్షదర్శనాత్ । సాయాంప్రాతర్గాయత్రీపాంతేయధానం
 భవజాతవేదవముత్యాగ్గుర్యాత్ । కేనజపేనత్రసమూహభవ
 తి । తథాచకన్విధానభిహితం । ఆహస్విన్వన్వయసంప్రాతసానియం
 వన్వన్వయసంసకీతి । తతఃప్రాతర్త్రిత్రిన్వచ్ఛిణీధృత ఇతిచతస్పది
 రుగ్భిర్క్రితౌపస్తానంకుర్యాత్ । సాయాంతు ఇయంమేవరుగతత్వాహ
 మీహిద్వాభ్యావరుగముపతిష్ఠేత్ । అత్రమితశబ్దేనాహభిమానీదే
 వతోచ్యతే । వరుగశబ్దేనాత్మభిమానీదేవతోచ్యతే । తథాచ
 బ్రాహ్మణభిహితం । ఆహస్విన్వన్వయోరాత్రిర్వరుగమితి । నమోబ్రహ్మ
 గాగ్భ్యైర్ముక్త్యా । ద్విదైవతాభ్యానమస్కృత్య । సంధ్యాయేసానిత్రైగా
 యత్రైస్త్రిన్వన్వైస్త్రిన్వభ్యాదేవతాభ్యానమస్కృత్య । ఉత్తమత్యను
 వాకేనగాయత్రీచవిర్జయేత్ । ఆత్మసాదాతథాభ్యామింసంధ్యతా
 పేదివాదయేత్ । నర్వరానామగోత్రేకుక్షీర్తయేదభివాదన । నిత్యా
 గుహ్యతథాసూర్యంద్విజాంశ్చాన్వన్వశేషతః । మధ్యాహ్నమంత్రే
 యమముపస్థానంతఃస్థానం । ఆసామంజలిసంపూజనాశ్చస్థేనేతి

క్షీపత్ । సవితుషకాండలః పక్షిః ఉపత్తిష్ఠేద్దీవాకరం । ఉధ్వ
 తామలజః పేతుస్తాముదుశ్యంతాంతివేదనం । సూక్ష్మహి చిత్ర
 దేహానాం హంసశ్చురమదీర్ఘచం । ఉపతిష్ఠేత్సర్వస్తానైః సర్వ సౌ
 త్రతీయది । అనేనసంధివాంతిస్సంధ్యోపాస్తింకితోతియః । సర్వ
 వాస్తావ్యమాచ్యేతనశీవేచ్ఛరదాంశ్శతం । సర్వకమకాగుయోగ్యత్వం
 భవతీత్యగశౌనకః । ఇతిసంధ్యోపాస్తిప్రకరణం ।

సంధ్యా యానిర్వర్త్యవిచారిః*

తత్ర తావత్సంధ్యావందనం నిర్వహ్యం* । అహరిహస్సంధ్యాము
 పాసీతేతిశ్రుతావహరివారిధిపానగమాత్* అహరిహస్సప్రవృత్తతే-ఆ
 క్షమానర్థమానప్రవృత్తతే-సంధ్యేవసంధ్యోతిహయతేతే త్యాదా
 తకాశర్వవాత్-సన్విదమయక్తత్రతీనిర్వర్త్యం-యథాకాలమకరణ
 వాయుశ్చిత్తప్రవణాత్ అర్చితీయత్పురుషాత్సేవవానా భావే దా
 ర్పాప్రకృతిః-ఇదాన్వ-అనాహితాగ్నితాస్తీయమిగ్నకపాలకవ్వనా
 హితాగ్నితాయాపాశాన్వ-నైవంప్రకృతేతాద్యశివచనానింకియే
 నసంధ్యావందనం నిర్వహ్యవేదితచమత్సతే-ప్రకృతేతిభావిధాని-వచ
 నానినసంతీతివదితా-త్వన్యం-కింసంధ్యావందనకర్తృప్రధానభూతగా
 యత్ర్యుపదేశిన్యయథాకాలమకరణప్రాయశ్చిత్తభావశ్చోచ్యతే-ఆ
 హాస్యద్వధాకాలసంధ్యావందనకర్తృసుప్తానగ్నాకరణే-ప్రాయశ్చిత్త
 భావ-నాద్యసావిత్ప్రాయశ్చియథాకాలమనుపదేశేగురుతరపరిత్యజా
 యశ్రవణాత్-యథావాధగవానావస్తంభః । అతిశాంతేనావిత్ప్రాయ
 కాలకరణే-విధ్యక-బ్రహ్మచర్యం-చరణభోపనయం-తతస్సంధ్యోర
 ముడికొపస్సర్పనమితి-ఉత్త-చాశ్చిలా-యనమునిచరితై-అతిఉద్ధిగ్ం
 పతిసావిత్ప్రాయశ్చ-నై-వాసుకనియేన్నాధ్యామ్యై-శీర్షివాహ
 యేన్నయావయేయరినిద్వితీయ-సంధ్యా-యాలకరణే-హా-ప్రకృ
 వాయశ్రవణాత్-తిథావాగోబిలః* సన్ధ్యా-యే-నన-ఇదా-తాన-సంధ్యా
 యే-వాసుపాసితా । తే-మూనో-భవేచ్ఛా-ద్యో-మృతీ-త్యా-నో-లిఖాయతే
 విష్ణుపురాణే । ఉపతిష్ఠంతీయేవంధ్యా-యే-సపూర్వా-నకర్తృమమ్ ।
 ప్రజంతి-తే-దురాత్మా-నస్తామి-నంబరిక-గృహ । కూర్మపురాణే-యోగ్య
 త్రో-కురుతే-యత్సంధర్త-కార్యద్విజోత్తవః । విహయసంధ్యా-కరణం

సమాధిసరకాయుతమ్: ౧౭౫ సంఖ్యాహీనోశుచిర్నిత్యమనర్హసర్వసర్వక
ర్తృసు: ౧౭౬ యవన్యతు: ౧౭౭ కర్తృసతత్త్వఫలభాగ్యవేత్ ౧౭౮ స్మృత్యంతరేపి
యస్సంఖ్యాంకాల: ౧౭౯ ప్రాప్తమాలప్యాదతివర్తతే ౧౮౦ సూర్యవాక్యాను
వాబ్బొడిటాకర్తృమయాత్తయా: ౧౮౧ పాపాయంప్రాతస్సదానంఖ్యాం
యేవిప్రావాసుపావతే ౧౮౨ తానవధార్మికోహాహూద్ర: ౧౮౩ యో
జయేత్ ౧౮౪ శౌనక: ౧౮౫ సంఖ్యాతిక్రిమిగాంయన్యవప్రరాతమవిచ్యుతిన్మృతి
స్తర్తవోషయక్రవాళునస్సంఖ్యారమన్మృతితస్మాత్సంఖ్యానందవారి
క్రమజ్ఞేత్రస్యతాయబాహుశ్యశ్రీనిగాస్మిత్విమితిస్థితిచిచ్ఛానుష్ఠాన

శుభాభ్యాం అర్థజ్ఞానాభ్యాం మేవానుష్ఠేయత్వవిచార: ౧౮౬

మర్థావహాధకపూర్వకమచరణీయ ౧౮౭ ధానితిమహాఫలంభవతిసతత
భాతతివచాంధోగ్యేయదేవనిత్యమూకరో: ౧౮౮ శిర్ధమాతదేవవిద్య
వత్తరంభవతివిద్యానన్యగర్థజ్ఞానశిర్ధమాతర్థబుద్ధి: ౧౮౯ అర్థజ్ఞాన
నసమగ్రఫలంభవతిత్యాశయేనవిద్యంతరిమన్యగ్రతదేవేదవిశే
ష్యకంకైవకాలపామర్థ్యానవిద్యత్యతమనుష్ఠానమతభానుతిమితి
చగమ్యతేతథానిరుక్తపిన్దూకయభావహరితాభూతధీశ్వరేవం
నవిజాపాద్యోర్థా, యోధివిస్సంకలభగ్నిశక్తుతేనాకమేతిచట్టానవి
ధూతపాపైతి, స్మృత్యంతరేపియద్దహితమనిజ్ఞానంనిగదేనవశద్వ్యతే
అనగావివశు: ౧౯౦ భూనతుర్జలశిర్ధిచిత్ ౧౯౧ ఘృవాహాహివేదస్యా
త్యయనంసర్వధర్మశాస్త్రస్యచాపిశుత్ ౧౯౨ అజ్ఞాతార్థమతత్సర్వత్వ
మాకాంఖండవింయథాఖండవచనననుమతావహానవన్యధిక్ర
యానభిర్వర్తే ౧౯౩ యథాశుభానిహితోనత్యధికతేఫలమ్ ౧౯౪ ద్విజస్త
రసర్థాభిజ్ఞానదేవఫలమశ్నుతే: ౧౯౫ దిశకర్తృఫలభాగ్యవతీశ్యధి: ౧౯౬
నవవ్యాసజ్ఞాత్వాజ్ఞాత్వాచకర్తానిజనోయోయోనువర్తతే: ౧౯౭
మకర్తసిద్ధిసాన్యతధావావిదమధితే ౧౯౮ అతివపతేమాపూజాధిమ
వినకార్యమనివచావా ౧౯౯ సతమాత్రసతాంస్తాస్తాద్వైకశీనర్థవశా
తా: ౨౦౦ శూనివవతాన్వాజ్ఞావాఫోమాత్రేగాపిసార్పయేత్ ౨౦౧ అగోర్థ
జ్ఞానమానశ్యకమితిభావ: ౨౦౨ ఘృవాహాహిశ్రుతహీనహధీశ్వరయన్మే
వామనుశ్రితశ్చపేత్ ౨౦౩ శ్రుతంచకేవలమపివముద్ధారాయకల్పతే: ౨౦౪
మథజ్ఞానశుభయోగముచ్చయేనభవితివ్యదినిపాపాజ్ఞానం

బాధపర్యంతవ్యాపారాభావేపిలక్షరావప్తి ద్వారాకర్యవసానాంగీకారాన్నకాపిక్షతి-తస్తాదర్థజ్ఞానచూషశ్యకమితిసిద్ధ-తస్యనిగమ నిరుక్తవ్యాకరణాదిసాధ్యశ్వేనతత్రాత్యంతాలసానాంఫలనదర్థజ్ఞాన లాభాయన్మబుద్ధిపరీక్షాధాంచతత్పరమోపయోగభూతనవినగ్రింథా రంభాఃక్రియతఇతిదురభిమానదూష్టజననముష్ఠాపితైతదైవ్య యధ్యశ్శంకా

సంధ్యాకతా నియామాః

సావతరతినమసంధ్యావందనంకథంభూతేనకతావ్యం, ఉచ్యతే యజ్ఞోపవీతీనితోడకన్పంధ్యామౌపాసీతేత్యాశ్వలామనకేరిధాదశానాత్ యజ్ఞోపవీతినాకృతస్నానేనమాజనాదికంకుర్వతాప్రదక్షిణంసంధ్యావందనంకతావ్యం-తదుక్తమూపస్తంబముచిభిశ్చౌతపరిభాషాయాః- యజ్ఞోపవీతీప్రదక్షిణంద్రవానికమాణికరోతితి - స్తూతాపరిభాషాయామపి-యజ్ఞోపవీతినాప్రదక్షిణమితి-నితోడకన్పత్యక్తోడకః- తేనమాజనాదికమపిసిద్ధమితినారాయణవృత్తికారణ-తత్పదేనైవస్నానస్యాపిగ్రహణం, శక్తివిషయస్నాతస్త్ర్యేనతదనికారాత్ - నిముహూతా మవ్యవ్రయతోభవతీతిసామయాచారికేషుదశానాత్ సమసంధ్యాకాలే, సస్నానమావశ్యకం-తత్పుర్వభావిత్వనియమాభావాత్ - అతపవనంధ్యాస్నానమితిపరాకేరన్పృతౌవిపరితసాతోచ్యశ్యతేఇతిచేన్న - అగ్నిహోత్రంజహోతి, యవాగూంపచతీతిపాతవ్యత్యానెవ్యథా కర్మస్వీకారాత్ - అతపః*అస్నాతోనాచరేత్-మూజపహోమాదికీచన । స్నాత్యాధికారిభవతిదైవేప్రతేచకమణి । ఆత్యంత మలినఃకాయోనవర్ణిద్రోపమవిత్ । న్రవత్యేవదివానక్తంప్రాతిస్నానంఽశోభనమితిస్త్రుతిమసంధ్యావందనాత్పూర్వస్నానంకార్యమితిబహుధాహోతిపావ్యతే-తస్తాత్పూర్వంస్నానంకతావ్యం-తతస్సంధ్యావందనంకతావ్యమితిసర్వం సుప్త-వమయజ్ఞోపవీతినాకణావ్యమిత్యుక్తః- తనమపవన్ని-ఉపనయవకాలేయజ్ఞోపవీత్యగృహ్యకారైరినుక్తత్వాదితిచేత్సత్త్వ-కథాపియజ్ఞోపవీతధారణనూషశ్యక-అథకథమయజ్ఞోపవీతీబ్రాహ్మణ్యతిశుభౌయజ్ఞోపవీతాభావే బ్రాహ్మణ్యభావస్యాగ్నిత్యాత్-గృహ్యకారైరపితరీతత్రికమణియజ్ఞోపవీతకారణమిత్యుక్తం-యజ్ఞోపవీతశోచేదనిశ్యేతి-పరిభాషాయామపిసత్యేన్వముక్తం

స్వగౌరవివిక్షితయాదురినిరాకరణలక్షణంబిత్త్యకమౌఘల స్వ
 రోగప్రదేశసేవరత్వాచ్చ-వయఃతుబ్రూమః,యత్కిమౌకలా పా
 నుత్తానాకరితేయ త్రపిత్తివా యశ్శూయితేతత్-మౌసత్వం-యద
 కంజేత్రేత్యనాయోసవ్యశ్యేతేనత్నిత్వం-తదాహుష్టీకాకారా-మంచ
 పాదీయకా చాగ్నః,అన్యయవిధినిరూపం,ప్రపంచేతిప్రపయనాభ్య
 సంతా-రోనిత్వః అకరితేప్రత్యవాయత్రవగాదివీచ,చాకరణేప్రత్య
 వాయత్రవగాత్రవగాభ్యాంనిత్యకామ్యవివేకమస్సంభంసన్నిదంవిరుద్ధం
 ప్రాయశ్చిత్తస్యాశ్యకరితేప్రత్యవాయశ్శివగాత్-తథాహః,అతీతేచ
 తకాలేతుద్విగుణ ప్రతమపాతీతివచనేనతద్విధానాది-భ-తేననిత్య
 త్వవివేకస్యాత్-ఇతిచేన్న-ప్రాయశ్చిత్తకరితేగోవనిరసనాయ స
 హద్విగుణ,ప్రతింవిధీయతేవ,తుప్రాయశ్చిత్తేన నిరాకరణే యస్య
 ప్రిగుక,దురితస్తేవచిరకాలేత్వతీతద్విగుణ,వతాపేక్షయైవ నిరాస
 ఉచ్యతే,అన్యథాప్రాయశ్చిత్తానన్తాత్రస,గాత్-అతామిమలి సం
 ధి-హితకమా-ననుష్ఠానంప్రత్యవాయజనకం,అభావస్యాకారణ
 త్వాత్-పరంతుతద్వికర్షకమౌరగామేవతథానిత్తుకుత్తిచి తా-య
 కంకుత్రచిద్వాచికంకుత్రచిద్వానికమితివివేక,మిమక-ఇట్టపాదైః
 స్వకాలేయజకుర్వ స్తు-రోత్పన్నవచేతన,ప్రత్యవాయోస్యతేనైవ
 నాభావేనసజన్యతిఇతి । అచేతనఃకూఢధీర్వశః,విపరీత్యవాయు,
 స్వకాలేవిహితకమా-ననుష్ఠానకాలేయద్విహితమకుర్వ,అన్యదవిహి
 తపద్ధాచరణ,కరోతిఅన్యత్ప్రత్యవాయస్తేనిదన్యతేనాభావేనేతికారికా
 భ-ననుకారకమౌనంకాలేన్యకరితేపిత్తివా యశ్శూయతే -
 యథాసిద్ధాంతే-కాన్యతేనాభిమతేశ్చ,సజాతస్సుభా-యతీ-పా
 లావ్యకేధ్య,ప్రియచ్చదిత్యకరితేపిత్తివా యశ్శూయతేతద్దాన ము
 భయోభేదఇతిచేత్ తద్వాచ్య,అసంభాదూధ్యమేవనిత్యతా సం
 పాదకర్త,సతుసంధ్యతద్యధాకాలమనుష్ఠానేదోష స,కీ-న పర
 త్వంతం,తేశ్చిరపాన్యంసవ్యేనంచేన్నిత్వనైమిత్తికయోర్మదోసస్యాత్
 తతాగిపిత్తివా యత్రవగాత్-ఇతిచేన్న-నిమిత్తసంయోగాయోగా
 భ్యాంభేదసంధవాత్-తస్మాదవారాగస్సంధ్యముపాసీతేతి మూల వా
 క్యంసంధ్యానిత్యతావబోధకంతత్రప్రత్యవాయునిమిత్తిలక్షణంఘల మ

కృత్తిత్యసర్వముండరిమ్-అథవిధివిచారః-ననుకోయంవిధి రుచ్యతే -
 మానాంతవానవభారితా ధౌసంధ్యావందరూపేపిష్కత్తిత్వాత్-అ
 పూర్వవిధిరేయఃసవిధివత్-అదుక్తంభట్టవాడే - విధిఃత్యంతమప్రా
 ప్త ఇతి.

సంధ్యాత్రయనుభ్యోప్రార్థనాధ్యాయాద్యః

ననుసంధ్యాత్రయనుభ్యోస్సంధ్యాప్రార్థనాధ్యాయాద్యః, ఉచ్యతేసంధ్యాత్రయ
 ముభ్యోనాయసంధ్యానామవపాదమ్యం, నిధాహి ఉపనయనకాలేమా
 ధ్యాహ్నికసంధ్యాచందావకాలేపినాయ సంద్యాయాఉపక్రమవిధా
 నాత్-స్తే వపరథమేగమ్యతే-అత్రిగౌతమః*, నావిశ్రీతుగురో ౬౯
 బ్ధ్యామ, త్రాధ్యాయస్సథోదిత ౯ | అధ్యస్యావాసయేత్సంధ్యాం నా
 యమాదియధాక్రమమితి | ౬౯సీమపి | గాయత్రీం గురుగాదివృత్తం కిష
 వ్వా సూర్యమభ్యసేత్ | సూర్యేస్తశ్చిరంప్రాప్తవా యంసంధ్యామాప
 క్రమేదితి | తౌనకోపి || * ఉపసీతౌస్మిత యంచనాయంసంధ్యాము
 పక్రమేత్ | ఒప్రాయజ్ఞంతుప్రకృతింమధ్యాహ్నీతుపరేహసి | ఉపా
 కరిణవర్తంతం గాయత్యాబ్రహ్మయజ్ఞకంకుర్యాన్తాధ్యాహ్నికీసంధ్యాం
 నితఃస్తౌస్మిక్తమూగవగ్ధతిబిత్తోనయవాసంతిరంపరేహ్నీమాధ్యా
 హ్నికీకాలాత్సంధ్యా-అప్వలాయనాపస్తంబయోరేవసమాసఃపశాం
 శ్చమేరహిత్యేష నోపరతేబిత్త్యాకా రేహోక్తం-అస్త్రంగమనవ్యం
 తింఒప్రచ్ఛావాగఉపవేననన్వసిద్ధత్వాదనుపవేతత- అచమన సంధ్యా
 గృహధికారః-శిష్టాచామేదితివిశుభాత్-అస్తనాధ్యాహ్నికసంధ్యా
 కరిణమపనయనకాలేనోపవర్గతే-నరుతవిధానుపవేసంధ్యావ్యతి
 శిచేన్న-అథావిశ్వవాధ్యేషమిష్కత్తంతిసంయోగేద్వితీయాశ్రుతేః పీ
 తాన్యాత్-నచస్త్రావర్తి-యోనకహీదఃప్రకమముపాత్తు గాయత్రీ
 ముత్రిష్కవర్తకం-అన్వగేనతాలావాధికఃచస్థేదితిబ్రహ్మచారిః
 స్థావరహితి-అన్వభిధేమిష్కత్తేగ్రహవియమితిలోపాన్వంత
 నాస్తిత్ * నిత్యాయానయనువిరేచనచినాత్-అథాసనిసాశ్చి-వాత
 ల్విరేచస్మాదిశిమూలోచ్యేనీహాడిత్యుపకరణ-గ్నావ్యాకారేహావిరా
 యసంధ్యాపథ్యత్యేవసంధ్యావిధానికృతం*యచ్చోవీత నిత్యో
 దకస్సంధ్యాముపాసీతవాగ్ధతసానయనాసేనకత్వాది-అన్వతానయం

* అగ్వసంధ్యాకాలవిచారః *

సంధ్యావ్రతభృత్యేవసంధ్యాకాలోనివేతః-అగ్వసంధ్యాకాలవిచారః, యతేతత్త్రీముఖ్యకాలః. - ఛా దోగ్యేవధాన ధ్యాముచాసీన జ్యోతిషావశేనాత్మ-ధితి-అస్మాకే-తత్త్రజ్యోతిషదాసూర్య నక్ష త్రివాచకం-తిథాచుజ్యోతిషావశేనాత్-అథాస్తమితసూర్యవర్జ స కాలమారభ్యనక్షతోదయవర్జంతంయఃకాలసంధిత్రసాయం సంధ్యాముచాసీతవిదధీత-తదుక్తం. * 1. అ ధాస్తమితకాలాద్యసంధిరాతాకోదయాత్తత్ర సంధ్యాముచాసీతసాయంకాలేమాహితఇతిజ్యోతిషావశేనాత్. 2. న క్షత్రవర్జనకాలమారభ్యామూర్ధ్వనాన్యకాలసంధిస్తత్రాతసంధ ధ్యాముచాసీతేతి-స్త్రుత్యంతిరేవిశేషః. * అహారాత్రస్యసంధిసూర్యనక్షత్రవశేనాత్ తత్త్రీసంధ్యాముచాసీతసాయం(చాతేన) మాహితఇతిఉదయాత్పాక్తనీసంధ్యామహితాత్రిముచ్యతే. నా యసంధ్యాత్రిముహితాచనాచుపభావ్యఇతిఅకృతస్సూర్యభి. బా స్తమయాదూర్ధ్వంనక్షతోదయాశ్చూర్జ్వంసాయంసంధికాల-అకృ తస్సనక్షత్రాస్తంగమచాదూర్ధ్వంనార్యోదయాత్పాక్తనీసంధి కాలః-తత్త్రీసంధ్యాముచాసీతేతిశ్లోకావశేన. 3. అయాసంధ్యాద్యయస్య ముఖ్యకాలః-నవ్వేతఃచేన్నాధ్యావందసంకథమాచరేయః - ఎతా దృశముఖ్యకాలస్యాతిమలకథావృత్త్యే-అస్త్యేవకాలస్యేత్త మ మధ్యమాధిమభేదేనస్త్రుతిభుక్తితిత్యైవఉత్తమకాలేతదనుష్ఠానాలా భేదిమధ్యమాధిమకాలేతదనుష్ఠానసంధవాత్-తిథాహి * ఉత్తమా సూర్యసహితామధ్యమాలుస్తతారకాఅగ్వసూరకాపేతాసాయ సంధ్యాత్రిథామతేతిగౌతమ్యఉత్తమాతారకాపేతమధ్యమాలుస్త తారకా. అగ్వసూర్యసహితాచాతస్సూర్యాధిథామతేతి. 4. వసం భూతోపిముఖ్యకాలవశేనస్త్రుతివిధేకాలేయస్తుసంధ్యాంహమతి వ్రతి-సహిసంపూర్ణబ్రాహ్మణసభవతి-తథాహితాతపః. * అనా దిశ్యంతమహాద్వాంసాదిశ్యావైసప్తమాంసాసీతద్విజ్ఞాన ధ్యానసంధ్యాబ్రాహ్మణస్త్రుతిఅబ్రాహ్మణస్యపూర్ణబ్రాహ్మణో నభవతిశ్లోకః * న్యావకాచామనస్తిస్తుసంధ్యాకాలవిషయః. 5. పతి

ఋక్ సంధ్యాభాష్యమ్

హోవిచతుర్వేదశ్చూద్రవవనవంతియః । యస్తేష్వేతస్త్రినాశ లేసంధ్యా
ముచాస్తేనస పూజాబ్రాహ్మణాభిర్వధాదుక్తంభవతి-గౌతమః ।*
కాలేనువదితావధ్యావ్యగ్రమోక్షప్రదాయుచి । అకాలేనందితా

సంధ్యాకర్తవ్యవిచారః

సంధ్యాపాదసంధ్యాసంధూరిత । అథసంధ్యాకర్తవ్యవిచారః-సం
ధ్యాముచాస్తేత్యేతసంధ్యానామచిచ్ఛక్తిరూపాదేవతాతాముచాస్తేత
ధ్యానియత-తాంధ్యాయ-అచమనాదారభ్యలభివాదనాంతరం మ
తుర్వాత్-సాదేవీ-సిష్టేనపుష్టికృతా* యాసంధ్యాపాద గతుతిర్వా
యాత్రీతాహివిషయా । ఈర్ష్యకీకపలాకీస్తత్వతయముష్ణవా ।
ధ్యానియత-మణ్ణలకతాంధ్యావిత్రివైజపేద్విజఇతి । అనేనాకలబి
బాభిన్యక్తాద్వికబ్జవాచ్యాపగబ్రహ్మరూపాచిచ్ఛక్తిలేవసంధ్యాదేవ
తేష్టుక్తంభవతి-ధ్యాత్వాధ్యా యస్మిత్సంధ్యా-సావత్రింసవిత్తదేవతా
కామృచ-జపీతిత్సంధ్యా-సాచక్షుశ్చాత్రి-సన్నిధి-విమర్శ-నసంధ్యా
వదంచిచ్ఛక్తిపరం, తరంతుకమకపరమే-సంధ్యాస్తానమితికరాశ
శేతత్పరత్వేనకీ-తత్వాత్-సత్యం-సంధ్యాపరమ్యముఖ్యసృత్యాచి
చ్ఛక్తిపరత్వేనసంధ్యాభవాసంధ్యాకర్తవ్యత్వాక్రియాపరత్వస్యాపిసం
భవాత్-అతివసవ్యానః*ఇహాస్తేనంధివేదాయాంవికాయాదివసస్య
చ । తామేవసంధ్యాంతస్తాత్ప్రవదంతిమనీషిః ఇతి । తాంక్రియాం
విదధాతి-యోగయాజ్ఞవల్క్యః ।*సంధ్యాసంధ్యాముచాస్తేతనస్తాశేనో
గ్గతేరవా । తాంక్రియామాదిత్యాభ్యాంచిచ్ఛక్తిరూపాదేవతాం
ధ్యాయమ-ర్యాదిదిఫకి-కాశ-అత్రకది తస్మంధ్యాకర్తవ్యదేవ
తాంతయోవలక్తి తాంక్రియామాదాయోవర్యవ్యతీనింధ్యావదంక్రి
యాపరమిత్యాము-తదపాదు-సంధ్యాభవాసంధ్యాకర్తవ్యసృత్యా
యాక్రియాపరత్వసంభవేపరంపరయోతతి-బ్రహ్మయోగ్యా య్న
త్వాత్-ఇహాస్తేత్యేతసననాతువిహితతయాకర్తవ్యంపరంత్రాభిధ్యా
నయాకర్తవ్యేననాతుజ్ఞానంతిస్సప్రమాణపరంత్రాత్వేనపుం-పరంత్ర
త్వాయోగాత్-తథాచక్రతిడిగ్యతమప్రయతమాదిగ్యమభి
ధ్యాయమ-ర్యాద్యాహ్వానాద్వాస్తవంభద్రమస్మి తేనావాది త్యోగ
బ్రహ్మతీబ్రహ్మచర్యవృత్త్యేతియవంవేదేదిఅస్మాభిర్వాచ్యతా

రేణుక - న క్షయముగా ప్రపంచమును కుర్చుకొని
 సంఖ్య శిబ్దవాచ్యముగాదిత్యం బ్రహ్మతీ క్షయమై హింసాముష్మి
 కంబంజిలంబుమన్న తెయవంము క్షయము సేసకుద్ధాంతిరణులని హ
 సాత్మకులైన పూర్వము వినిపిస్తే వసన్తిజ్ఞానాజ్ఞానాభ్యంతరమై త
 త్సాత్మక లోకజ్ఞానము మేల్పై ఎర్రపొత్తి-నాగ్నము తదే
 వం పరిత్యజ్యతగాయత్రీ అని వాణింపగా నోవని స్త్రీత్వమున నీతవి
 ధనా యేన కేన చిదితి. అదిత్యరూపాచిచ్ఛక్తి రేవగాయత్రాభ్యాం భవ
 తి-అతిఎవడకా లేగాయత్రీ క్షయమనిపించుట . గాయత్రీ దిలతి యే
 ద్విస్తుకృత్వ ద్వైముఖస్థితం భూమిభూమిభూమిభూమిభూమిభూమిభూమి
 త్రాదిత్యం గాయత్రీ క్షయమనిచిచ్ఛక్తి రేవగాయత్రీ శిబ్ద వాచ్య
 ముగ్ధులం . త్రితావాదిత్యక్షయమనిపించుట - ఎచననముక్తం త
 త్వానంగీకారే జపకాలవసగాయత్రాదిత్యయోర్ధ్వనాగ్ని-నచస్తా
 జత్తి-ఎకస్త్యేవకతురేకకాలీన-కళానకమ-క్షయము కింకా యో
 గాత్-తస్మాదదిత్యరూపచిచ్ఛక్తి రేవగాయత్రీ శిబ్దవాచ్యత్వం బ్రహ్మ
 చైతన్య స్త్యేవగాయత్రీయంత్రప్రతిపత్త్యభ్యుద్భిచ్ఛక్తిరూపనూ
 దిత్యరూపంగాయత్రీరూపంబున చైతన్యమేవన. క్షయమేవే స్వే
 బావగంతవ్యం-అత్రేవంతిత్వం చాద్యతే-అభ్యుక్తతే-పూర్వగాయ
 త్రీదప-సూర్యోపస్థానం చైత్రీతయం నంభ్యో ముఖం నిమగ్ధాన .
 అన్యత్ ప్రతిష్ఠాకరణాదనాదికంతివంగతమకారకమితియావత్
 అపరాధే . త్రితావార్తాభ్యుద్భిచ్ఛక్తిరూపగాయత్రీ బా
 హ్యోదపేత్ . త్రిపుంబుచైవరాజన్యోజగత్ప్రేక్ష్యపిపాచేత్ . సర్వే
 గాయత్రీ మితిశ్రుత్య గాయత్రీజపరూప్రికానాత్-సపవిత్రా నమ
 తత్రావగచ్ఛతేమి శ్యేకాక్షరంబ్ర హ్మత్యాదివ్యాపయంతనం . ప్రా
 నాయామనానాభ్యానాదికంగాయత్రీదపంగ-విష్ణుత్రిపుంబు
 ప్రక్షేపణంబున ప్రాణానంతిధావశ్రుతి . త్రిపుంబుచైవరాజన్యో
 జగత్ప్రేక్ష్యపిపాచేత్ . త్రితావార్తాభ్యుద్భిచ్ఛక్తిరూపగాయత్రీ
 త్రస్త్యేవరాజన్యోజగత్ప్రేక్ష్యపిపాచేత్ . గాయత్రీజపావధానత్రైతీయ
 క్షయమేవే స్వే బావగంతవ్యం-అత్రేవంతిత్వం చాద్యతే-అభ్యుక్తతే-
 పూర్వగాయత్రీదపంగ-విష్ణుత్రిపుంబుచైవరాజన్యోజగత్ప్రేక్ష్యపిపాచేత్ .

ప్రాతరితివచనాత్ - తత్రచతస్రాఘటికాప్రాతస్సంధ్యాయాగౌణ మ
 భ్యకాలభిత్తయః । పరీదోషకాలేప్యేతావాసేషః । త్రిమువచనా
 తకంపరీదోషసాన్యద్భావావస్తంకశేతీతివచనాత్ । కించ । త్రిము
 వచనాత్కాలస్యరజన్యాదాదినేదినే । ఖ్యాపయన్తిప్రదోషత్వం
 గాగన్యప్రభృతయస్సహ । తత్రాపిపూర్వసత్ - ఉత్తమగౌణకా
 లస్తుగౌణకాలేనోక్తః । సాయంకాలేత్రిఘటికాలస్తాదుపరిభాస్వ
 తః । ప్రాతఃకాలేత్రిఘటికాలత్రిసంధ్యావచనాచరేత్ । గోబిరి
 * । ముఖ్యకాలేయదావశ్యకమకాంతిసంకల్పతే । గౌణకాలే
 పికత్వం గానేప్యత్రేదృశోమతః । అతఃకుశ్యముఖ్యవేతినస్తు
 తః । * । గౌణకాలేష్యతిక్రాంతేసూర్యహత్యాంవృజేదితిసాయం
 ప్రాతస్సంధ్యాంకుర్యాత్ - తావన్ప్రకారంసూర్యస్వరూపం చ
 యద్ధత్ప్రతి - సూర్యస్వతద్గుణభానిపుత్యకత్వాత్సంధ్యా
 పానసయః । * । తస్మాదుత్పత్తంతగ్వావాతానిరత్యాగంస్యాదిత్యం
 యోథయంతియావదస్తమన్వగదితీమతే । అత్రానుష్ఠానకాలే
 ప్రాయశ్చిత్తపూర్వకమేవానుష్ఠానకార్యతత్ప్రకారస్తుస్పష్టీకరిత
 । ప్రాణాయామత్రియప్రాణిన్విగూఢగజేస్తృతం । మధ్యా
 హ్నాత్రిగూఢప్రాక్తమపరాష్ణాతువద్గూఢం । సాయాహ్నాద్వాదక
 గూఢసూర్యహత్యాంతిహోవజెత్ । అథపంథ్యత్రయస్యవిశేషగ

సంధ్యాతిక్రమణాప్రాయశ్చిత్తైవనిర్ణయః

కాలాతిక్రమణ్యప్రాయశ్చిత్తమువ్యతే - సంధ్యాయాద్యాకా
 లాంతికావధస్తాస్తుఖ్యగౌణభేదాత్ - ముఖ్యకాలేత్రికాంతెగౌ
 ణకాలేప్రాప్తంచెనమృతానంవత్యమౌఘప్రాయశ్చిత్తపూర్వకంకా
 ర్యం - తచ్చప్రాయశ్చిత్తద్వివిధం - గాయత్రీపూర్వకమఘ్న
 ప్రక్షేపణాత్తకమేకం - ప్రాణాయామాత్తకమపర - తత్రాఘ్నాత్
 క్షేపణాత్తకమాహవాసః । * । క్రిణవవ్యాప్యతియతాంగాయ
 త్రింశిరసాసహ । ఉచ్చార్యకత్వాఘ్నమాదానంధ్యాకమకసమా
 చరేత్ శాస్త్రధారితే । * । గాయత్రీంశిరసాసాధక ముత్త
 వ్యాప్యతినిసహ । కాలాంతవిభక్త్యధికంకత్వా సంధ్యాంసమాచ
 రేత్ । అఘ్నమితిశేషః - ఇదంప్రాయశ్చిత్తంసంధ్యాత్రేదేపిష

మాన - తదానీమకంప్రాణాయామంశ్చత్వాముఖ్యకాలాతిక్రమ
 గదోషపరిహారాధకమఘ్నోపక్షేపనాత్మకః ప్రాయశ్చిత్తంకరిష్య
 ఇతిస-కల్ప్యప్రాయశ్చిత్తఘ్నకందత్కాలితస్య ధ్యానమాచరేత్ ।
 చతురఘ్నంతుగాయత్ర్యాదత్వానంధ్యానమాచరేత్ । కాలాతీ
 రవిశుద్ధ్యధికాంప్రసంధ్యానుసమాచరేదితి । ఉభయోఃప్రాయశ్చిత్త
 యోగముచ్చయః - సతువికల్పః - ఏకస్మిన్ దోషేత్రయమా
 గానిప్రాయశ్చిత్తానిసమభ్యుచ్చయేరన్నికైశ్చోపేషకనాత్ప్రాణా
 యామలక్షణంప్రాయశ్చిత్తముక్తమధస్తాత్-అత్రకచిత్వాప్రాణాయా
 ముత్రియప్రాతిరిత్యత్ప్రాతిరికిలింగాత్ - ప్రాతఃకాలాతిక్రమగప్రా
 యశ్చిత్తతయైవప్రాణాయామలక్షణంప్రాయశ్చిత్తంసముచ్చినోతి -
 నేతరయోగితిపదంతి-తన్న-అథకావాసిసాధయఘర్మియచూడికృమ
 గౌచాన్యస్త్రిన్నిశినియమాతిక్రమగమాత్రేః ధీశుమానస్యతస్యకషా
 విశేషేనియమితుంశీక్యత్వాత్-అతఏవనుదేశనాచాద్యప్రాయశ్చి
 త్తనిరూపణప్రసంగతచమనభోజనలోపప్రాణాయామశ్చేదిత్రీయా
 గాంసముచ్చయోనతువికల్పఇతివ్యాచఖ్యా-వచనస్థప్రాతిరికిపదమ

* సంధ్యాయాదివాఅననుష్ఠానకర్తవ్యతా *

నువాదపరమితిసదోషః - ననుష్ఠాధ్యాత్రయస్యదివాభాగైదైవాన్తాను
 మాద్యానర్వకానుష్ఠానానభవేకీకర్తవ్య-ఉచ్యతే-ఉక్తప్రాయశ్చి
 త్తపూర్వకంక్రమేకరిద్వర్తిప్రథమయామెకుర్యాత్-సతుప్ర్యుక్త-మే
 తత్రలోకాపకారః * । దివోదితానికమాణిప్రమాదాదకృతానివై
 కర్వర్యాప్రథమేయామేతానికుర్యాద్ధృధాక్రమమిత్యత్రకేదితస్వకాతే
 బలవత్కపీతిన్యాయేనసాయంసంధ్యాచూదాకృత్వాదివాతిపన్నానిక
 మాణికుర్యాదితినదంతి- అపరెపునఃక్రమేదేతిపదంతి-తదుక్తం । * ।
 కాలాతీతేషుపూర్వేషుప్రాప్తఃతూత్తరేషుచ । కాలాతీతానికృత్యై
 వవిదధ్యాదుత్తరాశితు । ఇతిశిష్టాచారాదాచారోపేదితవ్య-తదు
 క్తమాపసంబమునిభి-సర్వజనపదేష్వకాంతసమాహితమూర్యా
 గాంశ్చత్తంసమ్యగ్నినీతానాంస్మద్ధానామూత్తవతామలోలుపానామ
 దాంభికానాంసృతసావ్యశ్యంభజేతైవముఖాలోకానిభిదయతీతి ।
 ననురూపకఃపక్షసమాశ్రయణీయః - ఉచ్యతే - సాయంకాలేహ

సంధ్యావందనం విహితం - తథాచన్ద్రకాలేపవత్స వీర్యామేనతిదే
 వాతిపన్నానుష్ఠానాత్పుంసకర్తవ్యముచిత - తదనంతరమతిపన్నా
 నుష్ఠానం - యదాపునస్సయం సంధ్యాకాలోగ్రితక్రాంతస్తదానీయ
 భాక్రమమనుష్ఠానం భవతి - అతిక్రాంతావపిశేషత్వాత్ - స్వకాలన్యా
 తిఃన్నతేనచణితన్యాయనరగాచ్చ - తిస్తాదనిపన్నానుష్ఠానాత్పు
 ర్యంస్యకాలేనాయంసంధ్యావందనంకార్య - అతవచభిష్టాచ్యైరపి
 న్యకాలేః మానుష్ఠానంగీయః - తద్విషయతితా - తేదిద్విన్నంకి
 చితకృతంచెన్నహస్తత్యవాయోభవతీతి * స్వకాలేయం కర్వ
 మ్మకరోత్యన్యదచేతనః : పృథ్వీవాయస్తుశ్చైవేతి * కిచ * స్వ
 కాలేనాయం సంధ్యావందనం కింతావ్యమితిస్త్యతరేకేతం *
 మధ్యాహ్నం సమతిక్రాంతేనాయకాలోభవేత్ * సాయం సంధ్యా
 ముసాన్యాదావసంధ్యాం మధ్యాహ్నంకించరేదితి । సచైవక్రమాను
 ష్ఠానం వాదకవచనానాంకాగతినివాచ్యం - సాయంసంధ్యావందన
 స్యాపికాలానివత్తివేదాయాంసంధ్యాత్రయసమవాయేకస్యప్రథమమ
 నుష్ఠానమితిజ్ఞానాయాం యథాక్రమమేవానుష్ఠానం నతుప్రత్యేకమే
 నెతిజ్ఞాపనాథాంతభావిభవచనప్రవృత్తిః - అతస్త్యుతివచనం * సా
 యంతాలోగ్యతీతిశ్చేదనంయూతేదివాకరే । కుర్వాగావతానీంసం
 ధ్యాంనమారభ్యయథాక్రమం । ఆవతానంహమమధ్యాహ్నాతథా
 చమాధ్యాహ్నంకించసంధ్యామితిఫలితాధాః - ప్రసంగాత్కించమచ్య
 తే । * । కుర్వీతావతానీంసంధ్యాంరాత్రావపినదూవ్యతి । ద
 ద్యాదభిష్యంతుగాయత్యాసాసూక్తంవివక్షయేత్ । మాధ్యా
 హ్నంసంధ్యాంతౌచేత్ప్రమాదాత్క్రియతేయది, సాంప్లానేవేత్సా
 క్తంసాగవైశ్వానరీయమితి । సరమప్రకృతంతు సాయంసంధ్యా
 వందనంస్వకాలేత్రాంతానుష్ఠానాత్పుర్యంతావ్యంతత. అతిక్రాం
 తానుష్ఠానమితిస్థాననురాత్రోపభవయామేష్యతిక్రాంతేకాగతి -
 కమానుష్ఠానలోపవగతిః - అత్రాలోపకారే । * । అకాలేచ
 త్కృతంకవకాలేసాప్రైపునఃక్రియా । కాలాంతేతుయత్కుర్యా
 దకృతంతద్వినిదేశేదితి । అస్యాధాః - అకాలేలరాగతకాలేయ
 త్కృతః కుర్వాత్ప్రముఖ్యకాలేసాప్రైపునఃక్రియాపునఃకరణంభవేత్

కాలాతీశేత గాఢకాలాతివత్త్రాని కుర్వాత్ - కి తూక్తప్రాయశ్చిత్త
మేవకుర్వాత్ । * । నిత్యానామన్యాయగాఢకాలకామికాలతః గా

* సంధ్యాదినిత్యకర్తృగామేకదిసాతిక్రమణే ప్రాయశ్చిత్తమ్ *

శైతనేనచిత్తంస్యాన్నాతీతంముఖ్యులగతఇతి । సంధ్యాదినిత్యకర్తృగా
మనుస్థానాభావేనఏకస్త్రిన్వహారాత్రేగతేపరేష్యురపోష్యమాదశ్చవా
గాయామపూర్వకమష్టేత్తరసహస్రగాయత్రీజపంకుర్వాత్ - తదాచ
మనుః । * । వేదోదితానాంనిత్యానాంకర్తృగాంసమతిక్రమే । స్నాత
కవృతలోపేచప్రాయశ్చిత్తమభోజనమ్ । సంధ్యాగంఢసహస్ర తుని
త్యస్మానంవిలుప్యచ । హోమంచనిత్యకంశుద్ధహవిర్నిష్ప్రసహస్రకం ।
శుద్ధేపరేష్యుః-అప్తసహస్రకంఅష్టేత్తరసహస్రకం-సంధ్యాయాఅల్పీయ
స్యాఇతిపాణినిస్తరగాదష్టశ్చబ్దస్యపూర్వనిపాతఃసాత్వాన్యైః-అత్రా
య సిద్ధాంతః-యథాబోవానసన్యజ్ఞజ్ఞామకాలాతివత్త్రాచతూరా

* సంధ్యాయాసప్తరాత్రాకరణైశ్చన సాఠః *

త్రయహవాయమానోగ్నిష్టాకికన్విపర్వత ఇతివచన దూర్ధ్వభార్య
మాశ్శాన్యగ్నావనుగతేమింశ్యఇతిఅగ్నేరుగ్నిత్రిప్రాయశ్చిత్తైభవతః -
తదానప్తరాత్రమవిచ్యుతంసంధ్యానుస్థానాభావేపునస్స-సాఠఃకా
ర్యఃతదనతరముపేతంపూర్వప్రకారేణతదనుస్థానంకాన్యైః-అత్రేవా
నకః । * । సంధ్యాతిక్రమాంయ్యసప్తరాత్రమవిచ్యుతం । ఉన్న
త్తదోషయక్తోవాపునస్స-సాఠఃరహస్త్వతీతి । బోవానహోమశ్య
తుబహుకాలాతిక్రమశైలవ్యభోగ హోమకాలేభ్యపూర్వంప్రశ్నేకం
సర్వప్రాయశ్చిత్తపూర్వకమతీతహోమాకర్తవ్య-తదానుదర్శనా
చూర్త్యకుక్తత్యైః-ప్రకృతేతుసంధ్యానందినస్య-మహుకాలాతిక్రమ
శైవసప్తరాత్రాత్పూర్వమతీతసంధ్యానుస్థానంప్రాయశ్చిత్తపూర్వకమ్
కార్యమితివక్తుంసత్యతే-తథావిష్టాచారాభావాత్-స్తోత్రకారకం
గీతారాచ్చ-కి తుయధాక్తప్రాయశ్చిత్తమేవకృత్యావతా-లోకా
నుస్థానమేవకార్యమితిప్రతివిద్యాన్తి-ఇతోష్యన్యైఃప్రవేశ్యాన్తై
యంగ్రింశచిస్తరభయాన్నేవాక్రప చితమితిసారం ।

* అచమనవిధిః *

అథాచమనవిధిప్రకారః-ఇతిపాద్యైః-అచమన-గోవింద-శ్లోకమ్

స్తూర్తంపౌరాణికంచేతి-తల్లిపత్తకమృతిచోదితంశ్రౌతం-మాత్రో
 క్తంస్తూర్తం-కేశవాద్వైత్తీభిఃపీత్వేతివచనోక్తంపౌరాణికం-తత్రా
 ద్యంతైత్తిరీయారణ్యకేనసిద్ధం-అచ్చబ్రహ్మయజ్ఞాంగం-తచ్ఛాప్సలా
 యనైః బ్రహ్మయజ్ఞాంగతయాకర్తవ్యం-ద్వితీయపునస్సంధ్యా
 దిగత్యకర్తాంగం-శృతీయంపునర్నిష్ఠీనశౌచాద్యంగమితిపతేః । *
 శౌచాంతవతథావాసేష్టుష్టాస్తప్తేచఃర్షణి । పౌరాణాచమనంకు
 ర్యాన్నామభిఃకేశవాదిభిః । ఇతిస్త్రుత్యంతరేదక్షనాత్-పశేషేణశ్రు
 త్యాచమనంవల్కులచూడికాయాముక్తం । దేవ్యావాద్వైత్తీభిః
 పీత్వాఅల్లింగైర్నవభిస్పృశేత్ । ప్రవ్యాప్యనయంత్రాంగాయత్రిం
 తికదాంశరశిరోమంత్రిందిహాకృత్యావతేనమన్యచతుర్వింశతిమం
 త్రాభవంతి-ఏతేహంవినియోగ-కేశవాదీరామవద్రుప్తవ్యం-ఇదంత్రై
 తాచమనందర్శనార్హణసాదిశౌరికర్తాంగం-తథాత్పరీతాయనం ।
 హాగురగావావసీయావసస్థాయైరాజ్యభోయజ్ఞోపవీత్యాచమ్నీతి-అ
 త్రివృత్తికార-అచమ్నీత్యతిగచననపథానశ్రౌతాచమనప్రార్థ్యర్థ
 మితి-గాయత్రీజపకాలేవాశ్రౌతాచమన-కృత్యహాణనాయమ్యగా
 యత్రీజపంకుర్యాన్మఖ్యపక్షఇతి-అన్యచ్ఛావాచమనంస్త్రుత్యంతరేక
 ధిశం । తదంతాశిశాచమనయవ్యావ్యాప్యతిభిర్భువేత్ । నావి
 త్యాగీవాపికర్తవ్యమితిన్యాసేనభాషితం । పురాణాచమనప్రకారస్త్రు
 త్యంతరేకధిః । కేశవాద్వైత్తీభిఃపీత్వావ్యాభ్యాంప్రహారయేత్కి
 రా । ద్వాభ్యామౌస్తావనమృజ్యద్వాభ్యామున్మాన్యయేచ్ఛిరం । ఏకేన
 వామంసంప్రేక్ష్యనాదావపిధేకతః । ఏకౌపిచమూర్ఛిస్తాన్యత్ర
 పుంకర్ణగాధిభిః । ఏర్వావామంగుళీనాతుమూలేనచిబుకంసృశేత్
 । తిర్జస్యంగుఢయోగేనఘాణద్వయముపస్పృశేత్ । అంగుస్తానామితా
 భ్యాంచమక్షశ్శౌత్రముపస్పృశేత్ । అంగుష్ఠేనకన్ఠేననాభిదేశము
 పస్పృశేత్ । కరమధ్యంపృస్థాప్యకరాగ్రిణింసిన్యసేత్ । ముకుళే
 నచహస్తేనబూహుమూలేశుపస్పృశేత్ । ఎవమూచమనంకుర్యాత్సా
 మ్నాన్నారాహణోధవేత్ । అశిప్రకృతోపయోగిస్తూర్తాచమనముచ్చ
 తే । యశ్రియాక్రియతేమోహదనాచవ్యైవనాస్తిక । భవంతిహీ
 వృథాతస్యక్రియాన్సూర్తానసేశయఇతి ఏవచాదాచమనంనిత్యతయా

సంధ్యతే-అత్రాయంపర్యాయాః-కృతాష్టవౌబధకచ్ఛశిఖోయజ్ఞోపవీ
 తీపవిత్రీకరోభూమాపాదాపృతిస్తాప్యస్తేష్టదేవతాం వృద్ధినిధాయ
 బ్రహ్మతిష్ఠంశేనబుద్ధుదరిహితం అంబునలవాతాంగుళినావాణినాగృ
 హీత్వాబిహ్నాప్రీథగస్త్రీస్తూష్ణీపిబేత్-అత్రకౌనకః ॥*॥ ద్విజన్తవాం
 వైశుధ్యర్థం స్తరాచమనముచ్యతే । శిఖాకచ్ఛవిబధశ్చసోపవీతస్స
 మాహితః । భూమాపాదాప్రతిస్తాప్యస్తాప్యభోజ్యభోషివా । పృ
 త్తాశ్వనాదావస్తాచప్రభాతేముఖమవ్యుత । స్నాత్వాశుద్ధ్యర్థం సంధ్యా
 దనిత్యకర్తాధికానయోగ్యతాసిద్ధ్యర్థమేవమాచమనంకార్యమితితాత్ప
 ర్యాధః-సవవాచమనోదకమాహ । ఆచామేన్నాచమగ్నంచనోకస్థమ
 ఘోషీతం । సంహతాంగుళినాఞోయంగృహీత్వావాణినాద్విజః । ము
 త్తాంగుష్ఠకనిష్ఠాభ్యాంత్రిపిబేత్సగ్నిహతీధతః । తథాప్రత్యక్షవాస్తాచసం
 కుచ్యోస్తౌతివాప్యధః । సంహతాంగుళిభిర్ముత్యైర్విప్రమృజ్యత
 తోముఖం । ప్రత్యక్షవాస్తాచాభ్యక్షవాదశీష్టేతద్ధేంతు । మధ్య
 మాంగుళివృష్టేత్పత్రిస్పృశేద్ధ్రాగిమూలకం । వాస్తాప్తత్యశ్వసం
 స్పృహ్యేఘానాదిద్వితియపుంక । అంగుష్ఠేవప్రదేశిన్యాఘాఃప
 త్యాదుకర్షుకేత్ । అంగుష్ఠానామికాభ్యాచక్షుశ్శ్లోతేవసంస్పృశే
 త్ । అంగుష్ఠపకనిష్ఠాభ్యాంనాభింపశ్యాదుపన్నుకేత్ । తిలేనవృద
 యింస్పృహ్యస్పృశేదంగుళిబిశ్చిరః । అంగుష్ఠైర్నైర్వాహామూలేనం
 స్పృశేదశ్శకౌనకః । ప్రణవేనోదకధృత్వాతత్తానంకరిషీంచయేత్ । ఆ
 నేనవిధివావిపరీకుర్యాదాచమనంసదా । ఆచమనకాలేయమోదద్వి
 తః । ఆచామేన్నాచసంస్థాంఘ్నిర్నబధాసనవవనా । నపరీహరితచదో
 వాబహర్జానుకరోపివా । పవిత్రీకరితచామేచ్ఛచిఃకర్తాధమాదరాత్
 । కుశమూత్రకరోవాపిదర్శనూత్రకరోపిదా । పవిత్రహరిరణ్యం । ప
 విత్రంవైహరిణ్యమితిశ్శుకే ॥ * । స్నానేహానీకవయజ్ఞేన్యాభ్యామే
 నిత్యార్హణి । సంవిత్రోపదర్శనావాకరాకుర్వీతనాన్యథా । నిత్యకమ
 ణీసంధ్యాదానిత్యధః । అథమహాదనపరిగ్రహాయాచమనవిధాయి
 కామూలసూత్రఖడ్గికాతిఖ్యతే । తిష్ఠన్నాచామేత్ప్రహ్వంసగ్నేస్త్రీ
 కాచామేత్ప్రదయంగమాభిగద్ధిస్త్రీప్రోత్యగిరోపాపరిమృశేద్ద్విరి
 త్యేకానృదుపన్నుకేద్ద్విరిత్యేకాక్షిణేనచాణినాసవ్యంప్రోత్యచాదాశి

ద్విరిత్యేకేతుల్యోవికల్పః దక్షిణానవాణినాదక్షిణాహస్తేనసవ్యంవాణిం
 ప్రోక్ష్యతథావాదాశిరశ్చైంద్రియాణ్యుపస్మృతేత్ - అంగుళీభి స్స
 ర్వేషామింద్రియాణాముపస్పృశేనపృసంగేనతద్యోగ్యేంద్రియాణీకరి
 గణయతి - చక్షుషీతిచైంద్రియాణీతవచనంస్వరూపపరంఅత్రాగ్రా
 హానామికాభ్యాంచక్షుషీయుగపత్ పృథగ్భాసః స్మృతేత్ - అంగుష్ఠ
 ప్రదేశేనీభ్యాంవాశికేఅంగుష్ఠకనిష్ఠికాభ్యాంశోత్రైశోత్రయోయుగ
 పత్స్పృశానంభవేనపృథగితినిశ్చితంనమ్యక్ - అభాపకేపస్మృతేత్ -
 హస్తాప్రహళయేత్ - ఇదంహస్తాతాచమనంసంధ్యాదాకర్తవ్యం -
 హస్తాయిత్యసంపాదకత్వాత్ - సూత్రకారేణముఖ్యతయావిహితత్వా
 చ్చ - స్మృత్యంతరే । * । సంధ్యాయానికిమకాలేచస్త్రోతేరా
 చమనంభవేత్ । బ్రహ్మయజ్ఞేతువైకుఠ్యాచ్చతేచమనంద్విధః ।
 గోకణాశ్చసహస్తేనమాషూత్రంపిబేజ్జలం తస్మాత్సమధికంవా
 టిమరావాసనమంభవేత్ । అంగుష్ఠాగ్రంసహకుచ్యమభ్యుచూమ
 భ్యపర్యణి । గోకణంతద్ధింజ్ఞేయంసర్వేహ్యచమనేష్యహ । సం
 వాతాంగుళిహస్తేనగృహీత్వాచాకివీషీలిం । ముక్తాగుప్త కనిష్ఠా
 భ్యా త్రివిబేద్భ్య హతిభాతః । అత్రాయ విశేషః - స్వయమేవవా
 మహస్తావజ్ఞేతేనపయవాఅచమనకర్తుంనశక్యతే - సూత్రకారాన
 భిమతత్వాత్ - తథాహి - యంవాప్రయతతచామయేదితి - అత్రాయ
 మథా - ప్రయతః యంవాస్యమప్యచామయేత్సోప్రయతోధవజ్ఞే -
 సర్వభాస్వస్యవామహస్తావజ్ఞేతాభిరద్భిరాచమన సభవతి - ఏతేనకా
 స్త్రాతరోక్తకమండలధారణమప్యచార్యస్యసోభిమతేమతిగమ్యతేఅ
 లాబుచాత్రేణనారిశళపాత్రేణవాస్వయమాచమనమాచరింతిత్వాభి
 మతమచార్యస్థేతితాత్పర్యంఅన్యప్రయతోస్త్రైశ్చైవైవాచమనజలం
 కరిత్యుచ్యవ్యయమాచామేత్ - నస్వయంవాత్రాంతరేణవామహస్తావజ్ఞే
 తేన జలేనతతు - త్వాత్ - యదాస్వీయఃప్రయతోవాస్తితదానదీతీలిం
 గత్వాస్వయమేవాచామేత్ - అతివచభూమిగతాస్వపాస్విచన్యప్ర
 యతోభవతిత్యత్రతచమ్యేతిస్వీతిత్వాత్తత్త్వయవిదేశే - అన్య
 భాతదానీమపితచమయిత్వేతివిదేశాపస్త్రై - ఇదమాపస్త్రేణావా
 మపినమానంకథమితిచేదుచ్యతే - తస్యాచమనస్య । * । సంధ్యా

యాః కమః కాలేచస్త్రై రాచమనం చరేదిత్యపితేషా నిదిత్య
 త్వాత్ - నను సంఖ్యా యామపితౌ తాచమనమస్త్రోదోష ఇతిచస్త్రః
 బ్రంహయజ్ఞైశ్చైవై కుర్వాన్త్యై రాచమనం ద్విజ ఇతిచస్త్రవిశేషేణ త
 స్యశ్రోతకయాం గర్హరథావగాత్ - కించ - ప్రాగుదగాహవనీయా
 దపస్తాయ సామభోయజ్ఞోవీత్యాచమ్యేత్యావ్యలా యనసూ - త్రైవ్య
 చమ్యేతిపునర్విధానం । తౌతాచమనప్రప్త్యథామితిపృత్తి కాత
 గవ్యాభ్యాతం - ఎవ చేత్తస్యనాగకవణ్యాపిప్రవేశేనూత్రితాత్పర్య
 విదాంసూత్రికారాణాంవ్యాకోకస్యత్ - అనుష్ఠానేతువిశేషాస్త్ర - త
 ధాహీ - త్రిపిబేద్యేణక రేణవామక రేజలంబిష్యం ప్రావభ్యుత్సము
 ఖండివారం - తరిమృత్యాగ సాదావభ్యుత్సచతిస్సభిరంగుభిభిరోష్ఠా న
 మృత్యాంగుష్ఠతః సభ్యానా సికారం ప్రద్యయం సంస్పృశ్యాంగుష్ఠమ
 ధ్యమాభ్యాః చక్షుషీసంస్పృశ్యాంగుష్ఠానామికాభ్యాం శ్రోత్రై సంస్పృ
 శ్యాంగుష్ఠః నిష్ఠికాభ్యాంవాభిః సంస్పృశ్యహస్తతలేనహృదయం స్పృ
 ష్త్వాంర్వాభిరంగుభిభిరోబాహూచసంస్పృశేత్ - తదుక్తంబోధా
 యనేనప్రథమసానేనయ్యైః ప్రీతాభి-ద్వితీయసానేనయజ్ఞరేదః ప్రీ
 తాభి- తృతీయసానేనసామవేదప్రీతాత్మథసవ్యక రేణజలముతస్పై తే
 త్రైవిత్వాన్ప్రీతాత్మచసాస్తానయత్యతేవశిహంపురాగాదీని ప్రీణంతి
 ముఖండిజపరిమృతేన్యథమమాజననాథర్యగవేదంప్రీతాభి- ద్వితీ
 యమాజననా- గానిప్రీణంత్యథవాదావభ్యుత్సతేనః స్థూపస్థిప్రీతా
 త్యథచతిస్సభిరంగుభిభిరోష్ఠానంస్పృశేత్తైవనరస్వతిప్రీతాత్మకాంగు
 ష్ఠతః సభ్యానాసాద్వారెంస్పృశేత్తైవనా- యు- ప్రీతాత్మకాంగుష్ఠ
 మ- ధ్యమాభ్యాః చక్షుషీసంస్పృశేత్తైవచంధాదిత్యైప్రీతాత్మకాంగు
 ష్ఠానామికాభ్యాం శ్రోత్రై సంస్పృశేత్తైనాకాకప్రీతాత్మకాంగుష్ఠః నిష్ఠి
 కాభ్యాంవాభిః సంస్పృశేత్తైనపృథివిప్రీతాత్మకహస్తతలేనహృదయం
 సంస్పృశేత్తైనచపంచ సాగప్రీతానిసర్వాభిరంగుభిభిరోబాహూచ
 సంస్పృశేత్తైనాశ్వ - తేవతేప్రీతాభి-తేనచగబ్రహ్మస్థానః పరబ్రహ్మప్రీతా
 తీదంత్యాచమన సంఖ్యావంశనవేభాయాః కథంబోధాయనేనా
 భవంధ్యోపాసనకాలఇతినైవాక్త త్వాత్ - అత్రకచిగ్గూంటి- ఋగ్వే
 దాయనమోయజ్ఞరేదాయనమసామవేదాయనమఇత్యాది పశితా

తేజశ్చతుర్భుజ్యంతైః కంఠైః దుశ్శీతైః సుష్టానం కర్తవ్యమితి తా
వత్ప్రవృత్త్యాః - తతః - లునాయాః బోధాయన సూత్రం ప్రమాణ మ
హాస్వీద్యచనాంతరం - సద్వితీయైః తథావిధవచనాంతరాశ్రవణాత్ -
నాద్యః బోధాయన సచనస్య తథా త్వేతి కర్తవ్యతా ప్రతిపాదక త్వేన త
త్రీసామభ్యాభావాత్ - అన్యథా - * | త్రిప్రాశ్చియాద్యదం భ
స్తుపీతాస్తేనాస్యదేవతాః | బ్రహ్మవిష్ణుశ్చదుర్భిశ్చైవ తిహినసం శ
యః | గంగాచయమునాచైవపీయశేహస్తమాజనాత్ | పాదా
భ్యాంఽపియతేవిష్ణు ర్బ్రహ్మసింహీకీకీతః | నానత్యావలిపీయేతే స్పృ
ష్టేవాపాపు లెపుభే | స్పృష్టేలోచనయోస్త్యేతోప్రీయేతేత్యనలాని
తా | సుంధయోస్పృశేనాదేవప్రీయతేసర్వదేవతాః | నాభీనం
స్పృశేనాన్నాగాప్రీయంతేచాస్యనిత్యతః | సంస్పృష్టేహృదయే చా
స్యప్రీయతేచంఢీదేవతాః | మూఢానంస్పృశేనాదస్యప్రీతిస్తు పురు
షాభవేదిత్యత్రాపిబ్రంహణనమృతిప్రథమపానంస్యాద్విష్ణువేనమృతి
ద్వితీయపానంస్యాదుద్రావయనమృతిత్వతీయపానంస్యాదేవం సర్వం
యోక్త్యం - సచెష్టావత్తి - ఆనంప్రతిపత్యైనాహికుతాప్రీతిదేశే శిష్టా
చరంతి - సచరిద్యచనస్యప్రీతినేతాత్పర్యాన్నుతితసామభ్యా మితివా
చ్యం - తథాప్రకృతేపీతతథాదృష్టిద్వీయతాం - అపిశేషాత్ - సచ
బోధాయనేనూక్తం - కథమాశ్వలాయనానాం గ్రాహ్యమితివాచ్యం - త
స్యాశ్వలాయనాచార్యవత్తచ్చాఖ్యాభీమానత్యాత్ - తదుక్తం స్పృ
శ్యంతరే | * || బోధాయనోజయతశ్చిత్తశ్వలాయనశౌనకా వృ
త్తీనూత్రకృతావేభిరుక్తంతత్ప్రవిచిచ్ఛసామితిత్వశ్వలాయనవచనస్త్ర
ుతితావాప్తికృతూనిత్రకృద్దృష్ట్యాకణేతివివేకృతిసంఘదాయః -
ఆశ్వలాయనపరిశిష్టశ్చపాశ్చకారేప్రకారాంతరేనిర్దేశతః - తథాహి -
ఉపకంఠక్షీణేనపాణినాదాయకనిష్ఠాగుసేవిశిష్టావిరిత్యేతి - స్త ఇత
రాంగుళిసంహతోభాగ్యాః త్యాబ్రహ్మతీర్థేనహృదయప్రసానాంత్రి
పీత్యా - పాణిప్రత్యుశ్యసంస్పృష్టా భనాచాంగుష్ఠమూలేన ఆకుంచ
తోష్టచూర్యంద్వివరిమృజ్జనకృచ్ఛసంహతిమధ్యమాంగుళిభిః పాణిం
ప్రత్యుశ్యసంస్పృష్టాపాణింపాదాశింశ్చాభ్యక్ష్యస్తృష్టాంభాసంహత మ
ధ్యమాంగుళితయేనాచ్యముపస్పృశ్యనా గుష్ఠప్రదేశిన్యాః ఘూచిలన్యా

యమనామికయాచతుశ్చోక్తకనిష్ఠకయానాభిలలేనహృదయంనర్వా
భిరంగుభిశ్చిరస్తదగ్రైరసాచోపన్నుకేదిత్యైతదాచమనమేవంద్వి
రాచమ్యేతి-తత్రకల్పద్వియేలవగీతశిష్టాచారాదాచారోవేదికవ్యః. న
చావస్తంబీయానాస్తాతాచమనస్యరణ్యోక్తశ్చౌతాపేక్షయానవి
శేషస్తీతివాచ్యం-శ్చిత్తుక్తత్వాభ్యాంభేదాత్ - శ్చౌతేతిరాచా
మేదిత్యాదయోమ. తాస్తానృతశ్చౌతాచమనః. కుర్వాత్ - స్తాతే
తుతూష్టిమితిభేదమాహ - ఇదమత్రాకూతం-శ్చౌతేద్విపరిచ్యుద్భవ
కృదుపన్నుశ్చేతిద్వివారంపరిచయజనమేకవారముపన్నుశ్చనచ -
స్తాతేశ్చిత్తుకోస్తౌపరిమృశద్విరిత్యేకకృదుపన్నుకేద్విరిత్యేకఇతితు
ల్యోద్భిత్తానుష్ఠానేనవిశేషఇతిసర్వంసుప్తం ।

* ప్రాణాయామలక్షణమ్ *

అథప్రాణాయామలక్షణముచ్యతే - అథాంవాసీసాధయిషురే
తి-ప్రాణాయామకథావ్యతాప్రతిపాదకమాపస్తంబనూత్రం-అత్రవృ
త్తికారఃఅథాంప్రయోజనం-తచ్ఛస్తృష్టమదృష్టంవా- సినాధయిషుః
సాధయిషుః- అతమితోఃఅశీరగ్లానే-ప్రాణాయామశ్చేతి త్రివా
రంప్రాణాయామంకుర్యాదితి-తన్నాతస్సాధ్యావందనస్యఅదృష్టార్థకత్వా
త్తదాదాప్రాణాయామఅవశ్యకఇతి సిద్ధంనునుః । * । సవ్యాప్నృ
తీనప్రణవాగాయత్రీణింసానవాః । త్రిపతేదాయతప్రాణః । ప్రాణ
యామస్సఉచ్యతఇతి । యాజ్ఞవల్క్యః । * । గాయత్రీంసినాపార్థంజ
పేద్వ్యాహ్నిశిపూర్వకం । ప్రతిప్రణవనంయక్తాత్రిరయం । ప్రాణం
యమః । యోగయాజ్ఞవల్క్యః । * ॥ భూభువస్వర్తహవిశానస్త
పస్సత్యతథేవచ । సప్తచోకారనయక్తాస్తధాతత్సవితుపదం ।
తథాఽంకారనయక్తమిత్యథా । * । ఓమాహోహ్యేతి రిత్యేతా
చ్చిరపశ్చాత్ప్రయోజయేత్ । త్రిరావతేశానయోగాత్ప్రాణాయా
మస్తశబ్దితః । ప్రాణాయామవ్యసేకకలమనిష్ఠత్తి-కలమిత్యాహ
మనుః । * । దశహోవనయక్తాప్రాణాయామూసుషోదశః । అపి
భూణహానంయూనాత్సువంశవరహాశ్చతాఇతి । విజ్ఞానేశ్వరీయే*
ప్రాణాయామశతంకార్యంసర్వపాపాపనుత్తయే । ఉపపాతకజాతా
నానుపాదిస్తస్యచైవహి । పూరికకుంభకతేచకార్తకాన్ప్రాణాయా

భూతానాం ధ్యాత్రయేహ్యదాత్రిమూర్త్యాదినిష్పత్తిరత్నాకరే * । వా
 నాయానుత్రయస్యైవ త్యాసంధ్యోరాననమాచరేత్ ॥ స్నానేదానేజ
 పేషణామేష్యశక్తాపేకమేవవా ॥ అపరాధైః ॥ వానాయామత్ర
 యంతాగ్నింపంచాక్షసుచతిస్పృష్ణపి ॥ లోకోపకారే ॥ * సంధ్యా
 దానామ్యుగదానేచప్రాణాయామైఃసాచరేత్ ॥ అన్యత్రైవతిత్తర
 వ్యాపానాయామిప్రయప్రయః ॥ సంధ్యాదావేకానేకియోర్నిక
 ల్పానానాపానాయామస్త్రీధా ॥ తదుక్తం ॥ పూరికఃకు భకో
 రేచ్ఛా వానాయామస్త్రీధా ॥ వాసికాకృష్ణశిచ్చాస్థాధాతిఃపూ
 రికశిచ్ఛతే ॥ కు భకోవిశ్చలశ్వాసారేచ్ఛమానస్సురేచ్ఛః ॥ త్రియా
 గామనుసాధానపకారసావా ॥ * ॥ వామనాసాపుటేనైవపూర
 యేత్సురేచ్ఛతే ॥ కు భకోవిశ్చలశ్వాసస్తావతాల్పానాన మంత
 రే ॥ ౬౩౩ వాపుటేనైవరేచయేదేచ్ఛతేచ్ఛతే ॥ గ్రంథాంత
 రే ॥ * ॥ వామేనపూయేదాదాయంపూరితాత్మకః స్మృతః ॥
 తాయుంనిశ్చవ్యామనసాజపేన్తత్త్రిశనన్యధే ॥ కు భకోస్సతుఃకై
 యప్రాణాయామ్యుగదా ॥ స్మృత్తిధాసారేచ్ఛతే ॥ * ॥ ద
 ష్టితేరేచకంకుర్యాద్వామేనాపూర్ణచోదరం ॥ కు భకోవజపంకుర్యా
 త్రానాయామస్పృశిచ్ఛతే ॥ కుంచాగ్నిభిర్వాసాగ్రీవీడనం క్రణ
 తాభివా ॥ ముద్రేయంపూరితాపహ్నివానకస్థకృపాస్తయో ॥ కిని
 స్థూరామికాగ్నిప్తేవానాగ్రస్థచపీడనం ॥ ఓకారము దానా
 భోక్తాయతేభిచ్ఛతేచ్ఛతేచ్ఛతే ॥ స్మృత్యంతరే ॥ ఎన్ని మీత
 కృత్తమానీప్రాణాయామంసనూచరేదితి ॥ ఏవంప్రాణాయామఃక
 రణస్యైతి - ష్టితేరేద్విగియమంతరిస్తావద్వాక్యాభ్యామితే ॥ ఓ
 భూరితిలనేనమంత్రేనానాగ్నిస్థానలోచనస్తదభిధేయంప్రాప్తా
 దిధ్యాయన్పురోక్తమూర్తీప్రాణాయామత్రయంకరణవ్యమితి
 తాత్పర్యం - చత్రిపథమఃపూరితపదంభూలోకాభిమానన్యోదేవతీ
 కాగ్రధా ॥ ఓహేత్యనవస్తూయంతిత్తితాత్పర్యేనాదికస్థ - సస్థుత
 మ్మీమితితదన్యసంగీకృతవాచకత్వమంగీకృత్య భూలోకాభిమానన్యో
 దేవతామయాకృతమాహ్నికమనుజానంద్యైశ్చయేనధక్తి ॥ ద్వా
 పూర్వకంతరేచ్ఛతాయైవకృతమకానీవేదనసిద్ధ్యధికం లిప్తవదా

దానిర్నితం - నిగమస్తుటమితి బ్రాహ్మణః ప్రవక్ష్యన్నాహుబ్రహ్మణా శా
 వ్నువానీతి - ఓ ఈశ్వరః ధ్యాయంతస్తస్మహృద్యమ్యమానికదాతి
 కతివద్య తేజః కారశ్చ కబశ్చ ద్వావేతైబ్రహ్మణాపురా । కః శం
 భిత్వా వినిర్యాతే తన్నాన్తాన్ గళికాపుభావతి - శ్రుతిః సూత్రం స్మృతిః సంగీ
 వపనస్య శ్లాఘ్యతయా నిర్దిష్టత్వాత్ - అత్రాచ్యదాతస్మి దేవతా
 తాయమక్షరాక్షణః - అంతిసింహారసాగరాదితి బుద్ధ్యా యేపురుష
 ధౌరేయానిత్యనైమిత్తికకర్మభిః ఫలానభిః సంధ్యైతైః పరమేశ్వరం
 నిత్యమారాధయంతి - తేభ్యస్త్వాత్మతత్త్వం ప్రతిపాద్యతా స్తుత్తర
 సంసారసాగరాంతరాయతీతి తస్మిన్ గాక్షణః - తారయతి తన్నాదుచ్యతే
 తారమితి శ్రుతేః । నమస్తాగాయచేత్యత్ర తత్త్వాభ్యంతర్యాచ్చ -
 అతః కౌవర్యాదేషు తారచదయోగః కళ్యాణః । యమేవేషవృ
 ణితే తేనలభ్య ఇతి శ్రుత్యా తదనుగ్రహస్య సామోక్తా రహేతుస్య మితి
 తదనుకంపితవశాత్ కంతంతినేతర ఇతి తాత్పర్యం - అత్ర సంసారవిమృ
 త్తిరవిద్యానివృత్తిః - సాచక్షానసాధ్యః - సైవ కరమపురుషాభిః ।
 శ్రు । తమేవం విదిత్యాది ముక్త్యుపేతి, నాన్యపంచావిద్యతేయనా
 యేతి శ్రుతే - అత్రాయయాపనివృత్తిప్రకార - అవరక్షణ ఇతి భావోః
 అవతేష్టితోపశ్యేత్కాదికనూత్రోమత్ప్రత్యయోఽపీతః - తస్య
 జ్వరత్వరేత్యాదిసాక్షాత్ సత్త్వగుణతత్త్వైర్జ్ఞాప్తాచ్చారణమితి - ప్రక్రి
 యయాటమితి నివృత్తం - అకారణకారణకారణి తానీకభావమభి
 వ్యక్తచేతదోమితి శ్రుతేః । అత్రాయంభావః । బ్రాహ్మణచూలో
 న్యఫలవదభావబోధవ్యతసాయ సకలవేదాభ్యయనం విహితం న్య
 కమ - బ్రాహ్మణస్యాన్యాయమితి కమశాస్త్రాత్ - తత్తదేవాన్తానా
 మాత్మరూపాయామలబ్ధికాలశ్వాచ్చతత్తత్తద్భాగ్యం వాభవతి తత్తత్
 స్వస్వాధారణ్యనసకలవేదాభ్యయనఫలసిద్ధ్యఫలం సకలవేదసాగభూ
 తాప్రమావప్రభుతః కతితాయక్తుంచైత్ - ఓ ఈశ్వరస్సర్వవేదానాం
 సాక్షరః కరిగ్రాతః । ఇతి వచనాత్

ప్రాతస్సంఖ్యా

శ్లో । అహివిద్రాకువిత్రోవా నవావస్థాంగ
తోపివా । యస్తైత్పుండరీకాక్షఃసబాహ్య
భ్యంతరశ్శుచిః ।

ఓంకేశవాయస్వాహ । నారాయణాయస్వాహ ।
మూఢవాయస్వాహ । గోవిందాయనమః ।
విష్ణవేనమః । సుధునూదవాయనమః । తిరివి
కృమాయనమః । వామనాయనమః । శ్రీధ
రాయనమః । హృషీకేశాయనమః । కర్తవ్యా
భాయనమః । చామూదరాయనమః । నృక
క్షణాయనమః । వాసుదేవాయనమః । ప్ర
ద్యుమ్నాయనమః । అనిరుద్ధాయనమః । శు
క్లవర్తనాయనమః । అశోకకాయనమః ।
నారసింహాయనమః । అయ్యకాయనమః । జ
నాదనాయనమః । ఉపేంద్రాయనమః । హ
రియనమః । శ్రీకృష్ణాయనమః । ద్వీరాచ
కుసకృత్వా । క్రమవన్యవర్తనాబుష్మి-వర
మాత్మదేవతా - దేవీగాయత్రీఛందః-హి
గోయామినియోగః ఓం భూః । ౧ । ఓం భువః
। ౨ । ఓం స్వః । ౩ । ఓం మహాః । ౪ । ఓం జ
నాః । ౫ । ఓం తనః । ౬ । ఓం వత్సం । ౭ । ఓం
తేనైతుర్వరేణ్యం భగోదేవన్యధేమహి ధి
తాయోనాప్రచోదయాత్ । ఓమూపాక్ష్య
తేరసోఽచృత్రైహ్మభూభూవన్యరోమ్ । మ
మూవాత్తయరతక్షయద్వారా శ్రీ వరమేశ్వర
కీర్త్యభాం హితస్సంఖ్యాముపాసె ।

అహిహిమేతత్రిచచణస్యమూక్తస్య । అచరిష
స్యభుద్వేకబుష్మి- అహిదేవతా - గాయత్రీ
ఛందఃమూహనేనియోగః । ఓం అహిహి

మౌమయోభువస్తానః షోడశాధారణ । మహా
రిణాణాం చక్షుసే । యోవశ్చివతమో రవిస్త
స్యభాజయ శేవానః । ఉశతీరివనూతరిః । తి
స్తాఽలరంగమామవోయస్యతయాయశిన్వధ
అపోజనయథాచనః ।

మంత్రార్థక విచారః

హియస్తాతా-రణాత్ । హేలపయాయాయమయోభువ మభిన్వ
భావయిన్వోష్ఠధనథ తాదృశాయాయనోలస్తా షోడశలన్నా
యదధారణనఖత్రలన్నప్రాప్తియోగ్యావస్తా కురుతలన్న మన్వభ్యః క
త్రైత్వధామహిమవోతెరణాయమణీయాయ చక్షుసేవశానాయః
మృక్జ్ఞానాయచధత్త । అస్తా వమృక్జ్ఞాన పశితయోగ్యా కురు
తెత్వధా । యోవశ్చివతమయతి । హేలపయాయస్తాఽన్వభూతో
యోరనశివతమః - సుఖతమః శివాలస్త్రిలోకేత్యంతరంజనః । అ
స్తాభాజయతసేవయతిఉపయోజయ తెత్వధా । తిత్ర దృష్టాంతః
ఉశతీరివ । పుత్రవమ్మద్ధి । కామయమావామాతరస్తస్యరిసంయ
థా భాజయంతితద్దత్ । అస్తాఽలరమితి । హేలపోయాయ
యస్యపాశస్యతయాయవినాకాయశిన్వధలస్తా ప్రీయథ । తస్మై
తాదృశాయపాశతయాయలరః క్షిప్రవయస్తా గమూమ గమ
యమ । వయంతిరిసిక్రక్షిపామేత్వధాః । యవ్వాయస్తాన్నస్య
తయాయవివాపాథాయాయమోషధీభిః స్వభరితాయథ తస్మై
తదన్న ముద్ధివయంతరింపరాప్తం యథాధవశితథావ । యస్తా
గమామవ చ్ఛామః । క్షిచహేలపనోలస్తా జనయథచపుత్రపా
త్రాదిజనేనహిజయ తెత్వధాః ।

సూర్యశ్చేత్తస్యమంత్రస్య - యజ్ఞర
ల్యుడపరిషత్పమేసూర్యభూమన్యవతయో
రాత్రిరేవతా-ప్రకృతీచ్ఛందః । జలాభి
మంత్రణినియోగః । ఓ సూర్యీచూ
మన్యవమన్యవతయశ్చ మన్యవతేభ్యః ।
వావేభ్యోరకంతా । యద్రాత్యోపావమతా

మఁమనవావాచాచస్తాభ్యం. పద్భ్యముద
రేశిశ్చా । రాత్రిస్తదవలుఃపతు । య
తిఁచదురింమయి । ఇదంమహామూమ
మృతయో । సూర్యే జ్యోతిషి జహోమి
స్వాహా । కేతవాయస్వాహా... శ్రీకృష్ణాయనమః

యోయ సూర్యోస్తి యశ్చ నన్యః క్రోధాదీమనీదేవః । యేచమ
న్యపతయః క్రోధస్యామినః తస్మిన్మియామకాదేవాన్సంతితేపర్యేపి
మన్యకృతేభ్యః మదీయకౌపనిష్ఠాదితేభ్యః పాశేభ్యో రక్షంతాం ।
పాపినంమూ । తస్మాదేవా తేనపాలయంతి కిచిత్తాయాం రా
త్ర్యాం యత్పాపమకావణం కృతవానస్మి । తేనపాదీనేన । మన
లదిభిశ్చిత్తాంతైరివమవే । తిత్సన్వ వాపరాత్రిః । లు పతుః
రాత్రిశ్చిదమనీదేవో వాతాయతు పరిహింసాదిచితేనంచూననం వా
తం । అప్రియాన్యో దిభావణంచాచిః । అభిచారాదిహేతగాది
కపాస్తస్మిం । పాదేనగోబ్రాహ్మణాద్విశాడకంపాశకృతం ।
అభోద్యభాజనముదరకృతం । అగమ్యాగమశ్చకృతం । భవా
మనోనజరిమిదిగణనేన । యతిః మపిదురితంమయినిష్పన్నం ఇతం
పాపంజాతం సంస్కం । కరంనమాంచలింగ శరీరూపం అమృత
యోనః పరిరంభే జగత్కారణసత్వే బాధారహితేజ్యోతిషి వ్య
యంపకాశివస్తునిజహోమిపశ్యేషామి । అహమనేనహోమేనక
త్సన్వంపాపజాతంభస్మికరోమీత్యథః । తదభామిదమభిమంత్రి
తం జలస్వాహామదీయంత్రాగ్నౌ హుతిమస్తు ।

అపోహిష్ఠేతి నవచక్రామాక్రమ్య-సి ధుద్వీప
బాషి అపొదేవతాగాయత్రీఫంద- వంచమీ
వధామూనా - ఎద్దమీశ్వరస్థా - అంత్యే ద్వే-
అనుష్టభానూజానేవినియోగః । ఓంఅపో
హిష్ఠామయోభువంతానఘాజేదధాతన । మ
హాధిదాయచక్షనే । యోనశ్చివతిమోరవ
స్తన్యభాదయతేవానః । ఉశీరితమారణ-తి
ష్టా అరంగమానునోయస్యక్షయామశన్వథః ।

అపోజనయధాచనః । శిన్నో దేవీ భవయ ఆ
 పోధవంతివీతయే శిన్నో భవయ శిన్నో
 ఈశానావార్యాణాం య తీర్థేణీవాం ఆ
 పోయాచామిభవయ । అపుమేహమోల
 బ్రవీకంతిర్విశ్వాభవయ । అగ్ని చవిశ్వశం
 భువం । ఆహవ్యదేవభవయ ధ తి స్వే
 ౩ ఏమమ ॥ శ్లోకసూర్యందృశే । ఇదమాహ
 ప్రవచాత । యత్కించమయి । య
 ద్యావానుభిదునోనాయద్వాశేన ఉతా నృ
 తమ్ । అపోఅద్యావ్యచారిష రసేనవమగన
 హిపయస్వానగ్న ఆహితంనాసంసృజపచ
 నా సనుషీన దక్షసోదివానకంచ నను
 షీ । వ శ్లోకత్రయారహని దేవీరవసేమావే
 ఋతఃచనన్తంచేత్రిన్తమత్రన్తలమనువణా
 ఋషి । భావవృతోదేవతా అనుష్టుప్ బ పా
 పపూష్ట చిన్తనీనియోగం ఋతఃచేత్రిన్
 చాభీ ధాత్రి పసోన్యకాయత । తతోరాత్ర్య
 తాయతతతస్పముదోలాచా నము దాన్తర్థ
 వాదధివతేత్సరోఅవాయత । అహారాతా
 నీనిదకన్వీకన్యమివతోవశి । నూర్యాచన్త్ర
 మసాధాతాయతా । పూర్వసుకల్పయత్ । ది
 వంచపృథివీంచాంతరిక్ష ముక్తోన్యా ।

కేశవాయస్వాహ... శ్రీకృష్ణాయనమః ।

భా.శ. నో దేవీరితి-నోఅస్తాకం హ పావనోదనద్యారా శంసుభి భవతు
 దేవీ, దేవ్య ఆప అభీష్టయెలభ్యేషణాయభవంతివీతయేచానాయ భవం
 తు । తథాశ్చ ఉత్పన్నా వారోగాణాం శమనంయోయోజవదనం ఆ
 ముత్పన్నానాంవృథా-రణంచకుర్వంతు । అపిచనాఅస్తాకంఅభి ఉప
 దినీవఃతు శుద్ధ్యధాంసి చంతు । ఈశానాశ్చితి । వార్యాణాంవారి
 త్రధవాగావీసాయవాదీవాం । యద్వావరిణీయానాంధనావామీశా

నాశక్యరాః । చక్షుశాన్తానామనుమ్యాదాన్తయంతీవిభాత్రీ । అవ
 త్తదానభేషజలసఖానామేతత్సానానోదకంసుఖయాచామి । అ
 హంప్రాథమ్యే । అపునైషతి । అపునైషతేనుతంత్రే । మధ్యే వి
 త్తావిభేషజానానాన్త్యోచధాని । సత్తేషమేనుమ్యాం మంత్రదర్శి
 కమువయేషామోదేనోబ్రవీత్ । తథావిశ్వేశభవం । విశ్వస్య సర్వ
 స్వజగతస్సుఖం మేతన్నునకంచాగ్నిః । జలపుచనతమానం సో
 మోబ్రవీత్ । తథాచతైత్తిరీయాః । అశ్వప్రయోజ్యాయాం పతి
 తస్యవాతేనాపప్రావీడిత్యశ్చరపుపవేశయి మనగతి । అతాగు
 ల్తవృక్షమూలాదీనామోషధీనామృషిజన్మత్వేనజలవర్తిత్వం ప్రసి
 త్తం అపకృణోతి హేమాః । నామత్యైత్తిరీరాధావయా ధంరోగ ని
 వారకః భేషజమాషభః పోణీః పూరయితే । చక్షోక్చిరం సూర్యందృ
 శ్యేష్ఠునిరోగానియశ్శక్నుచామేతిశేషః । ఇదహాపతితి । మయి
 యజమానయత్కించద్దురిత అజాననిష్పన్నంవాటిభవా అహంయజ
 మానాఅభిమగ్నోనాసర్వతోబుదిహార్యః । ద్రోహంకృతవా నస్తి । వా
 ఆభవాశచేనాధుజనంశప్తవానస్తీతియదస్తి ఉతఅపిచ అన్యత ముక్తరీ
 తియదస్తి తదిదం సర్వమపరాధజాతం ప్రమాతమతోపనీయ ప్రదహే
 తాన్యతోనయత । అపాతద్యతి । అగ్నాస్త్విదితలవశృతా ధీకంఆ
 వ అన్వచారిషుః । జలాన్యమపి ఘ్నస్తి । ప్రవిశ్యచరసేనజలనారేణ సమ
 గన్తహి । సంశాస్తా । హేమశ్చవయస్త్వా । జలేవతమాన
 త్వేనపయోయక్తత్వం । ఆగహితస్త్వికమగ్నాగచ్ఛతం యదృ
 శంస్తాతం । మూలచక్షుశానానాన్తయంతీవిభాత్రీ ।

గాయత్ర్యగాయత్రీచ్ఛదో గాధిచ్ఛత్రోవి
 త్తామితీరుషీనవిలాదివతా గాయత్రీచ్ఛం
 దః । ప్రాత రిఘ్యప్రదాన వివియోగః ఓం
 భూభూవస్వః ఓం తన్నవిశుర్వ కేణీయం భగో
 దేవస్య ధీమహిధీయోయోనః । ప్రచోదయాత్
 ఏచంచత్వార్యభూత్యణి ।
 పుత్రిష్ఠ దేవిగంతవ్యః పునరాగమనాయ చప్రశీ
 దదేవి శుష్ట్యర్థం ప్రవిశ్య పృథయం మమ ।

సా ఖ్యాత్యుపగోళగాయతీచనున్విశత్య
 యోగిరాత్రిపదానుటుక్-క్షీ. పంచకేమకపనయ
 నమోయోగః ॥

అథ గాయతీజనాత్పూర్వమేవ ఓమిశ్చేకాక్షరంబ్రహ్మణి గా
 యత్రీవాదయ పఠనీయ- తదావశేషికః । ఓమిశ్చేకాక్షరంబ్ర
 హ్మణ్యైరిదయనుచ్యతే । గాయత్యాస్త్రాంతిత్వాదౌజపకవకాన
 మ్మాచలేదితి ॥ తదినానీ వ్యాఖ్యాయశి- ఓమిశ్చేకాక్షరంబ్రహ్మ
 వధమాత్మైతివాచకయోగిదేశః- ఎకతస్మాద్ వ్యాప్తాభివ్యాఖ్యా
 వాచనరేషున్విదేశామధస్తాత్- ఓమితియావత్ప్రతికథారోదర్శ
 త్వా- విశేషస్తుభగవత్పాదీయమతానుసారేణ కవచ్యతే- క్రమం
 క్తసారేణుత్పత్తిప్రసంగేనివిధిస్తు- (౧) యోయ పఠవవా. నా
 భిష్టమంగిహస్తామతిరిక్తి- సహారోకపౌరేపూర్వసంధ్యా ఓ
 మ్మితితాయశి । అకాంశ్చతథోంకారోమకారశ్చతరణకాశ్చతి ।
 యోయ సహమితిపఠవవానాభిష్టమంగి- తస్మాత్కార మకార
 యోగోపేపూర్వసంధౌచక్రమేఓమితియ పశ్యాదతితివాక్యాభా-
 బ్రహ్మణ్యాయన్న పఠమిశ్చేకాక్షరంబ్రహ్మణ్యై- త- ముస్త్రాంతిత్వం
 వత్పాదీయః ఓమితిపద్విధివాచన- సర్వకామోసావార్తాంతిత్వాయక
 ల్పాదితి । క్రమతమనుసరణామ- తస్మాదుమ్మాదికంకరితయశి- ఆ
 గ్నిదేశవలేతి- తస్మాత్తేషా- అగ్నిఅంగితినిలవేదాంతి- కతి సాద్య
 త్యావచ్చతీతిత్యుత్పత్త్యాఅగ్నిశబ్దవ్యవహారత్వపరత్వ అగ్నింగితితద
 తకథాని- అగ్నేర్నిల్లోపశ్చైకేదాదికమాతేనినికత్యయ- నలో
 చక్ర (౨) యోజనానానామధాతిశ్రుతే- అస్యప్రగవశ్యేఅగ్నిప
 రమాత్తాదవతాఅధిదవతేత్యధా- బ్రహ్మపరబ్రహ్మ అపకమ్యసి
 గాయతీంచందంగాయత్రీచంద- పరమాత్మచందూపం పరమా
 త్మస్వరూపం తదభివ్యక్తియోగ్యస్థానత్వాదితిభావ- సాయుజ్యంబి
 వియోగంమోక్షేనినియోగ- ఇతికథారాధేక- తథాచైవంశ
 కారేణుపావస్వభూపశానియాదిత్తిధా- తదుక్తంశంకరభగవ
 త్పదే- (౩) ప్రకృతేహిహ్యుపే ప్రకృత్తేహిగాయతీముచ్యతే- ప
 మూర్తాదవతాయామోక్షాదానినియజ్యతేదితి । అతివనాన్ని- కద

[illegible][illegible]

న జ్ఞానాత్మనే కన్యికాభ్యాన్నమః శ్రీహృద
యాత్ సర్వాత్మనః కరతలకరపృష్ఠాభ్యాన్నమః
తత్త్వవిశుద్ధిరహం న వ్యాధయాయన
మఃవరణీయం విష్ణుత్వనగరీశస్వామీభగవో
దేవస్య రుద్రాత్మకేళిమైవమహా కీనుహి
న జ్ఞాత్వ నకలతాయనాం ధీయాయన జ్ఞా
నాత్మననేత్ర త్రియామి వామహ శ్రీహృద
యాత్ సర్వాత్మనల స్తాయక తోభుభువస్య
తోమితిదిశ్శంకా భానంముకావిజుమహేమ
శిలభవశచ్చాయేముఖ శ్రీరీతేయకృతా
మిందురిబద్ధత్వనకుటాంతితాంకనవా
త్త్రికాం గాయత్రీం పరదాభయా శుకేశకా
శ్చుభ్రం కవల గదాంశం చక్రమభారవిం
దయుగళ మాస్త్రేనమాంత్రి భవే ।

కథః । ఓ భూభూతవన్యః తస్మాన్మత్సర్య
 శరణ్యంభగోఽపవన్యధీమహాదియోయోనః
 క్షాంతయాత్ ॥ ౧౮ ॥

ఓం తత్సత్ బ్రహ్మే శానమ్ ।

తత్పరము. బ్రహ్మత్వ న లింగుష్టాభ్యామహః
 వరేణీయః విష్ణుత్వ నాజానీభ్యామ్మహః భ
 గోదేవస్యరుద్రాత్రి నమద్యుభాభ్యామ్మహః
 శ్రీమహి సత్కాత్త్వ నలినామికాభ్యామ్మహః ధి
 యోయోనః శ్వానాత్త్వ న కవిశ్రికా భ్యామ్మ
 హః ప్రచోదయాత్ సన్యాత్త్వ న కరతలకర
 పృష్ఠాభ్యామ్మహః తత్పరము. బ్రహ్మత్వ నహృ
 దయాంయనమః పరేణీయః విష్ణుత్వ న శిరిశీ
 స్వాహా భగోదేవస్య రుద్రాత్రి న శిఖాక్షో
 కపత శ్రీమహి సత్కాత్త్వ న కపతాయహం
 శిఖాయోనః శ్వానాత్త్వ ననత్రయాయహం

వక్ష్యే ప్రచోదయాత్ సర్వాన్ స ఆస్త్రాయ క్షత్
భూభోగవస్త్వైతోమితిదిగ్విమోకః । ధ్యానం । ము = తే

అసగ్గాయత్రీజ్జగతిశ్చ - ౧ ఋగ్వేదే తే అగ్నిశ్చంద్రంభి - ఈ

బృహస్పతిసమాసీనః కుశోత్తరా యాం వాకుశః విశ్రవాణః - కృమీ
భిముఖగుర్వాభిముఖోవాత్సరాలామదాయ దేవతాం ధ్యాయ
గాయత్రీపః కుర్వాదిజపాత్పూర్వయాచమనంకార్యం - తదాహను
నుః ॥ ఆచమ్యప్రయతోవిత్సముతే స - ధ్యేనమాహితః - శుభజే
శేవపంచమముపాసీతయథావిధితి । తచ్చాచమనంకారం స్త్రోతం
వాకతశ్చమిశ్యక్తమధస్తాచ్చ ఖనిచనేగాయత్రీపమత్సత్ర । ప్ర
ణవవ్యాపృతియుతాంగాయత్రీంవై జపేద్విజయత్యథః - ఉచనయన
కాలేతథావద్విత్వాదితి - ననువం చేత్ చచ్చోదశచకన ఇత్యాది
మపిజపకాలేధవేత్ - ఉచనయనకాలేతథావద్విత్వార్థ - ఇతి
చేన్న అగ్నిన్నిరసివ్యతే ॥ ప్రణవవ్యాపృతియుతాంగాయ త్రీ
వై జపేత్స ఇతివ్యాసనిచనాచ్చ ప్రణవవ్యాపృతియుతాంగాయత్రీంజ
పేదిత్సవః మ్యతే । యత్తు । ఓంకారంపూర్వముచ్చార్యభూభోగవ
స్త్వైతధ్యేవచ । గాయత్రీంప్రణవంచాంతేజపః ముదావృతఇతి ।
అంతేప్రణవప్రతిపాదకంయోగయాజ్ఞానలగ్నవజనం - తస్మిన్సప్తయ
తివిషయ సుబంధాచార్యహృద్విషయం - తిథాశాస్త్రచంద్రికా
యాం ॥ గృహస్థజపాచారీచక్షణవాద్యామిమాంజపేత్ । ఆం
జేనుః ప్రణవం పుగ్వాన్నాసావృద్ధి మవాప్నుయాదితి । తత్రైవ ।
సంచ్చత్తైవభోంకాదాగాయత్రీత్రివిధానుతా । తత్రైక ప్రణవా
కార్యాగృహస్థే జపకమకశీతి । తిత్రిత్రియాదాంపక్షాదాం మ
ధ్యేగాయత్రీప్రణవాకార్యా - నతుప్రణవాంతంసహితేతి తాత్ప
ర్యం - గృహస్థవర్గలూపవిహ - తదాహవశిష్టః ॥ గృహస్థ ప
స్త్రీజపవ్యాసదేవబ్రహ్మచారిభిః । ననుకథ భూతైస్తగాయత్రీజపక
తశ్చిత్స ఇనిచేదుచ్యతే - సాయముఫలిత్సత్రోత్సర్వాభిజపమాచరేత్ -
ప్రణవకాలేతస్త్వయాజ్ఞాన ఇతినియును - తదాహనునుః ॥ పూర్వా
నంధ్యాః జపేత్తస్త్వేవానిత్రిమూర్తదశవాత్ - పశ్య మాంతు స
మాసీనస్సమ్యక్జాత్వేదిథావనాదితి । పూర్వపంచమ్యంతాంతం ధ్యాం

కశీ మాంశాతన్న ధ్యామిన్విధాః - అత్రేదం తత్త్వం సదృశ్యతై -
 తి తాగ్రికాదశేనాత్ - ఆత్మవిభావనా దిత్యభయతి అద్వైత -
 తైరితావిధ్యకాకంఠవాచ్యం - అద్వైతాభాభిః శ్లోకైః పాణి ని
 ప్రసాత్ - తత్త్వమిదాదాభీతిసూత్రధాః - తథాచనత్ర త్ర
 సూర్యయోగశానంగాయగ్రిజపస్త్యేవముఖ్యతయావచనప్రతిపా
 ద్యత్వాత్ - తైగాణకాలేపంధ్యానుష్ఠానవేళాయామపిజపస్యావ
 శ్యతే సతత్రాపిసాయకాలేకవిత్వైవిచ్ఛిత్తస్తేవ జపేదితిగ
 న్యతే - గ్రింధాతతః * పాలికాలేతథాస్థిత్యాదభేదమును
 మాచితః | ప్రాణాయామత్రయంకృత్యాధ్యాయేత్సంధ్యామితిస్త్రో
 తితి - ఇదంప్రాతస్స ధ్యాపపరః సంధ్యాంగాయత్రీం - సన్నిదమ
 నః స్థం | నిష్కల్యాణావేద్యేనంబ్రంహచారిమూహితక్షి విశేష
 వచనాత్ - సత్కాలేనావ్యత్యోగాయత్రీజపప్రాతర్విహితః - సగ్మ
 శాస్త్రస్యలభ్యతే - తస్మాద్దిదృశ్యధారణితం - అతోచ్యతే - భావా
 సఖిజ్ఞాసి - అగ్రిబ్రహ్మచారిదశంసంతుకరం - పరః కుబ్రహ్మధ్యానా
 మూతపరం - తితుక్తాశ్రితాదై - * బ్రహ్మధావేనాసత్పారోబ్రం
 హచ్యంతవత్తతేతి | తేనసర్వోపిబ్రహ్మధ్యానప్రాతిస్త్యస్తే
 జపః కుర్యాద్విశోలభ్యతే | వృషాఃపి | * కన్యదానం చ
 గౌదానముక్తరాజూరమేవచ | పాతస్సంధ్యాజప మర్హత్త్వస్తేవ
 సంతోయతి | స ధ్యాగాయత్రీత్యేకః - సన్నేనమపి - ప్రాత
 స్త్రిష్టకాః కతుకంసశక్యతే - సత్యయోజహీగ్రామోదా సీ
 నోహగ్నశిశ్నేగిమోగికాకేవః ధ్యాన్యయేపిముపవేశేనస్త్యేక స్త్రి
 కృత్వాత్ - ఇతిచైదవంగాహుః - అత్రాగ్నిసగ్గస్యస్థానోప
 మిగత్వాగీకారాత్ - అతఏవసృత్రికాసద్ధాంతరహస్యమూహ-అ
 స్మకుఃసనసగ్గూ స్థానస్థాపలమిం వాగ్మతశ్చేదిహాకిత్వావాచో
 భవతివిప్రుత్తి - సకుపావిశ్రీజపస్త్యేతిసామయః తితి - సచానసన్యతద
 ప్రయోగాగ్ని-భంసన్సద్ధాంతిస్యాదితివాచ్యం - ప్రాతస్త్రిష్టతైవ జపః
 కార్యః - వాయుకూపవిశ్రేవకాన్యతి - స్వప్నసోమయతాం మ
 న్యదెస్మృతికారాణామగ్నిలాయన దిగ్మహ్యకారాణాంచనః ధా న
 మవలోక్యస్త్రీస్తానోత్త్యముఖ్యోబృహతర్వాంగీకారాత్ - దృష్టం

చైతాన్యశక్త్యధ్యుదామేకపూర్వగ్నమామనంతి పాశితోమేశధి త్య
 త్రైశోమము ఖ్యోకల్పపరత్వంతస్మాన్మకౌపిదోమ-సత్వావస్తావిషయ
 తస్మాదయమా సీనశత్రరాపంతుభిముఖోన్యప్తమదేశంగాయత్రీజిత
 భావస్తమితేమండలేనకత్రిదశానాదేవంపారాకారేపాన్యభి
 స్తన్నాదిత్యమండలదశానాదితి । సాయంతారేకశత్రరాపంతుభి వా
 యవ్యాభిముఖఇతిస్పృతికారాఅత్రకారికారత్నై ॥ ౧౦ ॥ కుశావనేనమా
 సీనోగాయత్రీజితమాచరేత్ । ఆతారకొదయాత్సాయముఖావస్త
 మితభాసరాదితి । భాసరేకభావస్తమితేభిభ్యుదానానంతరం
 కుశావనేనముపవిశ్యవాయవస్యాప్తమాయోభాగః ఉత్తరస్త్రిస్తతిత
 దభిముఖోదపేర్నివహ - తదుకంవిశ్వామిత్రసంహితాయాం ॥ ౧౧ ॥
 వాయవ్యస్యాప్తమాయోభాగః ఉత్తరాయానాన । సమాహితోదపేర్ణే
 వీ కుశపాణిరతంద్రితధి । ఏనెనగ్రామచిన్నాఖ్యతం - యద్య
 పిన్నహ్యకారమతే - ఆతారకొదయాదితి - తారకొదయకారస్త్యే
 వజపాదధిస్త్వంప్రతీయతే - తుదకాదిపః ఖ్యాతానికాపితావం
 ఖ్యాకార్యా - అసంఖ్యాతంతుయజ్జప్తతస్మిన్వ్యవహారికాభి
 తి । సంఖ్యాహీనస్యవైఖ్యాశ్శివనాత్ - స్మహ్యకారమతేపః ఖ్యా
 త్యాధికకల్పమగమ్యతేనకల్పస్తు - తారకొదయకన్యంతం గాయ
 త్రీజితపంకరిష్యధిసంకల్పస్య - సమదశివారమిత్యాదికకారేణ-యత్తు
 ॥ ౧౨ ॥ గ్రహస్థాబ్రహ్మచారీచరేతనాస్థానరంజితే । వానకల్పాదితిత్వై
 వసమాప్రాదధికః జపేదితి । తత్త్వగంగాలజపః పయ - సతుము
 ఖ్యకాలజపపరమితి - సకస్పద్దోమ - అత్రేదంవిచార్యతే - జపకా
 రేతుగాయత్రీసకృదరిచ్చిన్నపాదాజప్తవ్యాసమరిచ్చిన్నపాదా - త
 గామాశౌనకః ॥ యథానిశాంతం గాయత్రీముచ్చదజ్జిత మాచ
 రేత్ - సంతామభిన్నపాదాచేరసప్రాప్త్యలోభవేత్ । అత్రయ
 థానిశాంతంయథాభయనమితి - చంద్రికాకారః । సమలరిచ్చి
 న్నపాదాగాయత్రీబ్రహ్మత్యాంప్రయచ్ఛతి । ఛిన్నపాదాతుగాయ
 త్రీబ్రహ్మత్యాంవివాకయేదితివచనాద్విచ్చిన్నపాదేవ కల్పవ్యాస
 త్రివిచ్చిన్నపాదతిచేన్న - ఇదంహివచనంగాయత్రీకల్పాభ్యాగమాను
 జోధే సతచ్చాస్త్రకృష్టదృష్టశుభసన్ధయేత్ తాగంతుకృతాం

[illegible]

సుపారోతనాత్రంకశక్తివంతుడు మూలనందనునిది. కర్మభక్తి
 కరమపకాంతనవా హితమాత్యాదంబు త్రిగతవత్సవసాధానాం
 వృద్ధానామూర్తవతానలోయచావామదాంభికానాంవృత్తసావృత్త్యం
 భజితై వముఖాలో కావజీజయసిధి. ఎవఁజ్జిత గాయత్రీ మంత్రో
 వ్యాఖ్యానై. ఓమఃత్రీంకారోవ్యాఖ్యత వ్యాఖ్యతయశ్చ వ్యాఖ్య
 తా. కర్మగ్రహేష్వబోధికాతద్ధాగాయత్రీవ్యాఖ్యానైతదిదివాచ
 శ్చిఃడి. * . త్రిపదాగాయత్రీతి శ్చతే. * . త్రిభువనమేవేభ్యః
 పాదంపాదవధూదుపాదిసిమనవచపాచ్చ. ననుచతుర్థపాదఃకీర్తితి
 నకర్మనిభితిచేన్న అధికారాభావాత్ తథాహి ఉపనయనంనామక్మృతి
 పహితంపాదంపాచ శ్చతి. త్రిపదాగాయత్రీచతుర్థపాదేభ్యః
 యావతానుం సోమనయనంవిహితంత్రైవోనీతివ్యాధికార. నా
 న్యతచతుర్థపాదవ్యాధ్యా వేదాంశుపాతిశ్చేన త్రిపదగుపనయన
 వ్యావశ్యక శ్చిన్ తదభావేనపాదర్థవేదాంతపాతిపచత్వద్వాదేధికా
 త్తోన్మిత్యున్ముజ్జలానాం. అధర్వ్యావ్యమేవేదవ్య వృథగుపనయ
 నంకర్మా తథాచ బ్రహ్మం. వాన్యత్రీపంక్తితోభ్యుగీరిపావ
 థియావేదివ్రాచ్చతుర్థపాదపాతోనానీ ణిస్థం మంత్రధాన్మూడి
 త్యతేకయాన్తం గమనాభ్యాం లోకయాత్ర ప్రవర్తయన్వా తీతి
 చేనదిప్రకీదాదానావ్యాచీద్యదిపకా యతీతివాచే. అసామూ
 వనపకాతిగీలగీవోఽలోహితభిశ్చతే. అసాంబ్యుత్సర్గఃగీర్తయద
 కమిదిగీవాగీత్తయనమస్య కరానీలాభవగ్రీవాంశ్చ యాయస్యః
 నీలగీర్తవశేషేణలోహితోఽలోహితం. భాగరాగనంకురాత్ ఏవం
 భూతో. అవనపకాతిలవాచీనంపకాతికదయాన్తం గమనాభ్యాం
 లోకయాత్రప్రవర్తయదేకాంతరంయతీతివ్యాఖ్యానా ద్వీన్య
 తీహికా యతీతివాచేనాధ్యాత్మియానానిదం ధ్యేకీ దతీతివాచే
 వాద్యులోకవర్తిత్వాదాదేవోదు లోకవర్తిత్వాద్యాచే. అసాంబ్యులో
 కవర్తిత్వాదేనాద్వీనవేష్యసిధిభావాత్ తస్మై దవస్య
 తదితీషస్యవణామతైశ్చేత్యథ. సువానులగివాణిపనర కాత్
 నూతైకలవనరిద్వృత్తపాన్యంపృష్ఠే నయతీతివాచే. తా. త్పాక
 నృచావిత్తీయోధిరాదిత్యవృత్తతీతినివాచీ. కర్మవ్యావశ్యకతీతి

ఉదితః సూర్యోస్తమతి గ్రాహం గ్రహనీయా ఇతి తథా ఉద హార్యః
జలఘటాహార్యః గోపేభ్యః కృతిక్షుద్యాః అన్యథా సూర్యోస్తంగచ్ఛ
శిబలంశీఘ్రమానేమమతి కిమనేనవిభక్త్యకథనేనవిత్వానమస్తా న్యపి
భూతానియేనంభగవంతం ఆదిత్యరూపం అవృత్తస్తనోవాచామ గౌత
రమపిచక్షుషేనపశ్యంతిమృగశకునిన గామాదీనామపిసిదగమనాదే త
గధీవత్సాత్ ద్విజాతీనామపిలగ్నిహోత్రసంధ్యావందనాదీనాంతవధీ
నత్వాస్త్రేద్యపితానంతికింత్యజ్ఞానావృతిత్వాత్ తత్తోనకానంతిభగ
వాజ్ఞానదీపేనకృష్టస్సాన అస్మాన్మదయాతిమఖయతు సచ్చిదా
నంకస్యరూపాపలభ్యధాభవతితథాలనుగ్రహం కరోద్వితి తద్వాన్య
ఖ్యాతారః ఏవంశ్రుతిపర్యాలోచన యాఆదిత్యస్యశివరూపత్వాచ్చి
నపరస్యముక్తం వస్తుశస్తుగాయతీమంత్రసామైత్యదాశివకవీవ త
థాహిసః తుదేవస్యనవిశ్వరూపదేవస్సేత్యకః రాహుశ్చిగఇతి వ
దాపచారికవష్టీనుడలా తరగతమితిశేషః । మండలాంతరగతం
హిరణ్మయంబ్రాజనిననపుష్కలచిన్మితం । చంద్రదితిపఖండవి
గ్రహాచింతయేస్తునివహస్రనవిరమితి శ్రుతౌవశ్యోంశ్రేష్ఠం శివస్య
బ్రాహ్మణదేవత్వాత్ తస్మాదేవేషు బ్రాహ్మణేషుహం మనుష్యేషు
బ్రాహ్మణోవై బ్రాహ్మణముకథావతిఉపత్వాధావామి తిత్వా మహి
జయతిభగవన్యస్తునిజదేవంద్విజాతికులజాతిః ఉభయభాష్ట్రే సశ్శే
దభ్యురయోహంతుయాజుత్యఇతిశివగూక్తిమూలికా కాలేన ఉక్త
త్వాచ్చతదిదిద్వితీయా యాంపరిణమితేనుపాగులుగిత్వపిభక్తిర్హో
మతంనదాశివంధీమహిభ్యాయేమహిసదాశివ భ్యానస్యకృత్సన్మదు
ప్రమృషస్యవకనకతుల్యమశక్యత్వాత్ తదభివంధానకుశలే ప్రాపురమపుం
దశక్తే ననూకతుల్యంశక్యత్వాత్ బహుత్వోక్తిరితిధ్యేయంత్యమధ
మిత్వితలహాధియితియభగవశివశ్చపూర్వపాద్యపిభగవశ్చిత్తస్య
అత్రాన్యాయబలాదనుమంజనం కాన్యమితివివేకసలస్రాధియః అజ్ఞా
నాత్ ధీశబోధోత్పత్తిశేకలక్షణయాఅజ్ఞానకరోభవతియథానమే
దావశోశబ్దప్రయోగఃయథాధీశేకారితశబ్దప్రయోగః ప్రచోద
యోత్ ప్రకషేణాజ్ఞానపారంగమయేదితిప్రార్థక్యాదిత్యకః అస్మి
న్నధోశ్రుతిః । ౧౧ ఉమానకాయంపరమేశ్వరంప్రభుంత్రిలోచనస

లకంఠం ప్రకాంతం । ధ్యాత్వా మునిగః చృతిభూతతూలిం నమస్త
 నామీతమనః పరస్తాదితి । తమనః అజ్ఞానాత్ తమావిహానోజ్ఞాన మ
 ధాన్తం తరమితి వివరణాచా ర్యైరుక్త త్యాత్ కరస్తాత్ కరమితి స్రీశ్వర్యః ।
 * । నర్వవేదాంతసిద్ధాంతమవలంబ్యచిత్తాశ్శతే । గాయత్రీ నిగ
 మాధో యంసదాచార్యక్రపాదతిః । తదితి దీప్యకం సందీపితవః । ఆ
 ఖండానం దైకరసభిర్యథాః తదితి ప్త్యాం పరిణమ శైతన్య భేదస్సమా
 తేనానోపాసనా ఫలానీతిన వితానిన్విశేష స్సాపితత్వాదాకారేణివా
 సితస్య తత్తత్సంజనక త్యాభ్యుపగమాత్ యద్యామూలే జగంతితి సేవి
 తానః లజగదుపాదానకాంఠమిత్తిథాః । * నితా ప్రసవానానుభవ
 తితి ద్యాభ్యాం సేవిత్వో బ్రహ్మత్వత్యథా క త్యాత్ ఇదం పజగత్పాలయ
 త్పత్రిజగల్పం హతప్రాత్యయోరపుష్పపలకం । తథాచ జగదుత్పత్తిస్థితి
 లయకారణత్వం లభ్యతే తత్ స్రుప్త్యైవ తదితి బ్రహ్మవాచివన్యస్యం లం
 మువాంసులుగితి పాణినిస్తరణాత్ । * తదితి దితి విదేశో బ్రహ్మణ
 స్త్రీనిధస్తస్మతః ఇతి వచనేన తచ్చ బ్రహ్మబ్రహ్మవాచక త్యాత్ వరేణ్యం పు
 రుషాధాకామిభిర్యథామూసం కేత్యం వాధాః అవిద్యా తోషభజా
 కం తెజః * వీర్యం వై భగవతః ఇతి శ్రీతేభ్యః తేష ఇతి శ్రుత్యథా భగవ
 తితి జోషణమితి పృథై పూర్వం వ్యాఖ్యాత త్యాచ్యతరీ ప్రాచీనా
 భగవత్పరివర్తనభజనాదితి ధర్మ పదనిర హు బ్రహ్మస్తే జీరూపత్వేష్వే
 షోస్య పరమానందభివత్ భేదస్య పదే షోచాక ఇతి బ్రహ్మన్యం తిథా
 చాద్వయానందలక్షణం నర్వజగదుపాదానం కరిపూణ జ్యోతి రూపం
 బి. బ్రహ్మనీయం బ్రహ్మవాక్యాధారయా పర్యవసన్నం ఏ తాదృగ్బ్రహ్మం
 త దూపత్వేనేతి శేషః ధీమహి ధ్యాయేమహి సోమాయస్య బ్రహ్మభద్రో వి
 వక్షి త ఇత్యాశ్చింత్యచిత్తగ్రూప ఇత్యాహ ధియభియః పర్యక్ సామస్తా
 కంధియః అంతఃకరణవృత్తిరిత్యధా చోదయాత్ ప్రేరయతి అంతః
 రణవృత్త్యాదికం ప్రకాశయతీతియావత్ తథాకాంతఃకరణధర్మాభా
 నకనామీత్యేన పూర్వోక్తం బ్రహ్మవాక్యా యేమహితి నిగ వితోర్ధ్వ
 వస్తుతస్తుపూర్వోక్తం బ్రహ్మధీమహిసోమాయస్య బ్రహ్మగ్లక్షణ తయాభ్యా
 యే మహిసను బ్రహ్మగ్రత్యగ్లక్షణం ప్రత్యుతతదిద్వలక్షణమవకత్యాత్వా
 ద్యవాశ్రయత్వాదిత్యాశ్చింత్యచిత్తవృత్తిగ్లక్షణవత్సమేవ అసిద్ధ మిత్యా

శాధియతియః యద్రుహ్మపుంస్త్వనిదేశకాఞ్చందసః ॥ యచ్చబ్ర
 శ్చియదిత్యథా లింగవృత్తయతోధవేదితిలోకాంతః ॥ ఎచనాతేజ
 వాత్సప్రవిశ్యధియః అంతఃకరణవృత్తిః ॥ ప్రచోదయాత్ ప్రకాశయతి
 తథాచబింబస్థానియః బ్రహ్మైవనామీరు పమితి తిల్లముగతయాధ్యా
 నముపపన్నమితి నకశ్చిద్వోమరిస్తాత్పక్షద్యయేపిత్యగ్భ్రాహ్మక్యమే
 వపర్యవస్యతికపూర్ణాబ్రహ్మైవగాయతీమంత్రాః ॥ అర్చి మం
 త్రాభిర్యజ్ఞోకరూపేణవిద్యారణ్యస్వామిభిరుదావృతః ॥ తెఱ్ఱోకా
 డదాహ్రియంతే ॥ తదిత్యవార్థోఽనుగమ్య భేయంనవిధిమం
 దతే ॥ నవితుస్సకలోబ్ధిత్తిస్థితిసంహారకారిణః ॥ వరేణ్యమాశ్రయే
 నీయంయదాభారమిదంజగత్ ॥ భగవస్త్వసాక్షాత్కారేణవిద్యా
 తతాద్యబాహుకం ॥ దివస్యద్యోతమానస్యస్వానందాత్రిడతోపి
 వా ॥ ధీమహ్యఃకాంసవేతితేనైవాభేదిద్ధయే ॥ ధియంతఃకరణ
 వృత్తిశ్చపర్యక్తపరిచారిణః ॥ యథగ్నలింగధమణం యత్సోజ్ఞా
 నాదిలీలమ్ ॥ నోస్తాకంబహుకాధ్యస్తభిన్నభేదవృత్తాంతకా ॥ ప్రచో
 దయాత్ ప్రేరయేచ్ఛప్రార్థనాయంవిశిష్టతీతి ॥ అత్రలోకౌపకా
 రేజవలయుంనిశీతం ॥ తథామధ్యాన్నానంధ్యాయామాసీనః ప్రా
 త్నిభాజపత్ ॥ కిష్టన్వాపిజపేద్దేవీయాదిత్యాభీముఖోద్విజః ॥ కృ
 త్యోత్తనాకరాపారసానుగచాఖోముఖోకరా ॥ మధ్యప్రసాది
 తఃకాదపవసముదాశ్చుతః ॥ ప్రారతనాభిసమాహస్తామధ్యే హృద
 యసమిత్ ॥ మధ్యమథ్యాన్నాభిర్యథః ॥ సాయముఖవమాకృ
 తస్యపేత్కాలతీయంనుధీః ॥ గాయత్రీజపాదాకరశుద్ధిరుదావృ
 తతల్లయుం ॥ ప్రకృష్టేమణిబంధేచపాశ్వయోధంధయోఽపి
 తత్సమైచరదగ్గీకచంశుద్ధిరుదాశ్చుతేతి ॥

జాతవేదనేకస్యసోదుగాత్రిచ్ఛవకశ్యపః ఋ
 మీ ॥ దుగాదవతా ॥ త్రిచ్ఛుచ్ఛందః ॥ సం
 ఘోకస్థాననినియోగః ॥ జాతవేదసేనునవా
 మసోమిమరాతీయతో నిదహతివేదః ససః
 ద్దాదతిదుగాగేవిక్యానావేదిసింధుంతురితా
 త్యగ్నితచ్ఛంయోశ్చంయవిశ్వేజవాశ్చ్యవ

రీ । కాంత్యధాజపేవివియోగఃతచ్చ యో
 రావృణే మహాగాతుంయజ్ఞాయ గాతుంయ
 జ్ఞవతయై దేవీస్వస్తిరస్తువఃస్వస్తి యోనమే
 భ్యః ఊర్ధ్వం శాంతుభవజం । శంసోఅస్తు
 ద్విష దశంచతుష్పద । ఓ నమోబ్రహ్మణ
 నమోఅన్తర్వక్షయనమః పృథివ్యైవనమ ఓవ
 వీభ్యః నమోవాచనమోవాచస్పతయనమో
 విష్ణవేనమః శైశవోమి । ఓ నమః పౌత్ర్యై
 దితే యాశ్చ దేవతాః ఏతస్యాంప్రతివనంతివ
 తాభ్యశ్చ నమోనమః । ఉత్తీతాయైదితేయాశ్చ
 దేవతావతస్యాంప్రతివనంతివ తాభ్యశ్చ నమో
 నమః । క్రతీచ్యైదితేయాశ్చ దేవతా ఏతస్యాం
 క్రతి వనంతివ తాభ్యశ్చ నమోనమః । ఉదీచ్యై
 దితేయాశ్చ దేవతావతస్యాంక్రతివనంతి ఏ
 తాభ్యశ్చ నమోనమః । ఊర్ధ్వాయైదితే
 యాశ్చ దేవతావతస్యాంక్రతివనంతి ఏతాభ్య
 శ్చ నమోనమః । అధరామైదితేయాశ్చ దే
 వతా ఏతస్యాం క్రతి వనంతి ఏతాభ్యశ్చ న
 మోనమః । అవాంతరామైదితేయాశ్చ దేవతా
 ఏతస్యాంక్రతివనంతి ఏతాభ్యశ్చ నమోనమః
 నమోగంగాయమౌసయోమునిభ్యశ్చ నమః
 సంఖ్యాయై నమః సావిత్రే శ్రీనమః గాయత్ర్యై
 నమః । పరస్యత్రై నమః । పంచభ్యై దేవతా
 భ్యై నమః । దేవేభ్యై నమః । ఋషిభ్యై నమః
 కురభ్యై నమః । మునిభ్యై నమః । కామో
 కాషీ నమ్యత కాషీన్నమోనమః । పృథి
 వ్యావస్త్రీజావాయురాకాశాత్ । ఓ నమో
 గోగవతేవామదేవతాభ్యై । యాంనమో నన్య
 యతానిచరానిస్తావరాణి నమః । సామంప్రచ

తన మత్యంతిసామానంధ్యాభిరక్షకుశ్రీసా
మానంధ్యాభిరక్షతోన్నను । శివాయః స్తు
తూపాయశివనూపాయః స్తుతే । శివస్యహృ
యేవిష్టకః స్వేశ్వచృదయశివః । యథాశివ
మయోవిష్టురేవివిష్టును యశ్శివః । యథా
స్తరంనవశ్యామి తథామేష్వస్తిరాయుషీ శ్రీ
తథామేష్వస్తిరాయుష్వస్తినుః । బ్రహ్మణ్యో
దేఃకీపుణ్యోబంహణ్యోనాధుసూచనః । బ్ర
హ్మోచుః డరీకాత్మోబంహణ్యోఽష్ట్యయ్యతః
సమోబ్రహ్మణ్యోదవాయ గోబ్రాహ్మణహి
తాయచ । జగద్ధికాయకృష్ణయగోవింశా
యసమోననుః । శ్రీగోవిదాయ సమోన
నుః శ్రీరేణుస్స పితే దఃచందనేనపితేపితే
చిల్వకత్రాచితే దేవి అహందుగీశరణా
గతః । శ్రీఅహందుగీశరణాగతోన్ననుః ।
ఉత్తమేకబరేణాతేభూమ్యాంపర్యతయూధో
నీ । బ్రాహ్మణ్యోభ్యధుస్త్వాతాగచ్ఛ దేవి
యథానుఖం । శ్రీచ్యదేవియథానుఖాన్న
నుః । నానరాద్యామదవస్త్వ వాసికతైకగ
త్రయసర్వభూతనివాసానివాసుదవసమో
స్తుతే । నానుదవ సమోస్తుతోన్ననుః స్తు
తోమయావరదావేదనాతా । బ్రహ్మోదేయ
శివసేద్వికాతా । ఆయు పృథివ్యాండ్రకం
బ్రంహవిచ నం । మహ్యందత్వా క్రయా
తుబ్రహ్మణ్యం । శ్రీమహ్యందత్వా క్ర
యాతుబ్రహ్మణ్యోన్ననుః । ఆకాశాద్విచితం
తోయంయథాగచ్ఛతిపాగరం । సర్వదవస
మహిరంకరేంద్రపతిగచ్ఛతి । శ్రీకరేంద్ర
తగచ్ఛతోన్ననుః । సర్వవేదేభూయశ్శ్చ

స్వతి బ్రహ్మపుత్రాపునాశుమాం యదుచ్చిష్ట
మభోజ్యంయద్యాదుశ్చిరితిమమసర్వంపునం
తుమామాపోతాచ శ్రతిగ్రహస్వాహా ।
కేవా యస్వాహా...శ్రీకృష్ణాయనమః ।

అస్యమం త్రస్వాహా, యాతకస్సంతిత ఆహ, పృథివీ పునఃతు
శ్రతౌళ సెనిశోధయతు । యాచపృథివీపూతాశ ద్ధాసతీరిమనస్తి
తారపునాశుశోధయతు । తథా బహుజోవేదస్యశ్రతి, తతశ్రతింపా
లకమాచామనాశుపున తు । కేవానాశ్చేణోపదిష్టంబ్రహ్మ వేద
స్వయాపం । పూతాస్వయ పూతా తమాంపునాశు । అస్యదృశ్య
త్రావశీష్టజిహ్వయాపంయదుచ్చిష్టమస్తియచ్చాభోజ్య భోక్తు మయో
గ్యంతాదృశీకచిదన్త యాభిక్తంయద్యాదుశ్చిరిత అన్యదవిశ్రేణి
త్వాచరణయాకలమ మకించిత్సంపన్నతత్సర్వం శ్రతిస్మాత్యైతికేషాత
తోమామాప పునఃతు । తథాలసతాంశూద్రాదీనాం శ్రతిగ్రహం
చమయాశ్చతలతస్సంపునఃతుతదభామిద మభిమాత్రితిముడకం
స్వాహా హదీయనక్రాగ్నాజిహ్వమిస్వాహాతమస్తు । సంధ్యా మా
జానా తేపాపాపోహభాజలగ్రహాక ఋతంచ త్వమ మక్షణే
స్వాహాతా ।

ఆపోహీష్టేతివచనస్యసూక్తస్య ... అంతరి
క్షమభోస్వాహా । కేవా యస్వాహా...శ్రీకృ
ష్ణాయనమః ।

హంసశ్చచిషదిత్యైకస్యా రచా గాతమ పు
త్రోవామదవయమి । సూర్యోదయతా । జ
గతీచ్ఛండ । మాధ్యాహ్నాకాఘ్నాపదాన
వినియోగః । హంసశ్చచిషదగ్రసురతలతీవ
ద్ధోతావేదిషదతి ధిర్దురోశనత్ సృష్టగర్భన
దృతదోష్ట్రమనదబాగాగోగారుతీకాలదీవా
ఋతం । ఓంభూమి...శ్రవోదయాత్ ।
ఇతి ద్వలఘ్నైక । ఉత్తిష్ఠ ... శ్రవత్ ।
(అపృష్టేనహిరణ్యనూపనవితి త్రిష్టవ హి

రక్షాస్త్రమును... పవిత్రాదేవతా... శిష్యుం
 ద... మూర్ఖాన్ని కాపాడువానియొక్క
 కృష్ణేంద్రజనావత - మూర్ఖునివలెయై పుట్టు
 తం మర్మచహిణ్యయేన పవిత్రాదేవతా దే
 వోయాతిభువనావిహ్నిం)

కేశవాయస్మాదః... శిష్యస్తాయనమః ।

ఉదయోస్తున్నయోభిషేకమునానా ప్రాణవ్యాప్తిగ
 యత్ర కిషన్యనానావ్యాప్తాః । మూర్ఖాన్ని కాపాడువాని శిష్య
 చిష్యతి తా రక్షాభ్యాప్తాను । యాదృశా మూర్ఖుః పదానంత
 తిలక్మణైవరజసేన్యన్య అగ్నిసాహిరణ్యనూపసృజితా తిష్యపుత్రా
 నూర్ఖః కృష్ణేంద్రజనా కృష్ణవర్ణా లోకా కృష్ణవర్ణ శిష్టి
 కృష్ణేంద్రజనాః । లోకాకా న్యుచ్ఛ్రాంతిభిష । అంతరి
 త్మంలో హితనూర్ఖా మనాశ్చ రాక్షసాంధవతి తేనాంత రిష్య
 జహగ్జాన వర్తమానా పునపునరాగచ్ఛ అమృతం దేవం మ
 త్యామనుష్య నివేదయ । స్వస్థానైస్తామః । యాదృశా మృ
 తం మరణహితం ప్రాణా మత్యా మరణ హితం శరీర చనివే
 య । తిభాచారాకాండ । అనిత్యోనుశ్చేనానమూరిత్యై
 తస్యమంత్రస్య వ్యాఖ్యానరూపబ్రహ్మణా యథోక్తాథోకవగమ్యతే ।
 మత్యామనానిమానిశరీరాణిమృతైవాదేవతైరి । యథోక్తానా
 పతపుత్రాదేవోభువనాని । సంస్థా లోకాపర్యం అవేక్షమాణ
 ప్రకాశయగ్భిషేకం ।

అన సాక్షాత్తునానాశానామృతం భూమృ
 పిదే వరిచ్చందాశ్చను క్షమిష్యాను । పు
 నర్జన్యము ప్రాప్తాచార్య కవితే తత్పురం
 పురాశిష్టం । శౌనకాదిభిరాచార్యైశ్చకాం
 తుపత్తిత్యుద్ధుదానీ నన యోచ్యతే ఉను
 త్యి జాతినేనమితి గ్రయోదశశిష్యనూక్త
 స్వగృహపుత్రాభిషేకా ముషీ । మూర్ఖ
 దేవతానానాభ్యాగాయత్రేచ్ఛ దోష్యయత

మనస్సేవీచత సోనుషుగడిత్యునిత్యైర్తయం
 త్యైచోరోగఘ్నానీషుచ. త్యాత్మై శోద్వ
 మంచానీ । సూర్యోకథానవియోగః ।
 ఓంఉమత్యైంతాతనెదనం దేవంవహంతికెవ
 దృశేవిశ్వాయసూర్యం । అపత్యైతాయ వో
 యథానక్షత్రాయంత్యైకుభిసూరాయవిశ్వద
 త్వసే । అదృశ్యమస్యకలి వోవిరిశ్తయో జ
 నాంలను । భ్రాత తోలర్పయో యథా ।
 తనగర్వోన్వోశోజ్యోతిషమృగసీసూర్యం వి
 శ్వయోభాసి రోచసం । క్రత్యైదేవానాంవి
 శ్వోకత్యైబ్జువేషే మానుషాః । కృత్యైశ్వో
 క్యైశ్వో శే । ఏవాచావచక్షవా భుంక్త్యైంతం
 జనాంలను । క్ష్యంవరుణశ్శేసి । విశ్వామే
 వీరదశ్వభ్యానా మిమానో అక్తుభిః । ప
 త్యైకాన్వానిమాన్య । సప్తకాన్వారిశోంధ
 వహంతి దేవసూర్యః । శోచిష్మకంవి
 చక్షుః । అయశ్శపత్యైకు ధ్యువనూశోరభ
 వ్యసప్త్యై । తాభిగ్నలిస్వయక్తుభిః । ఉద్య
 యంతమవహ్నిశ్శోమ్యశ్వైంతిఉత్తరం । ద
 వందేవైత సూర్యమగ్ని వజ్మోలితత్తమం ।
 ఉద్దానస్యమిత్రయపాతగోహంశుక్త కాం తి
 వ్యాద్రోగంయమసూర్యశారిమాణచవాశయ
 శాశుమేవారిమాణ శోపనానాను దత్తసి
 అహోహారివేషే ధమేవారిమాణం విజత్తసి ।
 ఉదగాదయమూదిశ్యో శ్వేనచావ సహ ।
 ద్యైవంతంసుహ్యంరంధయన్తొలపాం ద్విషతే
 నితం । చిత్రందేవానామువగాదసేక మిరిష
 శచాభ్యగూక్త్యైతఃశీరసపురః కుతస్య
 షి । సూర్యోదేవకా । త్రిష్టు ప్పందః ।

సూర్యోన్మత్తానవినియోగః । చిత్రంజీవానా
మువగాః పంచతుమిణాత్రన్యవరుణవ్యాగ్నౌ ।
అపాద్యానామృధివీచితరితమోర్ధ్వ । అత్రాజ
గతృన్మృగృచ్ఛ । సూర్యోదవీను మవరో
'వగానా' సూర్యోనమోయానభ్యేతిపశ్యాత్ ।
యత్రానరోదేవయతోయగానినాన్యత్రేవ
తిథదా'యోదాద్రం । ఇదాలక్ష్వానరిమూ
ర్గన్యని కామిన గ్వాతమ సూర్యాని నినుస్త్రిం
తో దివతన్మన్మమన్మపరిదానామృధివీనునతి
సద్య । తమస్యోన్మత్తదేవత్వం తస్మాత్తద
సూర్యాతోన్మత్తత స ద భావ । యదేవ
యత్తమతితస్మిన్స్తా ద్వానాతీవాన్మమనే
తిమన్మత్ । తస్మి త్రోన్మత్తమగ్రాధివ త్తే
సూర్యోనూపాక్తిని తేద్యోనుస్థే అని త
మన్మత్త్యోన్మత్తపాదా క్త్యమగ్రాధివత్తమన్మ
భారంతి । ఆవ్యా జేవాడిది సామూర్గన్యని
నిలన్మత్తానికృతానినీవత్తాత్ । తిన్మోమ
తోన్మత్తమోమామనానా తా మదితిస్సి ధు ప్పు
ధివీ ముతద్యోనాచుసానార పన్మత్తం ...
అహ భోఅభివాదమే ।

అమిత్యేకామరంబ్రత్త...భూభూ వస్వరో
మమోపాత్తదురితక్షయద్వాకాశీకరమోర్ధ్వ
ప్రీత్యర్థంసూర్యాహ్నికసంధ్యాయభాక్తిగా
యతీమంత్రతకంకరిష్యే ।

కేవలాయస్మాత్...శ్రీకృష్ణాయనమః ।

కాయేనవాచామనసేంద్రియైశ్చాధ్యాత్మసా
ధా పక్వతేన్మభావాత్ । కరోమియదంతిక
అంతకన్మనాకాయగాతేలివమన్మయామి ।

శ్రీకృష్ణాయనమః ।

మహాసార ప్రారంభః

అథ సాగ్ధానాం పుంసాం తాత్పర్యమున్నట్లేవ
 తచ్చందాన్యమున విషయము . ఇన్ద్రతామ పూ
 ర్వాద్యాని ముక్తై రసిన్ద్యవృథాదిన్ద . శౌనకాది
 భిన్నాద్యైజకతా తున్ద్యతాభిః విదానీన్ద
 యోచ్యతే . ఉద్యుజాతవేదన మితి త్రయో శ
 చక్రస్య సూక్త క్షయత్ర ప్రవక్తాభిః సు శ్లో
 దంతా . నవాద్యాగాయత్రీచ్ఛదోద్వయ రమ
 స్పరీతచరిస్తా నప్తభ ఉద్వ్యం ద్యుక్తియన్ద్యుచోరో
 గము ఉపవదంతా భక్తచక్రశోద్విమనాశేన సూ
 ర్యోకస్తానరినియూ . ఓం ఉదున్ద్యం జాతవేదనం చ
 వ సహ (కీక)వ . దృశ్యే క్షయ సూన్యం . 101

అథ సూర్యోక్తానాథకం సా సూక్తాని వ్యాఖ్యాన్యము ఉద్యు మి
 తి త్రయో శచక్రస్య సూక్త స్వస్వప్రవక్తాభిః సూర్యో దవ
 తా నవాద్యాగాయత్రీచ్ఛదోద్వయ రమ
 వదంతాభిః చోద్వపద్వేర . తః సప్రజ్ఞాతా సూర్యా క్ష్యా
 యవా సూర్యో ర్శత్రయ . సూర్య సర్వస్వ కరక ముద్విం ఉదు
 వహం తే డోద్వం సహ తి . ఉద్వివదపూరణ . ఉక్తంచ మితా
 త్మ రవ్వనభక్తా ముద్విరీతి మథకం . విశ్వా యచిన్ద్రన్ద్రై భవ
 నాయన్ద్ర శేద్రన్ద్రం . యథా సర్వజన సూర్యో చక్ర్యం తతో ర్భక్తం
 శవా త్రిభక్త . కీన్ద్రశం మార్యం . ర్భక్త్రన్ద్ర . జాతవేదనం .
 జాతానాం ప్రాణేనాదవేదితాం జాతరజ్జ జాతకనవా జేదనం
 ద్యోతమానం . అత్ర సదృశం . ఉద్వవంతి . జాతవేదనం చైవ మ
 క్ష్యా శ్చోన్ద్రయో వాన్ద్రపాం భూతానాం సందర్శనాయ
 సూర్యమితి .

అథ త్స్యేతాయవోయథానక్షత్రాయ త్యక్తభిః సూ

రాయన్ద్ర చక్షసే . 102

అథ త్యమితి . త్స్యేతాయవోయథా ప్రతిష్ఠాన్ద్రా రాధనక్షత్రాన
 క్త్రాణి దేవగృహయాపాణి . దేవగృహవైసక్షత్రాణి త్రిన్ద్రం

రాత్ । యద్వాచహాలోకనతః మానస్థానా యద్యోగః । తాన్మ
వానానకుత్రితూపాద్యశ్శతే । తథాచమియతేయోవాచహా
జగేలముగ్ధంవర్తమాకనకుత్రితం నకుత్రితానాంనకుత్రితం । య
ద్వానుకృతాజ్యోతిషేనకుత్రితాన్మచ్యుతే । సుకృతా వాన తా
నిజ్యోతిషేనకుత్రితాని యానకుత్రితానిత్యాన్మానూత్ యానా
తహానకుత్రితానిత్యాన్మగ్ధానానినకుత్రితానిచబ్రాహ్మణామి
తితథాచిధానకుత్రితానిత్యుభిరానిభిస్సహలక్షయః కలపః చ్యుతి
విశ్వచక్రసేవిశ్వస్సవర్తస్సవర్తకాకశ్శనూనాయసూర్యస్య । తాను
సంన్వప్యేతిశేషః । తథాచరానకుత్రితానిచరానిభిస్సహసూర్యతరమి
వ్యతీరిభిత్వాహహాయంతివిశ్వకాం । తాయుర్నిస్తేనాను । తా
యస్తవకవిశేషాన్నామసుచారాత్ । తక్తుభిరనినామరాశ్శిశ్నవరీతక్తు
భిరనినారాత్ ।

అవ్యక్తమవ్యక్తమో విరళయో జనాం జను ।

[భావ తోల్పయోయథా : ౩ ।

అవ్యక్తమప్రేతిత్యసూర్యస్యతేనా । ప్రజ్ఞావకాం శతయోదీప్త
యా జనాంజనువ్యవ్యక్తింసంబాతాం నిర్వాణముః । మోదేత్తే న
నిర్వాణకర్తృకాయ తీర్తవిశాం । అభిర్విష్టుతా [భావ తో దీప్త
మానాంఅర్పయోయవాల్పయథా ।

తదనిర్వాణకర్తృకాయోదీప్తమపృథగీమాన్య । విశ్వ
కాభాషికోచనం ౪ ।

తదనిర్వాణకర్తృకాయోదీప్తమపృథగీమాన్య । విశ్వకాంశతమ
తోన్వహాకర్తృకాయ తీర్తవిశాం । అభిర్విష్టుతా [భావ తో దీప్త
మానాంఅర్పయోయవాల్పయథా । తదనిర్వాణకర్తృకాయోదీప్త
మపృథగీమాన్య । విశ్వకాంశతమతోన్వహాకర్తృకాయ తీర్తవిశాం
అభిర్విష్టుతా [భావ తో దీప్త మానాంఅర్పయోయవాల్పయథా ।
తదనిర్వాణకర్తృకాయోదీప్తమపృథగీమాన్య । విశ్వకాంశతమ
తోన్వహాకర్తృకాయ తీర్తవిశాం । అభిర్విష్టుతా [భావ తో దీప్త
మానాంఅర్పయోయవాల్పయథా । తదనిర్వాణకర్తృకాయోదీప్త
మపృథగీమాన్య । విశ్వకాంశతమతోన్వహాకర్తృకాయ తీర్తవిశాం
అభిర్విష్టుతా [భావ తో దీప్త మానాంఅర్పయోయవాల్పయథా ।

కూన శ్రుగుహాయాగానిహలావయః ఖూతానికర్షణాయవిశేష్యతైత్ర
 పారయ తిశామవసమనుచ్యతీత్యథః । ఏవం ధంధద్రవం కిల్యా
 గం మూర్ఖంకృతీభద్రాయః ల్యాగరూపాయకమకథలాయస్తవం శి
 శిశేషః । యద్వాదేవకామాయయవమానాః యుగాని యుక్త్యావి
 ఖూతాన్వనీభిష్టాని తాన్వ తోభద్రవం ల్యాగమగ్నిహూతాద్విశం
 కమకథలాయతత్ఫలాభాంకరిత్రత్యైకయస్యాముషసి ద్రవ్యైతా
 యాంకితన్వతేచిప్తా య తి ।

భద్రాలశ్యాపారిశమాన్వనీభిష్టానిచిత్రావతత్వా అథ
 కూనాగ్నిః । సమశ్య తోదివలవృష్టమస్తుఃకరిత్యా
 వాప్యధివీయంతినద్యః । ౧౬ ।

భద్రాలశ్యాః తి । భద్రాః కిల్యాదా అశ్యావీగ్వాత్యుభయం
 అశ్యనామత్యైకః కియాకదయోజనీయంతశ్యాస్తుగావ్యానశీ
 లావావావిషావాకారః చిత్రాః చిత్రావయవాః అనుభూత్యా
 వి అనశీమోనర్వైస్తుత్కామాననీయాః ఏవం ఖూతామూర్ఖ
 స్త్రీతగ్నాలశ్యాః । యద్వాదేవం గంధిన్యమూర్ఖం గంధా తో
 శ్యావీవంకిలవనాంపాఞ్చవంతోశ్యాః । సమశ్య తి అప్రాభినా
 మస్యమానాః సుతా దివాలతిత్వీకృత్యవృంకరి వీజకం మూర్ఖ
 భావలక్షణం అస్తు తాతిన్య త్రివపునం కియదావాతీతరవ వాదా
 కిలాకత్తయోధద్రాది శేషావిష్టాదివృన్యం వశస్థలమూర్తిప్యతి
 అప్తాయచిద్యావాప్యధివీద్యావాప్యధివోగ్నీ వద్వస్త దనీమేచికినా
 మ్నా కరియంతి కరితోగచ్ఛతి ప్రాప్నవంతీత్యథః । అశ్యా
 అమూవ్యాప్తి ।

కీతూన్వనీభిష్టాదేవత్యతేన్వహీత్యం మధ్యాకతో
 యోగితంనలభార । యదేకయక్తమాదిత సుభస్థా
 ద్రాద్రాతీవాస్త్రమతేషవమై । ౧౭ ।

కీతూన్వనీభిష్టాః । సూర్యస్యచంద్రస్యచేరకవ్యాదికస్య తిదేవత్య
 హీన్వనీభిష్టా వాతరవిద్యుతితియావత్ । మహిన్వంజుహన్వం । మ
 హాన్వయంరవిదేవ । తత్పృథక్సోరేత్యచ్ఛబ్దాభ్యాహరం । యతిః కర్తా
 కమూతామైతత్ । హీరణ్యకవిసమాత్తస్యకృప్యాదిలక్షణస్య ।

కమలానామధ్యామధ్యే అకరణమాప్తవవరిస్త్రికామగణితతః ౩ నీ
 గణంస్వయంరత్తికాలం అనంతగచ్ఛామూర్త్యః స్వభావంనెజహంత
 పాల్లకాత్వాత్తః కేవలంవాంఛి । కమలాకరిశ్చ । ప్రవృత్తం ౩
 మకలకరినమాప్తమేవవిన్యజశిలస్తంయతఃసూర్యంధృష్ట్య । ఈ
 దృశ్యస్వతంత్ర్యమహిమూహసూర్యస్వనికైస్త్యాస్త్రినికైస్త్యాని । మా
 ర్య ఏవేవంయహిమూహంస్వానింస్వాని చావగాహతేచిచఇతిత్యవ
 భారతే । యదన్ యస్మిన్నేకాలేవారితోరవహునిశీలాన్ సర్వ
 స్త్రి వారిగవర్ణా నకర్తాన్వాసనస్తాత్ సహస్థానా దస్తాత్ప్రధికాల్లా
 కాత్ ఆదాయతయత్తత్ప్రధినియత్కాకరతి । యద్దాయతే
 కాలాత్ పూర్వార్థోఽస్మిన్యః । యదేవాపౌర్వార్థేనకర్తాన్వాస
 ధస్తాత్ । సహస్థానంరత్తిస్త్రీనితస్సాధికా తస్మా యుక్తముచత్
 తత్ అనంతరమేవ రాత్రివికావాన్ ఆద్యాన్ మత్తృతమసి నానమ్మి
 సిమకల్పపుష్కలభుక్త్యమః సప్తమ్యథాచతుర్థి । పర్వస్త్రిభో
 కానుగేహిస్తాయసి । యద్వావాన్ వానిరతివా తస్మిన్సర్వసాదస్తా
 త్లోకాత్ అపగిసిమరాత్రితవస్తమతే । తత్ప్రవృత్తం । తత్సూ
 ర్యస్వదేవింకరిస్తహిన్యః మధ్యేమగ్నమకాంక్రియసూరానాం
 విభరింనలస్త్రియశేమవాన యక్తచారణానానిర్గర్భా పారితో
 కానితివాధరాత్రివాసస్తనుగేహియన్మే । వానిరవాహరకయుఫరి
 నిర్వస్తాదితి ।

‘రిన్చిత్రస్యవరణస్యాగ్నిచతుఃసూర్యోనూపం క్షణ
 తేద్యాయతన్తే । అనంతమస్యద్వ్యకర్తవచా క్షణమ
 స్వధరితస్సంభరంతి ॥ ౧౮ ॥

తస్మిన్రత్తిస్త్రీని । తత్తదానీమదయనమయేదుక్రస్యవరణస్య । ఏ
 తదభయోదవహితస్యస్వాత్మజాతః అభిచయేఅభిమత్యన ప్రకాశ
 నాయద్యోర్నభవశివశ్చేతివత్తామధే సూర్యః పర్వస్యభీరకస్సని
 తానూపంనర్వస్యనీహువకర్తాకాకరతి । క్షణమేకరోతి అపిచ
 అస్యసూర్యస్వభారితః । తస్మాదకలిలాత్తయరాత్రిస్వభావశ్చ
 వా । అనంతంఅననానూహితంకృత్యద్వ్యకర్తావ్యాకరంకరత్ ।
 దీప్యమానంశ్వేతవనిశాంకాకరతి । అలానామరస్వలతేమత్తయమహి

అక్షరాలేదన్న భార. అలవానినర్థియొగమనేనిహ్మద. అంతి ౪. అ
భావ్యు. కృష్ణవరాచలస్యల్లం. పుక్తియొగ గమనేని హాత్రావస్య
అత్తయో మేవంకుంబితి కేవలత్వం తస్యయాహర్త్య. మిహ
ర్హితుః ।

శ్రీ దేవా ఉది న సూర్యవ్యతిరక్తనిభిశ్చ తాని
రవిశ్యానో లక్ష్మ్య మిన్ద్రోపకణామా మహాలక్ష్మదీతి

సి య పృథ్వీ. ఇత్యాదిః ॥ ౧౨ ॥

అద్యై దేవాయతి । హే దేవాక్ష్మీమానాఘోర్వరత్నయః । అద్యై
స్త్రికాదేనూర్వాన్యైదిష్ట్యుడదిశ ఉయేసతిత్తరిస్తరి । ధనరత్నో
యూయం । అస్తాగ్రాహసావాత్ సమ్మిష్టరిసేవకృష్టవాల
యతి । యదివమస్తాభికత్తన అస్తదీయంతే మిత్రాదయష్టద్వైవ
త । నమవాంశాంపూయం ॥ అనుమన్సంతాంకైః త్పతియూ
పత్ । మిత్రాగ్రమిత్రైస్త్రియక అమాంభిమానీదేవ । వరణోఽఘ్న
వానివారయితా వాత్సభివానీదేవ । అదితిరభిజనీయా అదితి
త్వానుదేవనాశానీ ఘన్యం దవశీలాశ్చి కాభివాసనీదేవ తాన్యభి
భూలోకన్యభిస్తాత్రి । ద్యావన్యోకన్య ఉత్తీత్యనుచ్చయే ।

[illegible]

ఇంద్రుని విని నిర్భయముగా బోధింపి యాతమానుష్య స్త్రీప్తు
క. అమునాదిర్భి. పరిమేస్య యోగా దిందిమానా. ॥ ౭౪ ॥
మిశ్రింకుమీతెమ. రణాతా ॥ తదవహరిభిమానినం. వీతంవతన్నామ
శరీరే పరిమానా. ॥ ౭౫ ॥ పరుణంరాపస్యవారకంరాత్యభిమానినం ॥
శమానాశాశిధాగ్నింగమనాదిగుణభిప్త్య మేతన్నామక. మూచూ. ॥
అథాబివయోగైదివ్యుదిరిధమ. సుమకా. పుపర్మలోగరుత్మక
తన్నామక. యోగభక్త్యస్త్రీపుత్రయమేవ. ॥ ౭౬ ॥ పరిమేస్యనాత్యమితి

[illegible]

యథా (నా శ్చ త్తే కి స్వామి చా నూది ప తోః ॥)

ముమ్మి. | సూర్య దేవత గాయత్రీ చృది. యశా

సూక్ష్మవృక్షాః సున్న మనా విధ్యదాసుః । అక్షర

విద్యభ్యాసుక్తుభువనాస్సదీధయః । ౨౩ ।

యశామాత్యేనామౌమిపుత్రోద్ధిరనుష్ఠానయాత్రీణాం ॥

మరణీత్యతేహానూర్య పేతకదేవ త్యాత్వా యథాజనురః ఆ
 ముర్యచాగ్నివహతుః అమరస్యచాపుత్రస్యభా నునంజ్ఞకః తమసా
 మాయానిర్మితేనాపధ్యత్ ఆపుణోదిత్తథకః తథాభువనానివర్తానీ
 అదీపయ్యుత్పాద్య తేయభాతత్రత్యపుర్యోజనాత్యైతనిత్ వ్యవస్థాన
 సుఖానిగ ముగ్ధముఖోభవతి ।

యదద్వినూర్యైశ్చకౌతూహ్నాభితివ ఉద్యోగితి
 చత్రసోధక ఉమత్సద్దశకానివపురిశిబృహతి శిష్టక
 శీష్టకనిహోబృహంతీచ్యుతురిశిపుఃఉష్టిక్ । ఎకా
 నామైత్రావరుపుత్రోవశిష్టముసి నూర్యదేవ తా
 యవశ్యనూహ్నబ్రహ్మనాగాఉష్ణన్తి తాయ వరుణా
 యసత్సం వశుం దేవ త్యాదిత్యస్యామరివప్రియాసా
 ర్యమన్యో రిః । ౨౪ ।

యవశ్యనూర్యైశ్చకౌతూహ్నమై తావరుణీర్యసిష్టనూహ్నశ్రీష్టక హే
 నూర్యవ్యోష్టచేరః దేవత్వం ఉష్ణకలన్యాస్తిన్నైనుష్టానకారేబి వ
 బ్రూహ్మణః కిమితివాగా అనానవత్తివితేలవావాది యదదేవే
 ఘమభ్యే బ్రూహ్మ తస్మిన్య హి అదితే-దీవదవ తాదేవ దేవా
 నాంనుభ్యేమి త్రాయేమనా యవత్సమేవితరాస్యను అనాగపేత
 వేసుకిం చహేతర్హి నాగాది । త్యాంశ్శుత్రాస్తువత తవప్రీ
 యానా పియాస్యమర్షి శ్చేమపిషయాధివేమ । యన్యా ఉత్త
 రాకానకావశ్యం । హేతవితేతర్హి నాగాత్త లక్షణదేవయోజ
 వేమనుభ్యే త్యాంశ్శుత్రా త్వవైప్రియాస్యమేతియ్యస్తా దేవేవ్య
 వాచా బ్రూహ్మ తహి అయమనవరాధీ ర్యను హేతి త్యాంశ్శు
 త్యావప్రియాధివేమమగ్నికః ।

ఉతూహ్నోబృహం చీకవ్యపేత్సుమనీ త్యాజనిమ
 మానుషాణాం । సమోదివాదిగృతే రోచమాన క్ర
 త్యాకృతమన్యత కిలంభిభూకర్ । ౨౫ ।

ఉతూహ్నాభితి నూరామై తావరుణీర్యసిష్టనూహ్నశ్రీష్టక ।
 అశుంమాగ్నోవ్యవహేదేవః బృహత్ అగ్నిధీం పురుషనూ
 నీలవానినిచీకవితేనా పిషకత్రేత్ ఉష్ణకాంశ్చేయితిశీలవతిమా

[illegible]

సూక్ష్మ శక్తిని సజ్జానీ పూర్వము భక్తి శక్తి
వై. శనో మి. యవరణము వీచినానా పూర్వము
గృహము. ౨౬.

[illegible]

విశ్వులసోమభోగ తృతానాః రక్షామి
 త్రోలగ్నిః । యచ్చ సుచందా ఉపమన్న లః । నూ
 న కామ పూర్వత్రుప్తనానాః । ౨౬ ।

[illegible]

సుపాకం చక్షుర్విత్వవశాత్త్య దిచ్ఛైర్నయన్తు
మిత్త్యక్తమానీ ౧౮౦ ।

ఉద్వేగము భగవద్గీతయొక్క చాలా విశేషముగా నుద్భవించును.
 (కావలసివచ్చినప్పుడు) స్త్రీయుకా! ఇది ఉద్వేగమునకు ముఖ్య
 కారణము. భగవద్గీతను చదివినప్పుడు ముఖ్యముగా నానందమును
 బ్రహ్మమును పొందవలసివచ్చును. ముఖ్యముగా నానందమును పొంద
 వలసివచ్చును. అందుచేత భగవద్గీతను చదివినప్పుడు ముఖ్యముగా
 నానందమును పొందవలసివచ్చును. అందుచేత భగవద్గీతను చదివినప్పుడు
 ముఖ్యముగా నానందమును పొందవలసివచ్చును. అందుచేత భగవద్గీతను
 చదివినప్పుడు ముఖ్యముగా నానందమును పొందవలసివచ్చును. అందుచేత
 భగవద్గీతను చదివినప్పుడు ముఖ్యముగా నానందమును పొందవలసివచ్చును.

ఉద్వేగము వీరభవానారమణులు, ముప్పామూ
 ర్నానానా చక్రచక్రానిర్మితం దంబానానా
 ధూమ్రాయుకం ॥ ౨౯ ॥

[illegible]

విశ్వాజమానాశ్చివన ముహూర్తాదైత్యవృత్తమును
 కృతగానాః । ఏవమేదవస్సలిఖచచ్చందయ్యువా
 నావరీరినాశిభాయ । ౩౦ ।

[illegible]

ದ್ರಾವಿಡರ ವ್ಯವಹಾರದ ಬಗ್ಗೆಯೂ (ಇನ್ನೂ ಕೂಡಾ)

జమానః । నూనఽజశాన్మాన్యేన్యేషామతా యఽన

ధాన్యనికావన్న వాఁసి । ౩౧ ।

దివోదత్త కృతి । అయం సూర్యోర్ధ్వోరౌచమానః ఉరు చతుః
 కభూత తైవాస్మ దివః అంతరిక్షాదుదేతి । య బ్యాదివః అంత రిక్ష
 స్సోర్ధ్వః । ఆభరణస్థానీయః కీర్త్యోయం దూరేతి భా । దూరే గంఠా అ
 ధోఽదే అధోఽమూరే అధ్యాయో వాతర నిస్తారకః । భావమా
 నో దీప్యమానః । ఉదతిమానం నిశ్చయం జనాన్సర్వే ప్రాణివిసూ ర్యేణ ప్రే
 రణే దేవేన ప్రసూతాః । పేరితాన్సంతః । అథాఽనిమః । త్రితివ్యానిలన్మయే
 యానిలపాంసికమాఽనికృణవః కురంతి ।

యితాచక్రమృతాగాతుమ మన్మథే శ్చేనోన

దీయ్య స్వేతిపాథః । ౩౨ ।

యత్ర చతుర్థి యత్ర యస్మిన్ నం తరిక్షేలమృతాః అమరధ
 మాః ॥ ౧౦ ॥ పూర్వదేవాః ॥ నమోనూర్తాయ గాతుం మాగః ॥ చక్రిర తు
 ర్గతాతత్సదః ॥ అతరిక్షంలన్వేతిలనుగచ్ఛతిక ఇవదీయాగధాశ్చేనో
 నశంసన్యగమనోగృధ్విఇవలయమథాశ్చ ॥ సౌర్యవిత్కుక్షం ॥

ఉదు చ్యుత్త శతం వపుది వవతిప్రతిహారే । య

దీనిగా సురహాతి దావవతి శోవిశ్రమచక్ర సేవకం 133.

ఉదుచ్చస్థశ్చ తవపురితిత్సానాం మే తావదుగీర్వసిష్ఠసూన రోఽ
బృహతీతోబృహతీపురిఉష్ణివాః । త్యద్ధౌతం త్యద్ధశినీయంవపు
మండలదివః । అతరిక్షస్వప్రతివ్వాశేసమీపఉదుపతి ఉదతి ।
ఉఇతిపూరణః । యదీంయదెతన్నడలంజతుశ్శేఘ్రగామీపతశః పత
సశోశోవపాతిధారియతి । కిమథాంవిశ్వస్మైసర్వస్మైఅరంచ
యసేసమ్యున్నర్వలోకదశావాయ ।

శీర్షాశ్శిష్టాణాం తగతస్త్రస్తువస్పతిః సమయావిశ్వ

మూరజు: | సప్తస్వసారస్సుని తాయనూర్యంబహం

॥ ३४ ॥

శీఘ్ర-శీఘ్ర-ఇతి । శీఘ్ర-శీఘ్రః పరస్పరవిచారః తృప్తియాశ్చ
 కంచమీస్వస్యశిరశీత్యుభయః । సూర్యంచహంత్యిశ్వనసంబద్ధౌతే ।
 అభవాశిరశ్చైవతద్వాస్యదగ్ధో-లక్ష్మీతేవిస్సయాతవ్యకాత్మకాన్యము

చ్యుతైస్సర్వస్య శ్రేష్ఠ ఇత్యర్థః ॥ జగతోఽంగమస్య తస్థుః । స్థావర
స్య పతింస్వామినం రథేవ తథా నాం నూర్యం విశ్వం రజస్సమయా న
ర్వలోః స్వస్మి పేలభిరతః పరితిస్సమయై క్యాది నానమయోశ్చ బ్రయోగా
ద్వితీయా సప్త నప్త సంఖ్యాకాః పృథాః అన్యనిరపేక్ష తైస్సన్యయమేవన
రంత హరిః ॥ హరితవనాః ॥ అగ్న్యో వహంతి సువిరాయసః స్థూపా
ప్తయై ।

తచ్చక్షుదేవహిగంపురస్తాచ్ఛుక్రీముచ్చరత్ ।

పశ్యేమశరదశ్చ తంచేమశం దశ్శతం । ౩౫ ।

తచ్చక్షురితి । తిత్ప్రిసిద్ధంచక్షు సర్వస్వప్రకాశకం దేవహిగం ద
వానాం హితంతేమాంహః సిద్ధికారస్త్యై తదిధీపత్వాత్ । అథవా దే
వేనవిహితం శుక్రం సిద్ధబంధుచ్చరత్ ఉగ్ర చ్చతితచ్చరదశ్శతం శితసం
పత్సరంపశ్యేమచేమశరదశ్శతం । పునః శ్రుతిరాదరాధాః ।

బల్లహం అసీ శ్శైతయోద్వయోఽభృగుపుత్రో
జమదగ్నిః ఋషిః సూర్యో దేవతాపూర్వాభృహశ్శుత్త
రానతోభృహతి బల్లహం అసిసూర్యబభౌదిత్యమహం
అసి । మహస్తేనతోమహిమాపనన్యతేద్ధా దేవసు
హం అసి । ౩౬ ।

బల్లహం ఇతిద్వయోభావో జమదగ్ని సూర్యోభృహతి న
తోభృహత్యై హేసూర్యత్వం మహా తైజసాధికః అసిబట్ సత్యం నైశ
స్త్రిన్న్విత్యర్థః । హేచదిత్యదితేః పుత్రత్వం మహా బలేనాప్యధికో
సిబట్ సత్యం మహా మహితః గతో మహతః కైతవమహిమా మహత్వం ప
నన్యతేస్తోత్పభీ స్తూయతే । హేదేవద్యోతమానాదిత్యగణ యుక్త
సూర్యత్వం మహా గుణేనాప్యధికో సిభవసిలిద్ధాసత్యమేవ అత్రినసంశ
య ఇత్యర్థః । అసత్యనామసుపాకాత్ ।

బటూన్సర్వశ్రేణసామహం అసివత్రాదేవమహం అ

సి । మహ్న దేవానామసుర్యః పురోహితోవిభుః శ్యాతి

దాధ్యం । ౩౭ ।

బటూన్ శ్శ్రేణి హేసూర్యశ్రేణసాశ్రేణశ్రేణ మహానర్వాదికో సిబట్ స
త్యం । హేదేవ ద్యోతమానసూర్యత్వం దేవానాం మధ్యమహత్వేన

మహానధికాసి । మహ్న మహిమ్నా అశ్రుర్యః అసుతాగాంహంతాచాసి
కించత్వం దేవానాం పురోహితః । ఉపదెష్టాసి । కించతవజ్యో
తిస్తే జువిభుమహాత్ అదాభ్యం కేనాభ్యహిన్యచ ।

నమోమిత్రస్యేతిద్వాదశ్చక్షస్యసూక్తస్య సూర్య
పుత్రోఅభితపాఋషిస్సార్యో దవతాజగతీచ్ఛందః ।
శిన్నోభవేతిక్రిష్టుః । నమోమిత్రస్యవరుణస్య చక్షసే
మహాదేవాయతదృతంసవర్యత । దూలేదృశే ద
సహితాయకత వేదివస్తుత్రాయ సూర్యాయశం
సత । ౩ ।

నమోమిత్రస్యేతిద్వాదశ్చక్షస్యసూక్తస్య సార్యోభితపాసార్యం
జాగతంత్రీష్టబ్దకమ్ । హేఋష్విజాయాయమిత్రస్యవరుణస్య మి
త్రావరుణయోచక్షసేదగ్రష్టేమహామహితేదేవాయద్యోతమానాయ
దూరే దృశేమా రెసంతరినఃపిష్యతేదేవహితాయదవేషుహితాయ
కరివేవిశ్వస్యప్రజ్ఞాకథాయదివఃపుత్రాయపుత్రభూతాయ దిరిహ
చంచూ నత్వాత్ పుత్రత్వవ్యవదేశః । సూర్యాయసూర్యాగ్ర సమఃస్ప
త్వాతత్ విహితంకృతంయోగాదిలక్షణం కమకసవర్యతపూజయత
శంసతస్తుతివ పితురుతి ।

సామాసత్వోక్తిఃపరిపాతువిశ్వతో ద్యానాచయ
త్రీతితనంసహానిచ । విశ్వమన్యంన్నివిశలేయదేజతి
విశ్వాహవోవిశ్వాహోదేతసూర్యః । ౩౯ ।

సామాసత్వోక్తిరితిసాసత్వోక్తిస్సత్యవచనం మామాంవిశ్వతః ప
రిపాతురితు । యథాసత్వోక్త్యాయత్రియస్తి దేశేన్యావా పృథి
వ్యావహానిరాత్రియశ్చతరసగతస్యగతత్రవ్యం సర్వంఆస్యత్ భూత
జాతంనివిశలేవిశ్రామ్యతియదతత్ భూతజాత మేజతికం వలేవిశ్వా
హాసర్వదాలవశ్చన్యందంతే । విశ్వాహాసర్వదాసూర్యశ్చోదేహసా
త్వోక్తిస్సత్యవచనంపరిపాత్విత్సథః ।

సతేఅదేవఃపరిపాచితేయదేత శేభివతరై
రభర్యసి । ప్రాచీనమన్యదనువతలై రణ ఉదస్యేన
జ్యోతిషాయానిసూర్య । ౪౦ ।

న గౌతమేవ ఇతి । హేసూర్య తేతివఃమీ పేదివఃప్రశ్నఃపురా త
 నః । కశ్చిదదేవోమహోరాక్షసోవానివాసతేకదేత్యత ఆహ యద్య
 ద్యానంకతిస్తైఃగమనశీలైవతిశేభిరత్యైః । రధర్యశింధం కానుయసే
 యోక్తుం । కించప్రాచీనమన్యత్ త్వదీయఃజ్యోతిరజఃఉద క
 మనువతఃతేతస్యనతేన జ్యోతిషా ఉద్యా సిఉదేషి । యన్యా
 ప్రాచీనమన్యద్రజఃచంద్రాఖ్యఃజ్యోతిఃత్వామనువతఃతేతత్స్వమన్యే
 నజ్యోతిషానహాదేషీత్యథః ।

యేనసూర్యజ్యోతిషాబాధనత మోజగచ్ఛ విశ్వ
 ముది యమిభానునా । తేనాస్తర్విశ్వామని రా
 మనాహుతినుచామీనామవచువ్యవ్శ్న మవ । ౪౦ ।

యేనసూర్యేతి । హేసూర్యత్వంయేనజ్యోతిషాతేజసాతమః । అం
 థకారంబాధసేనివారయసియేనచభానునాతేజసావిశ్వంసర్వజగత్ ।
 జంగమముదియమిఉద్గమయసితేనజ్యోతిషాప్రకస్తతః । అనిరాం
 అనాబాధంఅనాహుతింఅహోమంచలమీవాఃరోగజాతః । చాపను
 వలవగమయ । దుష్వప్నగ్నిందుష్వప్నక్రథసమప్తః । చాపనువ ।

విశ్వస్యహిప్రేషితోరక్షసివీతమహేశయిన్నుచ్చర
 సిన్వధాతను । యదన్యశ్చాసూర్యోవబ్రహ్మ హే
 తన్నోదేవాలనుమనీతక్రతుః ॥ ౪౧ ॥

విశ్వస్యహిప్రేషిత ఇతి । హేసూర్యప్రేషితఃస్తుశిభిఃప్రేరితఃత్వను
 హేశయోలక్ష్మధ్యగతిధాచఃశ్వస్యసర్వస్య యజమానస్యవీతం క
 మురక్షసిహియజ్ఞవిశ్వంసకేభ్యోరాక్షసేభ్యోచాసి । స్వధా హవీః
 వ్యసూచ్చరసిఉద్గచ్ఛసిప్రాతహామేనివృత్తైవతి పశ్చాద్గచ్ఛసీత్య
 థః । యత్ యథాలిద్యాస్త్యిన్నచానిత్యాత్వాంఉపబ్రహ్మ హే
 ఉపబ్రామితిధానిలప్రాకంతం క్రతుఃతతఃమోదేవా ఇంద్రా
 దయఃఅనుమనీతతలనుమన్యంతాం ।

తంనో ద్యావాపృథివీతన్న ఆపఇంద్రఃశ్రూన్వాతుమ
 దుతోహవంవచఃమాశూనెభూమసూర్యస్యసందృశిథ
 ద్రంజపంతోజరణామసీమహి । ౪౩ ।

తంనో ద్యావాపృథివీ ఇతి । ద్యావాపృథివీద్యావాపృథివ్యాఅపశ్చేం

ద్రోశ్యమగుచున్నది. అపాకంపావిమ హాసంస అపాకంశద్యతః. ముతి
 దూపంపాశ్యం చెరిగిపోయి రాదరాహా. శ్రుంగ్యంతు. కింత
 వయం నూర్యః శ్రుంగ్యం దృశ్యవందకాన. తూన ప్రవృద్ధాయ మయమా
 యాభూమ నైవభవేమింతుకీవంతాదిరంప్రాగా భారయతో వ
 యంభవంకల్యాణంజరణం వృద్ధత్వంఅమరత్వంచలమహిప్రాపు
 యానుః ।

విశ్వాహర్యామమనమనుచక్షునాశ్రవావంతోఅ
 నమివాఅనాగనః । ఉత్కంఠంత్వారుత్రమహాదిపే
 దివేశ్యోగ్ధీవాదౌతవశ్యేమనూర్యః । ౪౪ ।

విశ్వాహర్యామి । హేనూర్యత్వాత్వాం మమననః ప్రీత్యుక్త
 మనసానుచక్షుచమదకానా । శ్రవావంతాశ్రుతా మ్యచేతా ।
 అనమివా, రోగరహితాఅనాగనః అపరాధఃజ్ఞాతాశ్చ వయం వి
 శ్వాహర్యదాలయమవనిశేషః । చహామిత్రమహాదు, కాగాం
 ప్రాణయిః దినేదినే ప్రతిదివం ఉత్కంఠం ఉదయం హ్రస్వవం
 తం త్వాత్వాం శ్లోకదిరం జేవా జేవంతో వయం ప్రతీత
 శ్యేమ ।

మహిశ్యోగతిలిభతంత్వానిచక్షుభాన్యం తంచ
 శునచక్షుషేమయః॥ ఆరోహంతంబృహతపాద స
 ప్తరీషయః జేవా, చరితశ్యేమనూర్యః । ౪౫ ।

మహిశ్యోగతిలి । హేనిచక్షుఃప్రప్తనూర్యమహిమహత్ శ్లో
 కి, తేజలిభితం భారయంతం భాన్యంతేదీప్తిమంతంచక్షుషేనశ్చ
 మాండన్యాగాంచక్షుషేమయః శుకరం బృహతోచక్షుమహతఃపా
 దసాబలవతః జరిమహతోబలవతస్సముదన్యాకరీశ్యభా, ఆరోహం
 తం త్వాత్వాంజేవాజేవంతోవయః ప్రతీతశ్చేదీవశ్యేమ ।

యస్యతేవిశ్వాభవనానిశేతునాశ్రవరశేనచ, శం
 తెఅమృతిః । అనాగాన్త్యనహరిశోమూర్యా హ్నం
 హ్న నోవస్మనావస్మనాదీవః । ౪౬ ।

యస్యతేవిశ్వేతి । హేనారితోహరితవగా శోమూర్య యస్యతే
 తతశ్చయవాశ్చాననవిశ్వ విశ్వావిభవనానిభూతా తాన్త్ర చుతే

ప్రకమః సాచ్యంతి । అమృతాంతిభిః । నిధిం తెచరిత్రావ్యంతి
చన్ద్రకుంతిత్వభాః । వాత్సల్యం అస్తాకం అనాగా వ్యసన అపరాధ వజ్ర
తల్యేన వన్దసానన్దసా అత్యంత తేయన్దర దేన వన్దుమత్త రణచ అహ్మ
హ్న తేన తేన దివసే ఉచిత ఉద్వచ్చ ।

కం నో భవచక్షుసా క్షణో అహ్మ కంభాను వాళం
హిమాశః పుణేన । యథాశమధ్వంచు మంద్యతో

తతత్త్వానిర్వద్రవింధేహి చితం । ౪౬

కం నో భవచక్షుసేతి । వైద్యుర్వైద్య చక్షుసా వైద్యసానా । అస్తా
కః క్షణముఖిరోభవయథా యద్వతేన అస్తాకం అధ్వం అధ్వని మా
నేకం భవచక్షుసా వైద్యుర్వైద్య క్షణముఖిరోభవచక్షుసేతి సూ
చనీయంద్రవింధనందేవా అస్తాధ్వం ప్రయచ్చ ।

అస్తాకం దేవా ఉభయాయా అస్తానై కళా యచ్చత

ద్విపదేతత్తవ్పదే । అస్త్విదమాదా యమా కింత

దన్ మైక యోరం పోనధాతన । ౪౭ ।

అస్తాకం దేవా ఇతి । వైద్యుర్వైద్య క్షణముఖిరోభవయాయం
అస్తాక ద్విపదేన సమ్యక్త కామచక్షువ్పదే పశ్యాత్త కామ ఉ
భయాయోభయభిభా ముద్వన్ద నై భూతిభా కామశ్రమః సుఖప్రయ
చ్చత । అవత్ యథా తత్త్వ రదికభవతేయమదత్ విభవే వాసీ
యః విచచక్షుర్యాయమాన బలవంతమివాత్మానమాచరచ్చ అకిరంసు
హితంచభవతి యథా తత్తథాశి రొగకాంతిమత్తకం సుఖం
యోపివయయోగ జనితం సుఖంచక్రపః అపారంచదధా సక్ర
యచ్చత ।

యద్వోదేవాశ్చక్రపశ్చాయాగుడను సహవా

ప్రయతీదేవే పోనం । అదావామోనో అకిరుచ్చ

వాయ తెతవ మైత దనోవనోసి తతన । ౪౮ ।

యద్వోదేవాశ్చక్రమేతి హేమనిః వానయి కారోదేవాః । య
ష్టాంవయ శివాయా వాచా మనఃప్రయతీదేవేయ క్షాప్రయోగం
చక్రపశ్చక్రపాతే దేవే పోనం దేవోదేవేయ దేవేయ శ్చక్రమ అకాత్మక
యస్యః అస్తాకం అస్త్విదమాదా మనఃప్రయోగం శివాయా వాచా మనఃప్రయోగం

న్యాయవరతిలస్తాను ద్వైతయతివాదిస్తాః । త్యోగిదానః । అస్తాక్షిత్వతః ॥ ౧౦ ॥
: ౧౦ ॥ తేననిధతస్తాకయతేత్యధః ॥

సూర్యోనోదివస్సా ద్విధిక్షుచ్యతా స్య సూక్ష్మస్య
సూర్యపుత్రశ్చక్షుఃపిసూర్యోదేవతా గాయత్రీ
చ్యుతః । సూర్యోనోదివస్సాతునా తోలంబరి
తాత్ అగ్నిర్నాచాధి వేద్యః । ౧౦ ।

సూర్యోనదితివంచనాసూక్ష్మస్య సూర్యశ్చక్షుఃసూర్యోగాయత్రీ
సూర్యనిర్వస్యప్రేరకశోభనవీర్యోవాదేవదివః । ద్యులోకాత్ ద్యు
లోకవర్తి నోదనాత్ సాలస్తా పాతురక్షతు వాతోవాయుశ్చలంతరి
తాత్ మధ్యస్థానగతాద్వాధకాత్ అస్తాగరక్షతు । రథామృదవీష్టా
నాలగ్నిశ్చ పాథి వేద్యః పృథివ్యాంచతా మానేద్యః శత్రుధ్యోనా అస్తాగ
రక్షతు ।

జామానవరిత్యస్య జేమాశ్చ తంసవాంతమాతి ॥ ౧౧ ॥
హి నోదితులిః పరింత్యాః । ౧౧ ।

జామానవరితి హేమవతిః సర్వస్యప్రేరక సూర్య జేమ అస్తత్తు
త్రాదికంసేవ స్వయస్య తెలిసవర్తః । రసహరణిలంజేజ్యతంసవా
నహమా యజ్ఞాః ప్రతిలవాతియోగ్యంధవతి యద్వాప్రకాశవాది
బ్యారాపూజయతిసర్వగులస్తాపతం త్యానివతంత్యాశ్చత్రుభిరస్తా
నుక్షిప్యమాణా మాః దిద్యురీషవనామేతత్ త్యోభిరూపాయాశ్చరా
యథాత్పాహిరత్ ।

చక్షుర్నో దేవసనితాచక్షుర్న ఉతధర్వరః । ౧౨ ॥

క్షుర్నాతాదధాతుః । ౧౨ ॥

చక్షుర్నో దేవదితి । సవితాప్రేరకోదేవః సాలస్తాకంచక్షుఃప్రకాశ
క మింద్రిణ్యం ఇంద్రియానుగ్రహకం తేజదేవోదదాతు । ఉతఅపి
చసర్వతః ఇంద్రసహచరః సర్వతాభ్యోపిదేవసాలస్తాకంచక్షుర్దదా
తు । ధాతాసర్వస్యవిశాలలక్షిత్వాదీశామృత్యుతమశ్చిన్న అస్తాగంచ
క్షుర్దదాతు ।

చక్షుశో దేహిచక్షుషుచక్షుర్విశ్రేష్ఠ తస్మాద్యథా ।

నంచదంబి చక్షశ్శేషుః । ౧౩ ॥

విశేష వివరణ

విశ్రాంత్యమును జరుగవాజనాదివిధవ ౧౦ తి
 వ్యాధులే స్యావవికారం । ఆమిత్రహృద్ధహ
 వ్యుత్పత్తయ బ్ధిలహ జైలమరహావత్సహ । ౪౬

బిభృష్యశానుభృమిలి । విభాట్ విభాజయూనప్రుత తే
 ప్రాథమ్యమూలం సుపుష్టం వాజసాతమం వాజస్యాన్నస్య ధమిక
 గివాయనాభాంయితప్రేతమద్యులోఽప్యధరణె ధారణూర్యమం
 కలెఽపికంసిహితం నెత్తిమనస్వరంలమిత్రహలమిత్రాణామ త్రి
 యాశాం సూత్రం వృణహస్త్యిహంశ్యదమ్యహంశమంశస్యా
 నామపక్షయతూగ్నాంశ్యతమలనురహం అను రాణాం క్షే
 త్రూణాంశూతం సమత్నం నమత్నానాంసహజ తతూగ్నాం హం
 త్నకమవియూప్యగపాతంజ్యోతిశేజఃజ్ఞానోదుభావతి

ఇందుననే మృత్యువును జూరక ముప్పాళ్లు పడవలె నుండుట
మృత్యువును జూరక ముప్పాళ్లు పడవలె నుండుట
ఉనుపదము భూమిని జూరక ముప్పాళ్లు పడవలె నుండుట

ఇదే శ్రేష్ఠ మితి । ఇదం సారం లేఁజు శ్రేష్ఠం క్రత్యేత్యుతమం జ్యోతి
హేతు స్తేహం గ్రహ సత్తా భాగావ పిజ్యోతి పరాకాశం అతివహత్రయ
ముత్యం వ్యవహితే వ్యవస్య సర్వస్య జ్యోతి ధనజిత్ ధనస్య జెత్తు క్రభూ
తం ప్రచురం ఉచ్చతే ఏవం నూచిజ్యమితి సర్వైరభిధీయతే । విశ్వ
భూట్ విశ్వ క్రతాకాయై కా భ్రాజో భ్రాజిమానా మహిమహా నూర్జ్యం
శ్రేష్ఠతా నామ ఉచ్యతే అం సదా అచ్యుతం చ్యుతి రహితం అవినాశ
మోజసే బోజలంకృత్య భేదిస్తానయతి ।

విభాగములలోనివిద్యార్థులను అరగిచి రోషనం దిస్తే,
యేనేమూవిద్యార్థులను అరగిచి రోషనం దిస్తే,
దెవ్వరూరూ. ౫౦ ।

విభాజిత్వము . జ్యోతిషతేజసావ్యవర్తంబు తేజభాగము విభా
జయగా దివసంబంధింపఁగలవలె విశ్వానందచరితము ప్రస్తుతి . జ్యో
తనుగానాంబుల్యపార హితునావిశ్వేషం దెవనా . నీ తోయగాది
విశ్వజ్యోతిషతామై ననా రేతేజసావ్యవర్తంబునావి

విశ్వానర్వాణీభవనానిఉదకాని ఆభృతాభృతాభృతాని ఆభృతాని
వంతి । యద్వానర్వాణీభాతాతానిఆభృతాతానమంతాభృతాని
పోషితానిభవంతి తేనజ్యోతిషేత్యన్వయః ।

ఆయం గౌర్యశ్చైరిక్ష మిదితిత్రిచరశ్శస్త్రనూక్త
వ్యస్తాయంభవస్సాగరాగ్నిః సూర్యో దేవ
తాగాయత్రీచ్ఛండః । ఆయం గౌర్యశ్చైరిక్షమి దన
దన్వాతరంపురః । పితరంచద్రయఃస్త్వి । ౫౯ ।

ఆయం గౌరితిత్రేతశ్శస్త్రనూక్తవ్యసావగరాగ్ని బాహు దైవరిం
సౌంధవా । గౌగమనశీలఃపృశ్నిప్రాప్తవణకావ్యప్తతేజఃఆయం
అయం సూర్యః అకర్మిత్ ఆత్మాంపవా ఉదయాచలంహస్త్రవా నిత్య
ధాః అకర్మచపురఃపురస్తాత్ పూర్వస్యాంఽశిరః తిరఃసంస్థాభూత
వాతస్య నిర్మాత్రం భూమిమనఃత్ ఆనీదతిప్రాప్నోతిఅదైత్వాంధ
పోలుక్లుపిత్యాచ్చైరవాదేశః । కథంపితరంచాలకంద్వలోకంచశబ్దా
దంతరిక్షంచప్రయఃప్రకషణాశీఘ్రంగచ్ఛాన్వయమతరాశోభనః
గమనోభవతి । యద్వాపితరంస్వః ద్వలోకంప్రయగ వతాతే ।

అంతరిక్షగతిరోచనశ్శస్త్రాగదపానతి । వ్యాఖ్య
స్తహిషాదివా ॥ ౬౦ ॥

అంతరిక్షగతి । అస్యనూర్యస్యరోచనారోచమాన దీప్తిఅంతరిక్ష
రమధ్యేముఖ్యప్రాణార్తనాచరతివతాతేకింకుర్వతిప్రాణదపానతి ము
ఖ్యప్రాణస్యప్రాణాద్యావంచమృత్యయః । నాభేయాధ్వం వాయో
నిగగమనఃతథా విధాత్ ప్రాణాత్ ప్రాణా దనంతరం అపానతి
అపాగనంనాదీభిరవాజ్నుఖంవాయోనామనంతకుర్వతియద్యాఅం
తఃద్యావాపృథివీ మధ్యేఅస్యనూర్యస్యరోచనారోచమాన దీప్తిః
చరతిగచ్ఛతిరుచదీవతే । కింకుర్వతి । ప్రాణాత్ప్రాణానాత్ ఉద
యాదనంతరంఅపానతిసాయంసమయేఅస్తంగచ్ఛతియీదృశ్యాదీప్త్యా
యక్తఅగయేవమహిషా మహానూర్యః దివమంతరిక్షంఉదయా
స్తమయయోమధ్యేవ్యఖ్యవిచక్షే ।

త్రింశద్ధామవిరాజతిహక్వితంగాయధీయతే ॥ ప్రతి

ప్రస్తావనాద్యభి ॥ ౬౧ ॥

త్రిశ్రద్ధామానిస్థానాని వచనస్యశ్చయః । వస్త్రోపవీర్యస్యాహారా
త్రస్యతవ మువధా తాని అహంబోధోవధారణద్యుభిసూర్యస్య దీప్తి
భిశనవిరాజివిరాజంతివిశేషణ దీప్తుతైవ్యత్వయైస్తేక వచనం ।
ముహూతాన్యత్రధామాన్యుచ్చితేపంచవిశగాత్రైః పంచదశా
హ్నైః । పతంగాయపతతిః చ్యవీతిపతంగం కన్యైహేమాశ్వానాం స్తుతి
యాచావా ప్రతిధీయతే ప్రతిముఖంస్తోత్రాభిష్టి ధీయతే కీయతే ।
యద్వావిస్తోరహ్నైః త్రిశ్రద్ధామానిభుటి కాభిసాయమేతత్ । త్రిశ్ర
ద్ధుటికాలత్యైః చిసంయోగేద్వినయా । ఏతావంతంకాలంద్యుభిః దీ
ప్తిభిః । అసామాన్యైః పరాజయితేషాదీప్యతేత్తేన్ద్రాశ్చ సమయేచా
త్రయీయాసాన్ మైవతంగాయప్రతిధీయతే ప్రతిముఖం భార్యతే
సూర్యంసేవత ఇన్ద్రాధాన్యాయతేహ । మున్దిపూర్వాష్టాదివిజవ
యాయతే మహద్విజేష్ఠసిమధ్యే అహ్నోపామవచనాస్తమయేమహీ
యత ఇతి యవ్యాత్వివలసూక్తంసాహకరాజ్ఞాత్రస్తుతి స్తదాసూర్యా
త్సనాస్తూయతఇతి । ఇతివర్వసారంవాఖ్యానం ।

ముతంచ సత్సంత్కేత్యస్య మంత్రస్యఅభుమ
మణాముషి, భావవృత్తోదవతాలనపుష్పదుఃఖుత
చసత్యంచాభిధాత్రససాధ్యతాయత । తతోరాత్రజా
యతతతస్యముద్రోలణకవః । సముద్రాదణకవాద
ధిసంవత్సరోలజాయత । అహారాత్రాణివిదధద్వి
శ్వస్యమిషతోవశీ । సూర్యాచంద్రమసాఖాతాయ
భాపూర్వమకల్పయత్ । దివంచపృథివీచాంతరిక్ష
వఃతోస్యాః । ౬౨ ।

పప్రచాహచశేవతాసాం సూర్యాణాం సూర్య
సేవదవతాంత్యమేతేనూక్తమూత్తన స్తవంమన్యంతే
యసిశస్త్రహమితిధ్యాతవ్యాయవతేనసౌర్యోనూర్య
యతారహపతిష్ఠంతేధనధాన్యబహురత్ననిర్వాధివం
తతయవ్యవంతి ఆరోగ్యవంతోరయివంతోధనవంతో
బలవంతోబహుపుత్రవంతః శ్రీకామశ్శాంతికామో
మధాకానుక్రజ్ఞాకామః పృహకామఃపశుకామఃపుష్టి

కామస్తుష్టికామః సువ్యకామలరొగ్యకామోన్నర్య
కామో నావపంథోఽగ్రస్యాకావనః తిర్యాత్ నదాఽపీ
పాదసియాధిః స్యాధినిమోచన ధీః తత్త్వోచితాధిః
తీవితాధీన కామ్యాధిః మోక్షాధిః పుష్కల ధీః చివ
ర్వీరశ్రీసూక్ష్మస్తేః సాయుష్షం సమూపతాం సలోక
సామత్మైః సత్త్వేనగాయానమః శ్చైవకాయానమః
పరమమీభ్యస్తమమపరమనీకభ్యః ।

సాయంసంధ్యా

అపారాః = శుభః । కేశవాయస్వాహ =
శ్రీకృష్ణాయనమః । వశిష్ఠవ్య = మమోపా
త్త = వీర్యకళాంవాయంసంధ్యాముపాసే ।
అపాహిష్ఠేవి = దినము ధాచనః । అగ్ని
శ్రేష్ఠస్యమంత్రస్య యాజ్ఞసంప్రకృతసంవివృ
షిః అగ్నిమామస్యవతయో అపాహిష్ఠవతా
వ్రకృతీచ్ఛందఃజలాభిమంత్రణేనీయోగః ।
అగ్నిశ్చ = స్వాహా । కేశవాయస్వాహ ।
శ్రీకృష్ణాయనమః । ఋతంచ సత్యంచైత్యస్య
మంత్రస్య = లంతరితవతోద్వహా । క
శవాయస్వాహ = శ్రీకృష్ణాయనమః । గా
యత్రీయా = గాయత్రీఛందః । సాయమ
భుక్త్యుపచానవినియోగః । ఓంభూభువస్వ
= వ్రచోదయాత్ । ౩ । ఏకంతః ఉత్తి
ష్ఠదేవి = మమ । అపాహిష్ఠ్యోబలిష్టా ।
కేశవాయస్వాహ = శ్రీకృష్ణాయనమః । ఓ
మిత్యైకాక్షరంబ్రహ్మ = భూభువస్వరోం ।
మమోపాత్త = సాయంసంధ్యాముపాసేత్తి
గాయత్రీమంత్రీజపంకరిష్యే । తత్సవితుః =
దిగ్బంధః । ధ్యానం । ముక్తావిద్రుమ=భ
జే । ఓంభూభువస్వ = వ్రచోదయాత్ ।

యాంశుభనక్షత్రశుభయోగశుభకరణవసంగుః శేషగణిస్తాయాం
 శుభతిథౌ మమోపాత్తదురితతయద్వారాశీశంతుశ్చరవీత్యథాం
 దేవషిషిత్వశ్చక్ష్యథాం బ్రహ్మజ్ఞేన యత్యైవిష్కంసీతియంతి
 న్య అగ్నిః ఋషిః పరుణో దేవతాత్రిష్టుంబః । విద్యుదసి విద్యుమే
 పాప్తానిమృతాశ్చిత్తముపేయి । ప్రదక్షిణేనకాస్త్రీనోదకః త్రివీత్యా
 స్ఫుష్టాంభసాంగువృత్తములేనోవృత్తయః ద్విజరిమృత్యుః । మధ్యమాం
 గుళిత్రయే నాన్యం నకృదునృత్తే । వామసాగింపాదన్యయః ప
 సంప్రాత్య నామిహస్తే జలంసహయ । వాన్యాంగుళీభి స్పృశాం
 గుప్తాంగుళ్యాం చక్షుషి । అంగుష్ఠతః సీభ్యాం వాసికా అంగు
 స్థానిస్థికాభ్యాం త్రోత్రోపాగీతలేన హృదయంచ క్రమేన సంస్పృ
 శేత్ । ఏవకమాం గాంచమనఃకృత్వా । ప్రాగగ్రవృద్ధేశామూ
 పవిశ్య వామోగోమరణిక్షూపాదంసంస్థాప్య దభాగభాగబ్రహ్మజ
 లింకృత్యాదక్షిణాంశలిభాయ పోదవ్యపరబ్రహ్మవిషిః పరమా
 త్మాదేవతాద్రేవగాయత్రీచ్ఛదావ్యాసృశ్రిమంత్రస్య పోజాః తి ఋ
 షిః కలాః తిదేవతా స్పృశాత్రీచ్ఛదః గాయత్రీమ త్రస్యవిత్వాది
 త్రఋషిః నవితాదేవతాగాయత్రీచ్ఛదః ఓంభూః తత్సవితుర్వరేణి
 యుః ఓంభుతః భగోదేవస్సధీమహి ఓంస్వాధియోయోనః ప్రచోద
 యాత్ ఓంభూభూవస్య ఓం తత్సవితుర్వరేణియః భగోదేవ
 స్సధీమహిధియోయోనః ప్రచోదయాత్ । అగ్నిమితేమధుఃస్పందా
 గ్నిగాయత్రీ । మధుచ్ఛంబాఋషిః అగ్నిదేవతాగాయత్రీచ్ఛదః
 బ్రహ్మయజ్ఞాంగవేదారంభశేవనియోగః । అగ్నిమితేవురోహి
 తంయజ్ఞస్య దేవమృత్విజం । హోతారం రత్నభారయం । అగ్నిః
 పూర్వేభిఋషిభిః శ్రోత్రోమూర్తినైరుతా । సదేవాః సహవక్షతి । అ
 గ్నివారయిమగ్నివత్సృషమేఽదివేదితే । యశసంవీరవత్తమం । అ
 గ్నేయంయజ్ఞమధ్వరంవిశ్వతాశంభూరసి । సఖద్దైవేషుః చ్ఛతి । అ
 గ్నిహోతాః విక్రతుస్సత్యశ్చిత్రీశ్చవస్తమః । దేవోదేవేభి రాగ
 మత్ । యదంగదాకుషేత్సన్మగ్నేభద్రంకరిష్యసి । తివేత్తత్సత్య
 మగ్నిః । ఉపత్యాగ్నేదివేదివేదోపాసప్రర్థియావయం । సమో
 త్థిరంతవచసి । రాజంతమధ్వరానాంగోపామృతస్యదీదివి । త

ధామానానామైవమే । సనాపితే సమాన వేగ్యమానాయనోభవ ।
 నవహానస్యైవయే । ఓంధామైవోక్షాత్వా । ఓంలగ్నాతయాహి
 వీరయే । ఓంశిన్నోదేవీరభిష్టయే । అగ్నిర్యైదవానామసమోవి
 స్త్వాపరమః । అధమహావ్రతం । ఏవవంథావతతకమః । అథా
 తస్సంహితాయామపనివత్ । విదామఘవః । మహావ్రతస్య
 పంచదిశింసామిధేన్యః । అదైతస్యసమామూయస్యే । మయర
 సతతధనలగనంమితం । గౌగౌత్యైశ్చామచసంవత్సరమయంసమా
 మ్నాయుస్సమామూతావృద్ధిరాదేవోఅభశీతాంప్రవత్యైమి । అథా
 ణోధర్మశ్చాసా అథాతోబ్రహ్మజ్ఞాసా యోగీశ్వరంయోజ్ఞవల్క్యం
 నారాయణంసమష్టత్యుటంగమోబ్రహ్మణేనమోఅస్త్విక్షయోసనుః
 పృథివ్య సహఓషధీధ్యః । సమోవాచసమోవాచస్సరియే సమోవి
 స్త్వవేమహతేరోమి ఏవంతిః ఓంకాంసి ॥ వృష్టిరసీతిసుక్రస్యప్ర
 తాఃతియిషీవరుణోదేవతాశ్చిష్టవృషావృష్టిరసిస్సృష్టమేవప్రసమృ
 తాస్సృష్టిముహూః । ఇత్యవతేసస్త్వశేత్ । ప్రతావతిస్త్వృష్టతు బ్రహ్మతృ
 ప్యతు । దేవాస్త్వృష్టతు । వేదాస్త్వృష్టతు । ఋషయస్త్వృష్టం
 తు । సర్వాణిచ్ఛందాస్సృష్టృష్టతు । ఓంకారస్త్వృష్టతు । ఏవదాహ
 రస్త్వృష్టతు । వ్యాహృతయస్త్వృష్టతు । సావిత్రితృష్టతు । య
 జ్ఞాస్త్వృష్టతు । ద్యావాపృథివీతృష్టృష్టాం । అంతరిక్ష స్త్వృష్టతు । ఆ
 హారాత్రాణిత్వృష్టతు । సాంఖ్యాస్త్వృష్టతు । సిద్ధాస్త్వృష్టతు ।
 సమద్రాస్త్వృష్టతు । నద్యస్త్వృష్టతు । గిరయస్త్వృష్టతు । తే
 తోవధిసనస్పతికంధర్యాపసరసస్త్వృష్టతు । నాగాస్త్వృష్టతు । యా
 సిశృష్టతు । గావస్త్వృష్టతు । సాధ్యాస్త్వృష్టతు । విశాస్త్వ
 ణ్మతు । యక్షాస్త్వృష్టతు । రక్షాస్సృష్టతు భూతాచితృష్టతు
 తు । ఏవసంతానితృష్టతు । అధనివీతిమయః । శతచక్రస్త్వ
 ణ్మతుత్వృష్టతు । మాధ్యమాస్త్వృష్టతుశతసమదస్త్వృష్టతు । ౨ ।
 విశ్వామిత్రస్త్వృష్టతు । ౨ । నశ్చస్త్వృష్టతు । ౨ । వామ దేవస్త్వ
 ణ్మతు । ౨ । ఆశ్విస్త్వృష్టతు । ౨ । భండ్యానస్త్వృష్టతు । ౨ । ప
 గాధాస్త్వృష్టతు । ౨ । సావరూప్యస్త్వృష్టతు । ౨ । తులనూ
 క్రాస్త్వృష్టతు । ౨ । మహామూక్రాస్త్వృష్టతు । ౨ । సనకస్త్వ

తు విశాఖ హీ... దాయాం... గోత్రం... తక్షయామి । 3 ।
 నూతు... ప్రవిశాఖ హీ... దాయా... గోత్రం... తక్షయామి । 3 ।
 జ్యేష్ఠ భార్య... దాయా... గోత్రం... తక్షయామి । 3 ।
 ఆత్రి... శిష్యా... గోత్రం... తక్షయామి । 3 । జ్యేష్ఠ
 భార్య... శిష్యా... గోత్రం... సపత్నీకం సపుత్రీకం... త
 క్షయామి । 3 । జ్యేష్ఠ పితృ... శిష్యా... గోత్రం... సపత్నీకం స
 పుత్రీకం... తక్షయామి । 3 । మాతులం... శిష్యా... గో
 త్రం... సపత్నీకం సపుత్రీకం... తక్షయామి । 3 । దుహితరం
 ... దాయా... గోత్రం... సభత్యకం తక్షయామి । 3 ।
 ఆత్మ భగినీ... దాయా... గోత్రం... సభత్యకం తక్షయా
 మి । 3 । దాహిత... శిష్యా... గోత్రం... తక్షయామి । 3 ।
 భాగినీ... శిష్యా... గోత్రం... సపత్నీకం తక్షయామి । 3 ।
 పితృ భగినీ... దాయా... గోత్రం... సభత్యకం సపుత్రీకం
 ... తక్షయామి । 3 । మాతృ భగినీ... దాయా... గోత్రం
 ... సభత్యకం... తక్షయామి । 3 । భావుకం... శిష్యా
 ... గోత్రం... తక్షయామి । 3 । శ్వశురం... శిష్యా...
 గోత్రం... సపత్నీకం... తక్షయామి । 3 । శాలకం... శిష్యా
 ... గోత్రం... తక్షయామి । 3 । స్వామినం... తచ్చిష్యా
 ... తద్గోత్రం... తక్షయామి । 3 । సఖాయం... తచ్చిష్యా
 ... తద్గోత్రం... తక్షయామి । 3 । గురుం... తచ్చిష్యా
 ... తద్గోత్రం... తక్షయామి । 3 । ఆచార్యం... తచ్చిష్యా
 ... తద్గోత్రం... తక్షయామి తక్షయామి తక్షయామి ।

యే కవాన, తు-లేకా కలవు, కాగోత్రకామృతాః।

తే. హృ. సు. మ. య. ద. త. న. మా. త. స. ప్తి. త. న. ౬. మ.

పూర్వముక

సమీక్షించి దానిని వారా యా. పురుషోత్తమోదయమున వారా యామునీ.
పురుషోత్తమోదయకా లయమున దానిని తాత్పర్యమున దానిని పు
రుషోత్తమోదయమున దానిని తాత్పర్యమున దానిని పు

పం. వివాహాదుల వుత్తరములను పాఠములను పోషించుట. ౧

భూమిం విశ్వకో నృత్వా త్యక్తిష్టత్వాఽనులం । పురుషో వేదః పరమై
యమూఢతం యచ్చభవ్యం ॥ ఉతామృతత్యేస్యే శానో యః స్నేహా తి
రోహతి । ఏకావాసస్య మహీయా అతోన్యా మూంస్సేపునః ॥
సాదోస్యవిశ్వాభూతాని త్రిపాదస్యామృతం దివి । తివామాధ్వః ఉ
దేత్తురుషః సాదోస్యే కూఢవత్పునః । తతో విష్వజ్జ్యోతాని త్వా
శనానశే నేతభి తస్మాద్విరాళితా యతవిరాజోఽధీపురీషః ॥ సానో
త్యగిచ్చతపశ్చాద్భూమివభోపునః యత్పురుషేనావాదమాదవా యజ్ఞ
మతస్యత ససంతోః స్థానీదాజ్యం గ్రీష్ట ఇద్దశ్శరధ్విః తయజ్ఞ బహిషీ
ప్రోక్షః పురుషః తాతమగతః । తేజోదేవాలయః తస్మాద్భూమివ
శ్వయేస్తాస్యజ్ఞాత్సప్తహతః సంచృతః వృషదాజ్యం । సమాస్తాస్స
త్రైవాయవ్యావారన్యా గ్రామ్యాస్సయే ॥ తస్మాద్భూమిం సర్వహ
తః సుచస్సామూని జజ్ఞరేచ్ఛదాం సిజ్ఞరేతస్తస్మాజ్జాతస్తాదతాయత
తస్మాద్భూమిం తయైకేనోధయాదతః । గానోవాజ్జ్ఞరేతస్తాత్
తస్మాద్భూతాలతావయః । యత్పురుషః పృథు కశిరావ్యకల్యయః
ముఖంశిమస్యకో బాహుశాశ్చూరూపాదా ఉచ్యతే । బాంస్త్రానోస్య
ముఖమాసీ ద్వాహూరాశ్చవ్యకృతః । ఉహూతదస్య యత్రైక్యైః ప
ద్భ్యాంశూద్రోలతాయత । చంద్రమానుసహతాతః చక్షోసాస్యో
లతాయత । ముఖాదింద్రశ్చాగ్నిశ్చిప్రాణద్వాయురీతాయత । నా
భ్యాశివీదః తిరిక్షః శీఘ్రోద్వానినువతతత । పద్భ్యాంభూమిడిశ
త్రోతాత్రతా లోకాం అకల్పయః । సప్తాస్యానాపరిభయః త్రిసప్త
ప్తనమిభాకృతాః । జైవాయవ్యజ్ఞతవ్యావాలపద్భ్యం పురుషంకశుం
యజ్ఞైవయజ్ఞమయజంతదేవా స్తానిధమాణిరక్షమాన్యానా । తే
పోనాకం మహిమావససంత యత్రపూర్వే సాశ్వాన్నుతిదవా ।
అతోదేవాలవంతునోయతోః స్థుర్విచక్రమేచ్ఛధివ్యాసప్తధానుభిః ।
ఇదంవిష్ణుర్విచక్రమేత్రేథానిదశేభదం । వహ్మూర్జసస్యసాంసురే ।
త్రినేపదానిచక్రమేవిష్ణుగోపాలదాధ్యః । అతోధమణి ధార
యః । విష్ణోఃకమాణిపశ్యతయతోవ్రతానిపన్నతే । ఇంద్రవ్య
యజ్యవృఖా తద్విభృతపరమంభదం సదాతశ్యంతిసూరయః । త్రినేప
చతుశాతతం । తద్విప్రాస్థానితస్యవోశానుర్యాంసస్సమింధతే విష్ణో

ర్యస్మిరమ. పదం

శ్రీష్టాపకామస్తు

శ్రీంస్తు

శ్రీసూక్తమ్

హిరణ్యవర్ణా వారిణీ సువర్ణరజతసజాం । చంద్రా
హిరణ్మయా లక్ష్మీ జాతవేదోమమావహా । తామరవహా జాత
వేదోలక్ష్మీ మనవగామినీ యస్మాంహిరణ్యంబంధయంగామ్యైం పు
రుషాసహం । అశ్వపూర్వాంరథమశ్వాహస్తి నాదపహోధనీం ।
శ్రియః దపిముఖవ్యాయక్రిమా దక్షిణవతాం తాంసస్తి తాంహి
రిత్యప్రాకారామా దాకంబ్వల శీంశ్చస్తాం తపకయంతీం దక్షిణ
తాంబద్ధవగాం తామిహోపవ్యాయక్రియం । చంద్రాంప్రభాసాం
యశస్వాద్వల శ్రిశ్రియంతో క దక్షిణప్రాయదారాం తాంబద్ధిసీమీం
శిరగమహా ప్రపద్వలక్ష్మీమే నశ్శికాంత్యావృణే । ఆదిత్యవశేక
తవసాధికాతోనస్పతిస్తవస్పత్నోభలిం । తిస్యఫలానితపిసానుదం
సు మాయా తరాయాశ్చ భావ్యలలక్ష్మీః । త్వివైతుమా దేవసఖః
కీర్తిశ్చమణినాసహా । ప్రాదుభూతోస్తిరాప్రేస్తి కీర్తిమృద్ధింద
దాతుమే । త్సుస్తివాస మలాంశ్శ్చస్తావలక్ష్మీనాకీయామ్యహం ।
అభూతిమసమృద్ధిం చసర్వాన్ని సుకదిమగృహత్ । గంధద్వారాండు
రాధవాంవిత్పిపూప్తాంకీరీషిణీం శుశ్విరీంసర్వభూతానా తామిహో
పవ్యాయక్రియం । మనసామమాకూతింవాచస్పత్యవసీమహి ।
పశోనాంరూపమన్నస్యమయిశ్రీశ్రయతాంయశ్ । కదకవేనప్రజా
భూతామయినంభవకదకమ శ్రియంవాసయమేకులేజాతరం పద్ధ
మాలినీం । ఆపసజ తుస్సిద్ధానిచిక్లితవసమగృహే । నిచక్షవీం
రూతరంశ్రియంవాసయమేకులే । ఆప్రాకంపుష్కరణీపుష్టీంమవ
ణాకంహేమమాలినీం । సూర్యాంహిరణ్మయాంలక్ష్మీం జాతవేదో
మమావహా । ఆదాకంయశ్శరణీయప్తి పింగళాంపద్ధమాలినీం ।
చంద్రాంహిరణ్మయాంలక్ష్మీం జాతవేదోమమావహా । తామరవహా
జాతవేదోలక్ష్మీ మనవగామినీ యస్మాంహిరణ్యంప్రభూతంగావోదా
శ్వోత్వాన్వింధయంపుకపాసహం । యశ్చుదిప్రయతోభూత్వాబ

మాయావాక్యగుప్త్యశాం శ్రియఃపంచదశిచాంచ శ్రికామస్మిత
 తంజపేత్ । ఆనందాకదశామత్వైవచక్షిత ఇతివిశ్రుతాః । ఋష
 యస్తేత్రయఃప్రకాశ్యయఃశ్రీరేవదవతా । వద్మానశవద్ద ఊహాప
 ద్వాక్షిపద్మసాధవే । త్వేనూంధజన్య పద్మాక్షియేనసాఖ్యం లభా
 మ్యహా । అశ్వదాయాగోదాయాధనదాయామహాధన । ధన
 మేజామతాంజపేత్ సర్వామూర్తానిధ్యయే । పుత్రీ పౌత్ర ధనంధా
 న్యంపాస్త్యశ్వాదానిరంభా । సౌభానాంధవసిమాత ఆయుష్సంతో
 కరోతుమాం । చంద్రాభా లక్ష్మీమీశానానూర్యాభాంశ్రియ మీర్జ
 త్వరిత । చంద్రనూర్యాగ్నిమాతాశాంశ్రీమహాలక్ష్మీముపాస్తమే । ధ
 నమాగ్నిధానంపాయాధానానూర్జోధనంపను । ధనమింద్రోబృహ
 స్పతి ర్విరుణం ధనమిన్నతే । వైవతేయసోమంపిలసోమంపిలతున్న
 రోహా । సోమ ధనస్స సోమినోమహ్యం దదాసుసోమిరీ । నక్రో
 ణోదచనాశ్చగ్నానలోలోరాక్షభామతిః । ధవంతీకృత పుణ్యానాం
 భక్తానాం శ్రీనివాక్త జపాగ్నిదా । వమంతుతేవిధానదివో ఆ
 భ్యుచిద్యుతః । రోహంతుఃకర్మణాంస్యవబ్రీహద్విహజహి । వద్ద
 త్రియేవద్దివద్దవాస్తేవద్దాలయేకద్దదాలయదాక్షి । విశ్వప్రియే
 విష్ణుకుసుమానుకూలేశ్వశ్వానివద్దంమయినానిధర్మ్య యాపాకద్రావన
 స్థావిపులకానితీపద్మసాఖాయభాక్షి । గంభీరావర్తనాభిస్తనభరణ
 మితాకుభ వస్త్రోత్తరీయా । లక్ష్మీర్దివ్యిగతా తే ద్రోహానిగంభవి
 త్రైస్సాపితా హేతుకుంభే స్పర్శ్యంసాపద్మసాస్తామమవససుగృహేనర్వ
 మాంగల్యయక్తా । లక్ష్మీక్షీరముద్రరాజతయూగశ్రిరంగభామ
 శ్వరీందాసీశాశపనుస్తదననితాంలొకైకదీపాంకుగాం । శ్రీమన్తం
 దకటాత్లబ్ధవిధవ బ్రహ్మాదీగంగాధరాంత్యాత్రైలోక్య కుటుం
 బినరసిహంసాదేముకుందపీఠయాం । సిద్ధలక్ష్మీమోక్షలక్ష్మీజా
 త్త్యేన్మనఃస్వతీశీలకాత్మీర్వరలక్ష్మీశ్చ ప్రసావా మమ వర్వదా । వ
 రాంకుశోహశమాపైదిముద్రాంకరైర్విహంతి । కమలావనస్థాంబాలా
 ర్కకొటవితిభాంతినతాం భతేహనూద్యాం జగదీశ్వరీం తాం ।
 వర్వయాగళాంకల్యేశితేవర్వాధాసాధాతా । శరణ్యత్యంబికాదవా
 నారాయణిణిమోక్షుతే । ఘహాలక్ష్మీచవిద్ద హేమస్థపత్యైశ్చచనీకుశా

స్వాతంత్ర్యమును గానెడిది । అధికమున్న వసరతో అన్ని తవక్రత్యత వి
 క్తవ్య ప్రచేత । తింత్రమున్నోలకైతితాహావాంస్వాహాబా
 దయామహి । అయితెలప్పుకమేహ్యర్థాన్ని గీచినామను
 విశ్వకాయః । మనోవక్రన్నభిమామామప్పిసినావావదమూన్న
 తతోభ్యాసః । అభివేహిదక్షిణతోభవమేకావృతాణి తింఘనా
 భూరి । ఇహామితేధరుణమధ్యోలగ్రతిభావంతుప్రధురూపితా
 వాత్వయామనోసరభమానుతతోహరువమాగాహాన్మహితా ముత
 త్వః । తిక్తవవలయభానంశికానాలభిప్రయఃతున రోలగ్ని తావా
 అగ్నిరవమనోగ్నివతస్సహస్రసేవావినాసహావహురేహూరివీధి । హ
 త్యాయ తత్రాన్విభవస్యవేదవితోవిమానోవిప్రుభాను దవ్యవహస్య
 మనోఅభిమానిమనమైవవన్మృగా ప్రవృత్తాన్మహితత్రాక్షిం
 తెహాజోగన్ధారుమధ్రవశివశంసయధవశచర్యం । ఏకావహానామ
 పిమన్యవీరతోవిశింవిశింయూధయేసంశికాధి । అకృత్య రుక్మయా
 యుజావయ ద్మమంతఃఘోష విజయా యశ్యక్తా హ విశేషకృతిం
 ద్రయవానమబ్రవోఽఽస్తాకంవ న్యోలభిపాభవేనా । పీయంతే నా
 మనహురేగ్మనేమనీ చాతముత్తం యతలభభూభ । ఆభూత్యా న
 హావావప్రనాయకంహావిభవకాభిభూనిపుత్రం । క్రిత్యానో మ
 న్యోవామేత్యాధి మధనస్యపురుహూతసంభృతి । సంస్మృద్ధంధన
 ముభయంసవాకృతమన్నభ్యధత్రావరుగశ్చినున్యః । భియం ద
 భానాహ్వానయేషుకైరవి । కరాతాహాలభసంలయంతామే

వారికి శ్రీకృష్ణాప-రామ

శ్రీరామచంద్రాయనమః

సారాయగు సూర్య మ్

సహస్రశీరుషః దేవం విశ్వాక్షం విశ్వశః శుభం । విశ్వం నారా
యణః దేవమక్షరః శరమంశదం । విశ్వతః పరమాం నిత్యం విశ్వం నారా
యణగః పారిం । విశ్వమేవేషం పురుషః ప్రద్విశ్వముపజీవతి । కలిం
విశ్వస్య త్రైలోక్యం కాశ్యతగ్ల శివమచ్యుతం । నారాయణం మహాత్మా
యం విశ్వాత్తానంతరాయణం । నారాయణపరోశ్శృతిరాత్మానారా
యణః పరః । నారాయణపరం బ్రహ్మతత్త్వం నారాయణపరః । నారా

[illegible]

శ్రీరామచంద్రాయనమః

అక్షి నూక ట్

క్రిగురుభ్యోనమహారిః । అపారదోభిర్ముఖైశ్చరావృ
తామూర్తిరైవతిష్ఠిచ్ఛేనః । అపారమిత్రానననోభాభిభవమగ్ర
హమంద్రాగ్ని అహమగ్నినోభా । అహస్రామమాహనసంవిభర్తి
కాంత్యస్తారమురేపూషాంభగం । అహంకదామిత్రవిరావావిష్ట
తేనుప్రాప్యే ॥ యఃకమానాయనుస్వతే । అపారరాష్ట్రీనంగమనీ
వనూనాంచీతమీప్రకమాయజ్ఞియానాం । కామజవాన్యద
ధువుగురౌభూరిధౌరాభూర్యావేశేయఃశీం । మయాసాలస్సమ
ర్తియోవికల్పతియఃప్రాణతియఃకుశలనోత్కుక్తం । అనుంలివో
మూంతప్రకమయఃకీర్తిభిర్కీర్తితంకేవదామి । అహమేవస్వయ

[illegible]

హతౌ వాతపసింధౌ రావరావతః । దక్షం మేలన్యతవా తుపరాన్యోకా
తుయద్రసః । ఆవారివాహభేషణం విచారివాహియద్రసః । త్వం
హివిశ్వభేషణో దేవానాం దూతః ఈయ్యసే । ఆత్వాగమంతంతతి
భిః ధోలః క్షతతిథిః । దక్షం తేభద్రీమాభావం పరా యత్త్వం నువా
మితే । త్రాయంతామహాదేవాన్త్రాయతాం మరుతాం గుః । త్రా
యంతాం విశ్వభూతాని యథాయమరపాలసత్ । ఆపశ్చిద్వాత్ర
భేషణో హోతృమీవచారిసః । ఆపస్సర్వస్యభేషణో దేవాస్తే కృణ్యంతుభేష
ణం । హస్తాభ్యాం దశకాభ్యాం జన్వానాచః పురోగవి । అనామ
ఇస్సుభ్యాం త్రాతాభ్యాం తోవస్పృశామసి । గ్రాభృతాస్తతే ప్రథమం
వాహోహిం యస్త్వేతవామథయం దధానాః । యదేహం శ్రేష్ఠం
యదిదిప్రమాసీత్సైతాతిదేహం నిహితం గుహవిహి । ఇక్షుమివ తి
క్షనా తి న తోయత్రధీరామనసావాచమక్రతా । అతాసభాయస్స
భ్యావిజానతే భద్రైహింక్షీనిహితాధివాచి । యజ్ఞేనవాచః
పదగీయ్యమాయంతామనగవిందంస్ససేషుః పవిత్రాం । తమాభ్య
త్యన్యదధు పురుతాతాం పప్రరేఖాతభినింసవంతే । ఉతత్వకశ్య
న్నదదశేవాచముగత్యశ్శృణ్వన్నశృణోత్యేవాం ఉతోర్వన్మేతస్యం
వివ్రేతామేవపత్నక్షతీమవాసాః । ఉతత్వం నశ్శేష్ఠింపీతమా హు
నైకానంహిన్యం త్కపివాజినేషు । అభేవ్యాచరతిమాయయేవవాచం
శుశృవాం అభలామపుష్పం యస్మిత్వాజవళవిదంశఖాయానతస్య
వాచ్యపిభాగోఅస్తి । యదీంశుగోత్యలకంశృణోతిసహిహవేద ము
శ్యతస్యవంశాం । అక్ష్యంతి కణావంతస్సఖాయామనోజవే వ్యవ
మూలభూవుః । ఆకర్షుంపడిషతిపడిత్యేహాదా యస్తాఉస్యేదద్భి
క్రే । హృదాతప్తేషుమనసాజవేషుయద్రాప్తానాం యజంతేసఖా
యః । అత్రావార్త్యవిజహువేద్యాభిరోహబిష్టాణో విచరంత్యు
త్యై । ఇమేయేనావాః జ్వరశ్చరంతి సత్రాప్తానానిమతేక
రానః । తవగేవాచ మభివద్యహవియాసీరీప్తం త్ర తస్యతే అక్రతజ్ఞ
యః । సర్వసంధంతియశసాగతేనపభావాహనంభ్యాంభూయః ।
కల్పవన్తృత్పితువగిహ్యేకామరంహితోభవతివాజనాయుః । యచాం
త్వహోమమాస్తే పుపుష్పాన్తాయత్రింత్యోగాయతిశక్వరీషు । బ్రహ్మ

త్వోపదధికాశవిద్యాంయజ్ఞస్యసూక్తాంవిమిషతతిత్వమ్ (2) అయి
 కాశావికమీగింగచ్చనదాన్వ । శిరి బిందవ్యవత్సభిస్తేభిష్టా వాత
 యామసి । చక్షోఃశిశ్నోత్రాముతస్సర్వాభ్రాణాన్యగమ్ । అరా
 య్య బ్రహ్మస్మైతేత్త్వశ్చగోదృమనిహీ । అవోయద్వాకుప్త వతే
 సి ఘోపాశేఅపూశమం । తదాంధస్యదుష్కణోతేనాచ్యపరిస్త
 రం । యస్త్వచిరజగత్తోరోమదూరభాణకీ । హతా ఇంద్ర
 క్యశత్రవస్సగ్వబుద్ధుదయాశమ । పరీమేగామనీషతపగ్యస్త్రిమహ్నామ
 త । దినేవ్యక్తతత్రవశ ఇమాంలభ్యమకలితా మూఢామిత్య
 పావిహజేవనాయకమజ్ఞాతయత్త్వమతరాజయత్త్వత్ । గ్రాహర్థ
 గ్రాహ యదీవైత దినతస్మా ఇంద్రాగ్నిప్రముముక్తమేనం । య
 దిక్షితాయ్యుద్ధివాపశేతోజదిమ్మశ్యోరతిశనీత ఏవ । తమా
 హారామినియ్యుతేరుస్తావస్సామనామేనశిత శారదాయ । సవా
 ప్రాక్షేనశతశార దినశతాయుషాపావి హనామమేనం । శశింయ
 శేషుంశరదోనయాతీంద్రోవిశ్వోదురితవ్యపారం । శశంజవశరదో
 విభామానశ్శకంహమంతాచ్యతమువనంతరా । శతమింద్రాగ్ని
 వనితాబృహస్పదిశ్చతాయుషాపావిషీమంఘనదుః । అహామణం
 త్యావికంత్యాపునరాగాపునశశవ । సర్వాంగసర్వంలేచతు స్స
 ర్వహాయశ్చతేదిదం । గ్రాహవధంమానమానాంవతత్సావాంఃపావ
 హింపాంతారంత్రాణాంకృధిరాజింగోపతింగవాం । అహామస్త్రి
 వతత్సహేంద్రఇవారిష్టాత్మతా । అధస్సపత్నామేపదోరిమేసర్వ
 అభీష్టితా । ఆత్రైవోపిన హ్యమ్యుభేలత్సీత ఇవశ్శయా । హ
 చస్పతినిషేధమాణయథామరధరంవదా । అభిభూరహయా గ
 మంవిశ్వకమణాభాత్సా । ఆవశ్చిత్తమానోవతమానోహంనమి
 తిందధే । యోగక్షేమంవలదాయాపాంభూయాసముత్తమ అవో
 మూఢాణానమక్రమిం । అధస్పదాన్తప్రవృద్ధతమంమాతాఇవోదాన్తం
 ఘాతాశేభావం । ౧౦ । అత్యాహామణంతశేధిధృవస్త్రిస్థావిచాదలి ।
 విశేస్త్యాసర్వావాం ఛంతుమాత్విదాప్రహితుశ్శతత్ ఇహేనైసి
 మాపత్యోష్ట పర్వత ఇవాచిచాదలి । ఇంద్రఇవేహిధృవస్త్రి
 ఘోషోరాష్ట్రముభారియ । ఇమమింద్రోపదీశరస్థ్యంధృవో

తలంఛదాతననే వినియోగః । ప్రవాసస్వపరమేష్టిపరబ్రహ్మ ఋ
 షీచంకూత్వా దేవతాదేవీగాయత్రీ చ్ఛందోపాగాయామేవినియోగః ।
 ఓంఘా... ఘాఘావస్వరోంకుభే ... తిథా మమోపాత దురితి
 యవ్యారాశీపరమేష్ట్యవీర్యధాంశీసీతాలక్ష్యధరతః త్రుష్టువాను
 ముత్సమేతశీరామచంద్రీవ్యామిదేవతాముద్వీత్య = వీర్యధాంశంధవ
 తానియమేననంధవతాపకారేణనంధవద్విద్వైత్యసంధవద్విరుజా
 రైశ్చకల్పాకృతప్రకారేణ యావచ్ఛక్తిశ్చ నావాహ నాదిషాడశో
 వదాపూజాంచకరిష్యే । తదంగకలకారాధన కరిష్యే కలశంగం
 భవుమ్మత్తత్రైధ్యచా । కలశస్వముఖేవిష్టుగంలేరుద్రీ నృనూశ్చిత్తః
 మూలేతత్ప్రతితోబ్రహ్మమథ్యమాత్మగగన్స్తూతాః కుక్షౌతునాగరా
 న్నుశ్వేనప్రద్యీవావమధరాఋగ్వదోవయజుర్వదస్సాను వేదోహ్య
 ధర్మః అంగైశ్చసహితాన్సర్వైకాంబువయాశ్రితాఃఅయోంతుదే
 వపూజాధాంమరితక్షయకాంకాః । గంగచయమునైనైవ గోదావ
 రివశస్వతిసమదాసింధుకావేదీలేష్ట్యనన్నిధింకురు । ఓంబహ
 ఇదం సర్వవిశ్వాభూతాన్యామసానావాలకుపకవ ఆపోన్నమా
 పోమృతమావసంఘ్రాదాపోవిరాదావస్వరాకాపశ్చందాం మ్యాపో
 జ్యోతిఃమ్యాపోయజాంమ్యావస్సత్యమావసృత్యా దేవతా ఆపోభూ
 ఘావస్వరాపటం । శంఖంపత్యైశ్యద్రువేనకేంభే ఉదక మాపూర్ణ
 శంఖంగంధవుమ్మత్తత్రైధ్యచా శంఖాదాచంద్రదేవత్యంకుక్షౌవ
 దుగదేవతాపృష్ఠేప్రకాపతిం వింద్యాదగ్గంగాసరస్వతీ త్రైలోక్య
 యానితీధానివామదేవస్యచాజ్ఞయా శంఖేష్టంతి విప్రేంద్రతస్మా
 చ్ఛంకంప్రపూజయేత్ । త్వంపురాసాగరోద్భిన్నః విష్ణురావిభృతః
 కరే । పూజితఃసర్వదేవైశ్చరాంచనస్యనమాస్తుతే । ఇతిశంఖావ
 శాసకేచిత్కలశకూత్య యాగోపకరణాని యాగద్రవ్యాగిత్యానం
 చనపోక్ష్య । శేషముత్సృజ్య । తతోద్వారపాలకపూజాం కరి
 ష్యే । పూర్వద్వారద్వారశ్చియేనమః కాలత్రేనమః విభాత్రేనమః
 వక్షాద్వారద్వారశ్చియేనమః చందాయనమః ప్రచందాయనశ్చ
 మద్వారద్వారశ్చియేనమః బలాయనమః ప్రబలాయనమః ఉత్తర
 ద్వారద్వారశ్చియేనమః ఋషాయనమః విజయాయనమః శంఖనిధ

పుష్ప యాశ్చ పుష్పిణీ బృహస్పతిగ్రనూతాస్తానోముచ త్రిహవః
 । కలోదకేన్నవయామి । అపోహిష్ఠానుయోభివఃస్తాన ఊతేశాద
 దాతన మహిరణాయచక్షనయోవశ్చివతిమో రసస్తస్యభాదయతే
 హనః ఉశీతీవమాతరఃశిస్తాఅరంగమామియోయ్యపియా యజ్వధ
 అపో జవతాథాచకృతామృతన్నానానంతిగత్యద్దోవకన్నానంసమ
 ర్పయామి । తత్కృతమకచమకపుషపమాక్త శీనూక్తాదిభి రధిషిచ్య
 । అభిసన్తామివనా న్నయమాభిధేరో ముధుమాః పూజయానః
 అభిచంద్రాధర్మ మేనోహిరణ్యాభ్యశ్వాభ్యశ్చరధిరోదేవసామః । ఇత్రు
 యజ్ఞోవీరుపరమంపవిత్రం బ్రహ్మవశ్యైశ్చసృజాభ్య పురస్తాత్ ఆయు
 వ్యమగ్నియత్రతిముచశ్శుభం యజ్ఞోవీతి బలమస్తుతేజః । య
 జ్ఞోవీతింసవపశయామి । హిరణ్యయాశనుహిరణ్యసంధ్యగ పా
 న్నిపాశేతుహిరణ్యసంధాః హిరణ్యయాత్పర్యోనన్మషవహిరణ్యవా
 దదద్భగమస్మై ఆధరణంసవపశయామి అదితప్రార్చితశ్చియమే
 తాసాత్పృతార్పతపుశ్చికాశితపురన్నధ్వత్సర్పతగ్రంధవ్యారాండు
 రాశపాశంశిత్సపుష్కారిరపిణీ ఈశ్వరీనర్వయాతావాంతామహోప
 హ్యయేశ్చియః । గంధార్ధారయామి అహిరవభోగైఃకర్యేతీబాహాం
 తాయాహేతిం పరిభాధమానః హస్తశ్శ్వావిశ్వ సయనానివి
 భ్యాశ్చ పునాశ్చ పునాంసంసరి సాతువిశ్వతః । హరిదాచూనాం
 సమర్పయామి । క్షుంకుమంసర్పయామి । ఆయనేతేపరాయణేదూర్వాశ్చో
 హంతుపుష్పిణీ । వ్రాదాశ్చపుషోకాశిసముద్రస్యగృహభిమే అలంతర
 గార్థం అపితాశా సవపశయామి । కరవీరైశ్చాశనుమైశ్చ
 వక్తైర్వకుతైఃకుతైశ్చిత్తవత్తైశ్చపుష్కాగై రిచపయేత్సుగమత్తైమం
 పుష్పాశేప్రాజయామి । ఒంతుముఖాయనమః ఒంపకద్రాక్షాయనమః
 ఒం కపిలాయనమః గంధర్వాకాయనమః లంబోవరాయనమః వి
 కటాశాయనమః పిష్టురాశాయనమః గిర్యాశాయనమః భూమకైత
 వేనమః గిర్యాశాయనమః పాల శుదా' యనమః గతాన
 నాయనమః ఒంకైవానయనమః ఒంవారాయనయనమః ఒం మాధ
 మవాయనమః ఒం గోవిందాయనమః ఒం విష్ణవేనమః ఒం మ
 శుకానయనమః ఒం తిలకితాయనమః ఒం తామవాయన

మః ఓం శ్రీసరాయనమః ఓం హృషీకేకాయనమః ఓం వద్దనా
భాయనమః ఓం దామోఽరాయనమః ఓం సకర్షణాయనమః ఓం వామ
ఓం దేవాయనమః క్రద్దుగ్నాయనమః ఓం అనికధాయనమః ఓం పురు
షోత్తమాయనమః ఓం అభోక్షకాయనమః ఓం వారిసిహాయనమః ఓం
అమృతాయనమః ఓం జనాదజనాయనమః ఓం ఉపేంద్రాయన
మః ఓం హరయేనమః ఓం శ్రీకృష్ణాయనమః ఓం హవినామభిన్నాపూజ్యద
శాంగగుగ్గులధూపముగంధపతనోహరంకపిలాఘృతపంచాయతం
ధూపాయనగీర్ణగృహ్యతాం । ధూపమాఘాపయామి । సాద్యం
లింగిరిసంయుక్తం వహ్నివాగ్మోజశింకుయా । గృహాగమంగళం
దీపంజైలోక్యశిమిరావహే భక్త్యాదీపవాయుశ్చామిదేవాణాం సత
మూర్తినేత్రామూర్తాన్నిరకాద్ ఘోరా ద్వివృజ్యోతిసకామోస్తుతే ।
తీపదంతకాయామి । ధూపదీపానంతరం అచమనం సమంతకాయామి
అచమనానంతరం పుష్పాణిసమంతకాయామి ॥ నైవేద్యం ॥ ఓం భూ
తుః పవన్ ఓం తత్పవన్ తుర్వరేణియ భగోదేవస్యధీమహిధీయో యో
సావితీరేదయాత్ సత్యం త్వితేన పరిపించామి । అమృతమస్తు
అమృతోఽస్తరగమసీస్వాహ । ఓం ప్రాణాయాస్వాహ ఓం అపనా
యాస్వాహ ఓం వ్యానాయాస్వాహ ఓం ఉదానాయాస్వాహ ఓం సూ
నాయాస్వాహ । శ్రీసీతాలక్ష్మణభరణీశుష్మహనుమత్సమేతశ్రీరా
మచంద్రశ్యామినేనమః ... మహానైవేద్యం సమంతకాయామి ।
భుక్త్యమభ్యసానీయం సమంతకాయామి । ఉత్తరార్చనం సమంత
కాయామి । ఈస్తకతేన సమంతకాయామి । పాదక్రతేన స
మంతకాయామి । పునరాచమనం సమంతకాయామి । పూగీఫలక
మౌఘ్యుక్తం వాగవల్లివల్లే గుళంకత్పరచూనక సంయుక్తం తాం
బూలంప్రతిగృహ్యతాం పూగీఫలకాంబూలం సమంతకాయామి మహ
త్పుష్పం సమస్తయూమివర్వోపచారపూజాం సగ్గయామి హరిశ్యాపా
త్రేంకుళాపూజాం దదాతి మధవ్యోపానీతివక ధాత్రహ్మముగభ్యోనివ
కతేనయశ్చమానఅయస్తే శావథాతియానోహిగంశ్శ్చాలవేదో గామ
శ్యం పురుషంతకల్ అభిధ్రుదగ్మ అగరాశ్రియామూహితయోగర్హ్వా
ం శ్రీరాజసంధికాయామి నీరాజసాంధికరక అచమనం సమంతకాయామి ।

అచక్షునానంతరం తుష్టాదేన ముఖాయామి । తద్విష్ణుః పరమం పదం
 సదాప్యంతి నూరయః పవిత్రమరణితం । తద్విష్ణుః సాంపన్యవో
 తాగుర్వాన్సు వింతే షష్ట్యర్థ్యైరనుపదం కాశాగ్ని రాశాయ
 ప్రసవ్యాసాహినే నమోవయం వై శ్రీవగాయత్రుమహా సమేకా
 మూకామకాయాయుష్యాం కామేశ్వరౌవై శ్రవణోదదాతు కు
 తేరాణ్యవై శ్రీవగాయ మహారాశాయనమః । వేదోక్త సంక్రమ
 పుష్కలమిదమాయామి । కాంతాకారంభాదాశయనోదక్షవాభం మి
 తేతం విశ్వాకాశం గగనవృక్షం మేఘనాకం కుభాంగం శ్రీకాగ
 రంకనునయనం యోగిహృద్భాగమగ్న్యం వంశైశ్చ భవభయహ
 రంపర్వలోక్తకవాదం శ్లోకచక్రం కీటజండలం నీతీతవృక్షం కనీ
 తు హేతుం సహరంకృత్కర్తృభక్రియం సమూహిష్టంకరసాచ
 తుభుజం అన్యథాశీరిణం నాస్తి త్వమేవ శీరిణం మమ తస్మాత్కారు
 గ్న్యభావేనరమరక్షదనాదన సాహసం వాపరమాహం వాచా
 త్తాపాపసంభవః త్రాహిమాంపుండరీకాక్షరణాగతివత్సలః । ప్ర
 దక్షిణమనారంసమకాయామి । పునఃపూజాంచకరిష్యే శత్రం
 సమకాయామి చామరాన్వీయాయామి స్మృతిం దేశాయామి గీతం శ్రావయా
 మి వాద్యం ఘోషయామి ఆదోళికాంసమకాయామి అశ్వారోహ
 ణంస... గజారోహణంస... రథారోహణంస... సమస్తరాజో ప
 చారదేవోపచారభక్తుపచారశక్తుపచారిపూజాంసమర్పయామి ।
 యస్యస్త్వత్పాతనామోక్త్యతప పూజాక్రియాదిషు న్యూనంసంపూర్ణ
 తాయాతి సద్భావం దేతమచ్యుతం మంత్రహీనం క్రియాహీనం భక్తి
 హీనం దనాదన యత్పూజితం మయా దేవతరిపూ నాంతదస్తుతే ।
 అసయాషాదశోపచారపూజయాభగవానర్యాత్మకానకలదేవాక్షరకీర్తి
 సీకాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత్రీణామచంద్రవామి దేవ
 మృతీః మృతవంసోవరదోభవతు ।
 అగ్నిమూర్త్యుభవమహాప్రచేతసాయం పాంచజన్యం బహువన్సమింధ
 నే । విశ్వస్యాశీత్రవికవాంస పీఠహేనసోముంచం త్వంవాసః ।
 ననకాది దేవకాభ్యో నమః తిథ్యాన్నానంసమకాయాయామి విమూల్య
 గంధా భారయామి నిర్మల్యపుష్పంసమకాయామి ధూప మాహూ

కమియా దీపందేశయామి బలివారణ నైవేద్యం వమకయామి
 సీరాశనం దేశయామి మంత్రపుష్పంవమకయామి కదపీనసు
 సాధనమకయామి సర్వోపచారిపూజానమకయామి ॥
 యజ్ఞేనయజ్ఞ మయజంత దేవాస్తానిధర్మాగోపధర్మాన్యానా దేశవా
 శంసుహిమానస్సచంత యత్రపూర్వసాధ్యాన్పఠిదేవాః ॥ యాం
 తు దేవగణాస్సర్వ పూజాయాదాయతర్హితాం ఇష్టకామార్థక స
 ధ్యుభింపునరాగమనాయచ ॥

శ్రీకృష్ణపాదామస్తు
 ఇంద్రాక్షి.

అన్వశీఞ్చంద్రాక్షిస్త్రీతిమహామంత్రస్య కచీ పురఃకరణ
 పీ. అశుష్టకళందః ఇంద్రాక్షి దేవక బువనేశ్వరీతిశక్తి. మహాలక్ష్మీ
 తి బీజంభవానీతీలకంఇంద్రాక్షిప్రసాదసిద్ధ్యర్థఇంద్రాక్షివార యజేవి
 నియోగః । ఇంద్రాక్షిం అ... మహాక్షిం తి... మాహేశ్వరీం
 మ... అంబుకాక్షిం అ... కాశ్యానీక ... కాయారీకర...
 ఎవంపూజయాదివ్యాసః । ధ్యానం । లంకాయాంకాంకరీదేవి కా
 మాక్షికాంచికాపురా । క్రద్యుమ్మసింహాదేవి చాము డికాం
 చకట్టనై । కాయశ్చక్రకామరూపీకాయాంపూజపాతకా । మా
 హార్యామేకవీరాదగయామాంగల్యగారికా । వాద్దానగిరికాదేవీప్ర
 యాగమాధవేశ్వరీ । కరుణాద్రేమహామాయాశిబ్దయివ్యా సుకాశి
 కా । కోల్లాపత్రరాలక్ష్మీశ్రీతతత్రసురాంబికా । మరాఠుచ
 మహాలక్ష్మీకాశ్చీరచనిరవ్యతి । వారాణస్యాంబికాలాక్షిఅలంపుష్కాం
 చకాగులా । ఇత్యష్టదశీతానిపోక్తానిభృగునూరిభిః । నైత్యా
 గాండభిశ్చతై । కిర్యరామత్కుగ్రీచనాః । హేమాధాంజ్ఞ
 హరివిభంబిత శిఖామాముక్తకాన్వితాం । ఘంటాలంబినిపాదప
 ద్మయగళాంవాగేంద్రకుంభస్తనీఇంద్రాక్షిం పదలంబితాయామజన
 సావ్రత్యకనీధీప్రదాం । ఇంద్రాక్షిం ద్విభుజాం దేవీంబిహస్త్రిద్యయా
 న్వితాం । వామహస్తే వృషభరాండక్షిదేవవన పదాం । ఇంద్రా
 క్షిం శివయవతీంవానాలంకారభూషితాం । కరీన్మచదనాంభాకా
 మస్తు రోగణసేవితాం కేంఘాచక్రధనుశ్చిదామధరాం । ఘోరకాక

క్షేత్ర వామనాశుక పాశులనహితాం దేవీశక్తిరీత్యాం . సం
 స్థా వివికాయుధేః పురిష్ఠతాం సేవ్యాంకుమారి గుణైః భక్తాభీష్ట
 ప్రదాయినీ త్రిసయవాసిహృది రూఢాశివాం . నిత్యస దీనిరా
 హరీనిష్కళామైసమోస్తుతే . చంద్రబింబటాభరీచంద్రమౌళి
 సమోస్తుతే . మహాదేవీమహాదుర్గీమహాలక్ష్మీసమోస్తుతే . శ్రీ
 దేవీభక్తమన్నామ ద్వితీయపరమేశ్వరీ త్పతియశాన్తా నీ పోక్తం
 చతుర్థాంసురనుండరీ . కంచమత్రుజగన్తాతావత్తంచైవతుపార్వ
 తీ నిప్తయ తువారాదనీఅష్టనుంహరివల్లభా . కాత్యాయినీసవంప్రో
 క్తంచాయు దీవళిమందితా . ఏకాదశీచలక్ష్మీశ్చవ్యాదశీ ముసుంద
 రీ ఏకానిద్యాదశినామానిత్రిసంభ్యాయ పతేన్నరః . ఏకనూనః
 పేర్నిత్య సిద్ధిదానతీవర్జితా . ద్విమాసంసర్వకార్యణిహస్తాపాతో
 వాజ్మయ్యచ్యుతే వీతాంబరాంసదృఢిరాంశిహస్తాంనానావిధాలం కరి
 తాంప్రసన్నాం . త్వయిస్సరోసేవితివాదకద్వాంశ్చాద్రాక్షివంద
 శివధిమూలత్పిం . ॥ ఇంద్రకవచ . ఇంద్రాక్షివామసాదనీ
 దేవీతైస్సముదాహృతా . గౌరీశాశంబరీదేవీదుర్గానామ్నీతివిశ్వా
 తా . నిత్యస దీనిరాహరీనిష్కళామైసమోస్తుతే . కాత్యాయ
 నీమహాదేవీభింఘ్రామహాత్మికా . సావిత్రీకాచగాయత్రీబ్రహ్మ
 ణీబ్రహ్మదానీ . నారాయణేభద్రకాశీకుద్యోనేశ్వర్ణహింగళా . అ
 గ్నిత్యాంబాశాన్తముఖశాశరాత్రీరేవస్వినీ . మేఘస్వినానహస్తాక్షి వి
 ధిటా గీతాంబరీ . మహాదేవీయక్తేశశీఘోరయాపాయహబలా .
 ఆద్రితాభ దదానాతాలోగహస్త్రిశివప్రియా . శివదూతీశరాచప్ర
 త్యక్షపరమేశ్వరీఇంద్రాణీశ్చంద్రయాపాచిఇంద్రాక్షిపరాయణీ సదానం
 మోహినీదేవీసౌందర్యభవనేశ్వరీ ఏకాక్షరీపర ప్రహస్తాలసంక్షుప్తవ
 ర్ధినీ మహిమామరసంహరీచాముందాభిధృతానీవారాహీనారిసింహీచ
 లీమాబైరవవాదినీ శుభిస్తృతిభృగీమహాభావిద్యాంబుజీవరస్వరీ అన తా
 విజయావన్నామాసస్తాకాపరాశతే . భవానీపార్వతీదుర్గా ప్రే
 మసర్వ వికాశివా . శివాభవానికుద్యోనేశ్వరీరాధాశరీరణీ . ఏతై
 శామపదైవీశ్చైస్త్రిమతాశ్చైశ్చోధిమతా . త్వరంమృత్యుభయే ఘో
 రంశ్వాగారోర్వరవాశిన . క్షమాకస్తరకుప్తాదీతాశ్చక్రవీపారాం శితి

జ్వరనివారణం మహాజ్వరనివారణం మహాభయనివారణం । ఆయురారోగ్యమైశ్వర్యంజ్ఞానవిత్తంయశోబలంశతమా । వర్తయేద్యస్తుముచ్ఛతే వ్యాధిబంధనాత్ ఆవరణాన్సహస్రంతులభతేహం ఛిత్తంఫలం ఇంద్రీయోత్తిమిదం పుణ్యంశతేహాయుష్యవధానం । వినాశాయచరో గాణామపమృత్యునారాయచ । అపమృత్యుమపమృత్యుధంఅపేతశ్శత్రుభంజహితథానోఅగ్నాపహ రాయస్సవం సహస్రిణంవైతేనహస్రమయతంపాశామృత్యోమర్యామహంతవే । తామజ్జన్యమా యయానర్వాపనయశామహేమృత్యవేస్వాహమృత్యవేస్వాహ ఓంసమోధగవతే శత్రూణామవిష్ణవేమృత్యుశూపాహీ ।

ఇంద్రాగ్నిసమాప్తా

10631

